

Undervisnings
ministeriet

Økonomiafdelingen

Frederiksholms Kanal 21
1220 København K
Fax 3392 5547
Tlf. 3392 5000

NYT SU-FORLIG

23. februar 1995
J.nr.

Uddannelsesordførerne fra regeringspartierne, Venstre, Konservative og SF blev torsdag den 23. februar 1995 enige om indholdet af en reform af Statens Uddannelsesstøtte, som vil forenkle og forbedre SU-reglerne.

Ordførerne skal fredag den 24. februar 1995 præsentere forliget for deres respektive folketingsgrupper med henblik på behandling snarest muligt, hvorefter undervisningsminister Ole Vig Jensen vil udarbejde det konkrete lovforslag.

SU-forliget bygger først og fremmest på SU-Rådets oplæg fra november sidste år, men der er også andre forbedringer. Samtidig er der aftalt en finansiering af forbedringerne, der gør reformen udgiftsneutral.

1. FORBEDRINGER:

1. Klippekort til 6 års uddannelse og lempelse og forenkling af studieaktivitetskravet i overensstemmelse med SU-Rådets forslag.
2. Ungdomsuddannelse (bortset fra den etårige HHX) helt ud af klippekortet i overensstemmelse med SU-Rådets forslag.
3. Lempelse af tilbagebetalingskrav ved for meget udbetalt SU. Fribeholdningsoverskridelse med indtil 7.612 kr. tilbagebetales med 50%. Overskridelse herudover tilbagebetales som hidtil med 100%.
4. Grundstipendium i ungdomsuddannelserne til unge, der er fyldt 18 år på 1.100 kr.pr. måned, dog 2.200 kr. til udeboende, der har fået dispensation fra hjemmeboendesats. Ud over grundstipendium ydes der forældreindtægtsafhængigt stipendium op til normale udeboende- og hjemmeboendesatser. Unge med en forældreindtægt på 190.500 kr. og derunder opnår fuldt stipendium, der nedtrappes lineært til

grundstipendierne i intervallet op til 333.000 kr. i forældreindtægt.

5. Dobbeltklipordning for ekstra klip i forbindelse med fødsel eller adoption således, at de 12 ekstra klip kan anvendes fleksibelt til dobbeltklip i forbindelse med fødsel eller adoption eller senere eller som enkeltklip til forsinkelser ud over det års forsinkelse, der er indbygget i 6-års klippekortet.

ad 1. 6-års klippekortet. Med 6-års klippekortet opnås en stor forbedring og forenkling af klippekortet. Der bliver bedre muligheder for at opretholde SU efter studieskift, og det bliver også muligt at få SU til to uddannelser på samme niveau inden for 6-års rammen. Forenklingen består især i, at begrebet forsinkelsesklip kan afskaffes (jvf. dog bemærkninger ad 2.), og at aktivitetskravet lempes, således at det bliver muligt at være op til 1 år forsinket (uden proforma-indstilling til prøver mv.), uden at SU stoppes. Det muliggør samtidig en "automatisering" af aktivitetskontrollen.

Forbedringerne er beregnet til at koste 130 mio.kr.

ad 2. Ungdomsuddannelse helt ud af klippekortet giver en forenkling af klippekortreglerne, fordi ændringen er en forudsætning for, at begrebet forsinkelsesklip kan afskaffes, og fordi man desuden ved ændringen kan afskaffe begrebet tillægsklip. Samtidig giver ændringen en hjælp til dem, der ikke traf de helt rigtige valg i gymnasiet.

Forbedringen er beregnet til at koste 20 mio.kr.

ad 3. Lempelse af tilbagebetalingskrav. De uddannelsessøgende skal med de nuværende regler betale SU tilbage svarende til, hvor meget de har overskredet deres fribeløb med.

I både de gældende og nye regler hæves fribeløbet med 7.612 kr. for hvert SU-klip, der fravælges. Det kan imidlertid være lidt vanskeligt for de uddannelsessøgende mod slutningen af indkomståret at vurdere nøjagtigt, om der bør fravælges et SU-klip eller ej. Derfor nedsættes tilbagebetalingen ved en overskridelse af fribeløbet, der svarer til manglende fravalg af ét klip, fra 100% til 50%. Hvis

de uddannelsessøgende overskrider fribeløbet med et større beløb end de 7.612 kr., skal der ske fuld tilbagebetaling af den yderligere overskridelse.

Forbedringen er beregnet til at koste 40 mio.kr.

ad 4. Grundstipendium i ungdomsuddannelserne til alle unge, der er fyldt 18 år.

Forbedringen for de 18-årige, der betyder, at alle uddannelsessøgende kan få stipendiestøtte, når de er fyldt 18 år, (og forældrenes forsørgelsespligt samt børnetilskud bortfalder), skal ses i sammenhæng med finansieringen af forbedringerne, jvf. pkt. 2 a. nf. Ud over grundstipendium ydes der stipendium afhængigt af forældreindtægt.

Selve forbedringen for de 18-årige er beregnet til at koste 109 mio.kr.

Finansieringsbidraget fremkommer ved, at aldersgrænsen for forældreindtægtsafhængig støtte forhøjes fra 19 til 20 år i ungdomsuddannelserne. Med den valgte forældreindtægtsgrænse for fuldt stipendium (190.500 kr. og derunder = nuværende grænse), samt grænsen på 333.000 kr. for bortfald af tillæg til grundstipendierne, er der sigtet på, at der sker en omfordeling af stipendieydelse fra de 19-årige til de 18-årige i ungdomsuddannelserne.

ad 5. Dobbeltklipordning for ekstra klip i forbindelse med fødsel eller adoption. 6 års klippekortet muliggør, at studerende, der får et barn - lige som alle andre og uden at bruge af de ekstra klip - kan forsinkes i op til et år, uden at støtten stoppes. Ved at give mulighed for at de ekstra klip kan anvendes fleksibelt som dobbeltklip, muliggør man herudover, at studerende, der får børn under uddannelsen, både kan anvende barselsklippene til dobbeltklip og være forsinkede et år.

Muligheden for dobbeltklip skal kunne udnyttes både umiddelbart i forbindelse med fødsel eller evt. senere. De ekstra klip vil dog ikke kunne lægges oven i dobbeltklip, som den studerende i øvrigt kan have sparet op, dvs. der kan kun anvendes 2 SU-klip pr. måned - ikke 3 klip eller flere.

Der er ikke regnet med særlige merudgifter ved denne forbedring, fordi den anses for indeholdt i merudgiften ved 6-års klippekortet.

Samlet giver forbedringerne under pkt. 1 - 5 herefter en merudgift på 299 mio.kr.

2. FINANSIERING:

- a. Forældreindtægtsafhængigt stipendium til 19-årige i ungdomsuddannelserne svarende til de foreslåede vilkår for 18-årige, jvf. pkt. 4 ovf,

Besparelse 124 mio.kr.

- b. Nedsat stipendiesats for hjemmeboende med 250 kr. pr. måned. (fra 1.983 kr. til 1.733 kr.)

Besparelse 130 mio.kr.

- c. Nedsat stipendiesats for udeboende med 35 kr. pr. måned (= 1%).

Besparelse 45 mio.kr.

Samlet giver besparelserne den nødvendige finansiering af forbedringerne på 299 mio.kr.

Der er vedhæftet en samlet økonomisk oversigt over merudgifter til forbedringerne og besparelserne til finansiering heraf.

3. FORUDSÆTNINGER I ØVRIGT.

Alle beløb er beregnet i 1994-niveau.

Det forudsættes, at nedsættelserne af stipendiesatserne modsvares af tilsvarende forhøjelser af lånesatserne, og at uddannelsessøgende med nedsat stipendium som følge af forældreindtægtsafhængighed fortsat kan få udvidet lånerammen svarende til fuld støtte.

Det forudsættes, at alle ændringer træder i kraft pr. 1. januar 1996, men at uddannelsessøgende, der inden da har opnået forældreindtægtsafhængig støtte som 19-årige, bevarer uafhængighed af forældrenes indkomst.

Der er ikke forudsat andre principielle ændringer i lovforslaget end de omtalte.

Undervisningsministeriet

Frederiksholms Kanal 21
1220 København K
Fax 3392 5547
Tlf. 3392 5000

23. februar 1995

Pressemeddelelse**Enighed om forenklet SU**

Uddannelsesordførerne fra regeringspartierne, Venstre, Konservative og SF blev her til aften enige om indholdet af en reform af Statens Uddannelsesstøtte. Reformen vil forenkle og forbedre SU-reglerne.

Ordførerne skal i morgen præsentere forliget for deres respektive folketingsgrupper, hvorefter undervisningsminister Ole Vig Jensen vil udarbejde det konkrete lovforslag.

SU-forliget bygger først og fremmest på SU-rådets oplæg fra november sidste år, men der er også andre forbedringer.

Pakken omfatter:

- 6-års klippekort og forenklet aktivitetskontrol
- alle ungdomsuddannelser ud af klippekortet
- modificerede tilbagebetalingskrav ved for meget udbetalt støtte
- grundstipendium i ungdomsuddannelse på 1.100 kr. pr. måned til hjemmeboende og 2200 kr pr. måned til udeboende - uanset forældreindtægt (herudover forældreindtægtsafhængig støtte som hidtil).
- mere fleksibel barselsorlov, der muliggør dobbeltklip efter fødsel eller evt. senere.

Hovedproblemerne ved forhandlingerne har været at finde frem til, hvordan forbedringerne finansieres, uden at SU-udgifterne stiger. Resultatet er blevet, at aldersgrænsen for afhængighed af forældres indkomst udvides til 20 år. Desuden nedsættes stipendium til hjemmeboende med 250 kr. pr. måned. Stipendium til udeboende nedsættes med ca. 35 kr. pr. måned. Denne løsning er i overensstemmelse med de præferencer, som SU-rådet har givet udtryk for.

Undervisningsminister Ole Vig Jensen siger:

"Jeg er meget tilfreds med forhandlingerne og deres resultat. Jeg har haft et stærkt ønske om at komme nogle åbenlyse urimeligheder ved SU-systemet til livs. Samtidig er det lykkedes at skabe egentlige forenklinger og forbedringer af SU. Jeg håber, at grupperne nu vil godkende forliget, så vi kan komme i gang med lovgivningsarbejdet."

Yderligere oplysninger:

Direktør Berrit Hansen, tlf. 3392 5042

12. marts 2002

Aftale om udmøntning af UMTS-provenu

Auktionen over tilladelser til 3. generations mobiltelefoni gav staten et samlet provenu på 3,8 mia. kr.

De vindende selskaber indbetalte 25 pct. af prisen i 2001, dvs. 950 mill. kr., mens det resterende beløb betales i lige store rater på 285 mill. kr. over de næste 10 år., jf. tabel 1.

Tabel 1. Oversigt over indbetalinger af UMTS-provenu

Mill.kr.	2001	2002	2003	2004	2005	2006-2011 årligt
Årlige afdrag	-	285	285	285	285	285
Udbetaling	950	-	-	-	-	-

Det fremgår af supplementet til den politiske tillægsaftale om auktionen, at "partierne bag tillægsaftalen vil senest ved auktionens afslutning optage forhandlinger om provenuets anvendelse. I det omfang der ikke kan opnås enighed herom, anvendes provenuet til afdrag på statsgælden".

Idet dette aftalegrundlag fortsat er gældende, er partierne i forligskredsen bag tillægsaftalen om auktionen enige om følgende:

1. Indbetalingerne af UMTS-provenu i perioden 2001-2005 (2.090 mill. kr.) anvendes i 2002-2005 til forskning og IT. I 2005 optages der forhandlinger om anvendelsen af indbetalinger af provenuet fra 2006-2011.
2. Af indbetalingerne af UMTS-provenu i perioden 2001-2005 udmøntes 400 mill. kr. i 2002, 312 mill. kr. i 2003, 102 mill. kr. i 2004 og 72 mill. kr. i 2005 i forbindelse med finansloven for 2002, jf. tabel 2.
3. Den resterende del af indbetalingerne i 2001-2005, som ikke udmøntes i forbindelse med finansloven for 2002, udmøntes som en stigende ramme i perioden 2003-2005, herunder en stigende profil inden for UMTS-rammen for forskningsrådenes frie midler og universiteternes basisforskning. Rammens størrelse fastlægges konkret i forbindelse med de årlige finanslovsforhandlinger i kredsen af UMTS-partier. Baggrunden herfor er, at regeringen i løbet af 2002 vil udarbejde et forslag til en ny forskningspolitik, de forskningsbaserede uddannelser og nye initiativer på IT-området til drøftelse med Folketingets partier. Udmøntning af rammen i de efterfølgende år skal ses på baggrund heraf.

For så vidt angår den udmøntning af rammen, der aftales i 2002, anvendes midlerne til de initiativer, der er anført i tabel 2:

Tabel 2. Foreslået aftale i 2002 om udmøntning af ramme. Mill. kr.

	2002	2003	2004	2005
1. Digital forvaltning, inkl. Danmarksportalen	30,0	30,0	30,0	5,0
2. Jysk-fynsk IT-satsning	50,0	50,0	40,0	35,0
3. Center for IT-forskning	25,0			
4. Registerforskning - billigere adgang til offentlige registerdata	7,0	7,0	7,0	7,0
5. Digitalisering af kulturarven	13,0			

6. Forskningsrådenes frie midler	150,0	175,0		
- herunder indlejring af forskningsprogrammer (20,0 mill. kr.)				
7. Yngre forskere	25,0	25,0		
8. Særlig indsats inden for naturvidenskab og teknik	100,0			
9. Nanoteknologi		25,0	25,0	25,0
I alt	400,0	(312,0)	(102,0)	(72,0)

Vedr. 1:

Det afgørende for de kommende års effektiviseringer af den offentlige sektor er, at der foretages en omstilling til **digital forvaltning**. Der afsættes derfor 30,0 mill. kr. årligt i årene 2002 ? 2004 samt 5,0 mill. kr. i 2005 til tværgående projekter herom. De tværgående projekter omfatter etablering af et tilbud om digital signatur, etablering af fælles grænseflader til elektronisk kommunikation i den offentlige sektor baseret på den internationale XML-standard, samt den permanente drift af Danmarksportalen. Danmarksportalen (www.denmark.dk) skal promovere Danmark i udlandet bl.a. over for udenlandske virksomheder og presse i forbindelse med det danske EU-formandskab.

Vedr. 2:

Til at gennemføre den **jysk-fynske IT-satsning** afsættes 50,0 mill. kr. om året i 2002 og 2003, 40 mill. kr. i 2004 og 35 mill. kr. i 2005. IT-satsningen skal skabe en ny og mere direkte vej for erhvervslivet til ny viden om IT og software. Der etableres en række lokale kompetencecentre i tilknytning til de jysk-fynske IT-vidensmiljøer samt en tværregional IT-korridor, hvor der ydes medfinansiering til samarbejdsprojekter mellem disse kompetencecentre og erhvervslivet, samt tilskud til at formidle resultaterne af dette samarbejde.

Vedr. 3:

Til **Center for IT-forskning** afsættes 25,0 mill. kr. i 2002 med henblik på at fastholde det samarbejde mellem forskning og erhvervsliv, som centret har iværksat. Regeringen vil overveje den videre struktur på området fra 2003. Den videreførsel af centeret, der blev aftalt ved udgangen af 1999, udløber med udgangen af 2002.

Vedr. 4:

Der afsættes 7,0 mio. kr. årligt for perioden 2002-2005 til styrkelse af dansk **registerforskning**. Midlerne anvendes til etablering af en forskerserviceenhed i henholdsvis Danmarks Statistik og Sundhedsstyrelsen.

Vedr. 5:

Til **digitalisering af kulturarven** afsættes 13,0 mill. kr. til forberedelse af digitalisering af materialer i offentlig besiddelse bl.a. for derigennem at skabe kvalitet på nettet. Bevillingen fordeles til digitaliseringsprojekter på Kulturministeriets institutioner.

Vedr. 6:

Der afsættes 150,0 mio. kr. til **forskningsrådene** på i 2002 og 175,0 mio. kr. i 2003. Midlerne afsættes til konsolidering af forskningsrådenes almene fondsfunktion, hvilket vil sige frie forskningsmidler, som fordeles til projekter inden for alle fagområder efter ansøgning og på baggrund af kvalitetsvurdering. Heraf afsættes 20,0 mill. kr. i 2002 til institutionel indlejring af programfinansierede aktiviteter til fordeling efter forskningsfaglig rådgivning fra forskningsrådene. De nye midler til forskningsrådene afsættes alene for 2002 og 2003, da yderligere anvendelse af UMTS-provenuet til forskningsrådene skal besluttes på baggrund af en ny politik for forskningen og de forskningsbaserede uddannelser, idet der dog er enighed om en stigende profil af bevillingerne til forskningsrådenes frie midler.

Vedr. 7:

Til **ynge forskere** afsættes 25,0 mill. kr. i hvert af årene 2002 og 2003. Midlerne anvendes til innovative forskningsprojekter under ledelse af yngre forskertalenter. Initiativets målgruppe er yngre, innovative forskningsledere, som gives mulighed for at samle en kreds af yngre forskere og forskerstuderende sådan som der tidligere har været mulighed for inden for THOR og FREJA-programmerne. Gennem lanceringen af initiativet skal der gøres en særlig indsats for at tiltrække såvel danske som udenlandske forskere. Midlerne udmøntes af forskningsrådene.

Vedr. 8:

Til en **særlig indsats inden for naturvidenskab og teknik** afsættes 100,0 mio. kr. Midlerne anvendes til at skabe internationalt stærke *forskningsmiljøer*, da teknisk og naturvidenskabelig forskning er afgørende for såvel samspillet med erhvervslivets forskning som den strukturelle omstilling af dansk økonomi. Proceduren for fordeling af midlerne skal indeholde incitamentter til udviklings- og målorienteret adfærd. Det er en forudsætning, at midlerne anvendes til en faglig og organisatorisk fornyelse og styrkelse af forskningen. De enkelte områder skal samtidig understøtte deres forskerrekuttering. De nye midler til den særlige indsats inden for naturvidenskab og teknik afsættes alene for 2002, idet yderligere anvendelse af UMTS-provenuet til en særlig indsats inden for naturvidenskab og teknik og eventuelt andre særlige satsningsområder fra 2003 skal besluttes på baggrund af en ny politik for forskningen og de forskningsbaserede uddannelser.

Vedr. 9:

Der afsættes 25,0 mill. kr. i hvert af årene 2003, 2004 og 2005 til en national grundlagsskabende forskningssatsning inden for området **nanoteknologi og nanovidenskab**. Den nye satsning foreslås fokuseret og koncentreret om de fagligt førende miljøer - gerne konsortier af flere samarbejdende miljøer - der kan opnå en internationalt fremtrædende position. Midlerne skal desuden understøtte de forskningsbaserede uddannelser og erhvervslivets kompetenceopbygning.

Tid til forandring for Danmarks universiteter

Styrket ledelse
Øget frihed
Stabil økonomi

Oktober 2002

Regeringen

Tid til forandring for Danmarks universiteter

Styrket ledelse
Øget frihed
Stabil økonomi

Oktober 2002

Regeringen

Tid til forandring for universiteterne

Der er den 11. oktober indgået en politisk aftale om en universitetsreform.

Målet er at styrke universiteternes ledelse og at åbne yderligere for folk udefra, så vi sikrer et tættere samspil mellem universiteterne og det omgivende samfund. Universiteterne kan på denne måde være med til at sikre vidensamfundets udvikling – og dermed bidrage til vækst og velfærd i hele samfundet.

Universiteterne sikres med den politiske aftale mere frihed til løbende at forbedre forskningen og uddannelserne. Samtidig er der indgået en økonomisk aftale for universiteterne med stabile og stigende økonomiske rammer i de kommende tre år i form af en ekstra bevilling på næsten én milliard kr.

Universitetsreformen rummer en styrkelse af forskningsfriheden og en understregning af den forsknings-etiske forpligtelse. Reformen sætter en stopper for detailstyring af universiteterne ved at nedbringe antallet af regler og bekendtgørelser.

Hermed imødekommes universiteternes ønsker, og vi gør op med den centrale styring af universiteterne på en række centrale områder. I stedet lægger vi fremover større vægt på rammestyring.

Det er tid til forandring. Også på universiteterne.

Videnskabsminister Helge Sander (V)

Aftale om ny universitetslov mellem regeringen (Venstre og Konservative) og Socialdemokratiet og Kristeligt Folkeparti

Nedenfor er formuleret de centrale elementer, der skal ligge til grund for udarbejdelsen af udkast til ny universitetslov, der skal sendes i høring blandt universiteter og andre interessenter inden fremsættelse i Folketinget januar 2003. Det er et gennemgående princip, at universiteterne fastsætter deres egne forhold nærmere i en vedtægt.

1. Universiteternes opgaveportefølje

1. Universitetets opgave er at drive forskning og værne om forskningsfriheden, herunder vedligeholde og udvikle centrale grunddiscipliner inden for de fagområder, som universitetet dækker.
2. Universitetet udbyder dels forskningsbaseret uddannelse i form af bachelor-, kandidat- og ph.d.-uddannelse, dels forskningsbaseret efter- og videreuddannelse i form af blandt andet masteruddannelse.
3. Universitetet formidler sin viden til hele det omgivende samfund, ligesom det aktivt bidrager til og deltager i den offentlige debat om vigtige samfundsmæssige forhold.
4. Universitetet samarbejder med offentlige og private virksomheder samt sektorforskningsinstitutioner.
5. Universitetet skal sikre forskningstilknnytning af de mellemlange videregående uddannelsesinstitutioner.
6. Universitetet er åbent over for omverdenen og omsætter gennem en bred vifte af samarbejdsformer forskning og uddannelse for blandt andet at bidrage til at fremme vækst, velfærd og udvikling i hele samfundet.

2. Forskningsbaseret uddannelse

7. Den eksisterende 3+2+3-uddannelsesstruktur skal implementeres i alle uddannelser.
8. Universiteterne skal forpligtes til at intensivere samarbejdet om udvikling og koordinering af uddannelser og fag, herunder overgang fra bachelor- til kandidatuddannelse. Uddannelsernes opbygning skal understøtte studentermobiliteten på tværs af universiteterne uden tab af faglig progression.

9. De studerendes retssikkerhed skal sikres, herunder ved overgang fra bachelor- til kandidat-niveau.
10. Ændringerne i uddannelserne skal implementeres over en periode i dialog og samarbejde med universiteterne.
11. Universiteterne skal værne om forskningsetikken, der ligesom forskningsfriheden er central i udviklingen af kvaliteten af de forskningsbaserede uddannelser.
12. Den individuelle studievejledning skal intensiveres. For at reducere frafald og understøtte de studerende i en mere fleksibel uddannelsesstruktur skal universiteterne i højere grad end hidtil fokusere på vejledningen af de studerende. Denne studievejledning kan især de sidste år på uddannelsen også fokusere på karrierevejledning.

3. Ledelse

3a. Bestyrelser

13. Bestyrelsen ansætter rektor. Bestyrelsen godkender universitetets budget, strategi- og udviklingsplan og vedtægt og giver dermed retningslinier og anvisninger for universitetets daglige ledelse. Bestyrelsen indgår udviklingskontrakter med Videnskabsministeriet. Der skal herske åbenhed om bestyrelsens arbejde.
14. Bestyrelsesmedlemmerne skal samlet kunne bidrage til at fremme universitetets strategiske virke med deres erfaring og indsigt i uddannelse, forskning, videnformidling og videnudveksling. Medlemmerne skal endvidere have erfaring med ledelse, organisation og økonomi, herunder håndtering af budgetter.
15. Bestyrelserne skal have eksternt flertal. Formanden vælges af bestyrelsen blandt de eksterne medlemmer.
16. Der skal sidde mindst to studerende i bestyrelsen, ligesom både det videnskabelige personale og det teknisk-administrative personale skal være repræsenteret.
17. Bestyrelsens eksterne medlemmer udpeges i kraft af egen person og ikke som repræsentanter for bestemte særinteresser. Udenlandsk forsknings- og uddannelseserfaring bør være repræsenteret. Det er centralt, at de eksterne medlemmer har forskellig baggrund, for eksempel fra andre forskningsinstitutioner, kulturlivet, andre offentlige virksomheder, erhvervslivet med videre, idet bestyrelsen dels skal afspejle universitetets profil og opgaver, dels skal sammensættes bredt, så der ikke er en ensidig repræsentation fra bestemte sektorer eller af bestemte kompetencer og erfaringer.
18. Universitetet sammensætter den første bestyrelse. Bestyrelsen sammensættes under iagttagelse af punkterne 14 til 17.

19. Videnskabsministeren skal godkende, at sammensætningen af den første bestyrelse lever op til punkterne 14 til 17.
20. Den første bestyrelse udarbejder en vedtægt, der fastlægger bestyrelsens sammensætning, størrelse, valgprocedurer med videre, herunder hvordan de eksterne repræsentanter skal findes fremover. Vedtægten godkendes af videnskabsministeren.
21. Det enkelte universitet kan bestemme, at der skal etableres et repræsentantskab eller lignende, hvis sammensætning, opgaver og organisering fastlægges i vedtægten.

3b. Ansatte ledere

22. De, der er valgt til rektorer på tidspunktet for lovens ikrafttræden, kan fortsætte valgperioden ud, medmindre andet fastsættes i vedtægten, og herefter indtil bestyrelsen i henhold til vedtægten har ansat en rektor. Rektor varetager dog hvervet med de ledelsesmæssige kompetencer, som følger af den nye lov.
23. De, der er valgt til dekaner og institutledere på tidspunktet for lovens ikrafttræden, kan fortsætte valgperioden ud, medmindre andet fastsættes i vedtægten, og herefter indtil rektor i henhold til vedtægten har ansat dekaner og institutledere. Dekaner og institutledere varetager dog hvervet med de ledelsesmæssige kompetencer, som følger af den nye lov.
24. Medlemmer af kollegiale organer og studieledere fortsætter i deres hverv, indtil vedtægten er trådt i kraft, og nye organer er nedsat, bortset fra de studerende i studienævnet, der vælges efter de hidtidige regler, indtil vedtægten er trådt i kraft.
25. Bestyrelsen skal være nedsat senest 1. januar 2005.
26. Bestyrelsen ansætter rektor efter en procedure fastsat i vedtægten. Proceduren ved ansættelse af rektor skal sikre en faglig og ledelsesmæssig legitimitet.
27. Rektor skal være en anerkendt forsker inden for et af universitetets centrale fagområder og have indsigt i uddannelsessektoren. Rektor skal have erfaringer med ledelse og organisering af forskningsmiljøer. Rektor skal desuden have indsigt i universitetets virke og samspil med det omgivende samfund.
28. Rektor varetager universitetets daglige ledelse og er ansvarlig over for bestyrelsen. Rektor udarbejder oplæg til bestyrelsen om budget, vedtægt og udviklingskontrakt samt oplæg om overordnede forsknings- og uddannelsesstrategier. Rektor udarbejder handleplaner for udvælgelse af den strategi- og udviklingsplan, der godkendes af bestyrelsen.
29. Rektor ansætter dekaner efter en procedure fastsat i vedtægten. Proceduren skal sikre den interne faglige og ledelsesmæssige legitimitet. Rektor kan delegerer opgaver til dekaner og øvrige ledere.

30. Dekanen skal være anerkendt forsker og have erfaring med og indsigt i uddannelse, ledelse og universitetets samspil med det omgivende samfund.
31. Dekaner ansætter institutledere efter en procedure fastsat i vedtægten. Proceduren sikrer den faglige og ledelsesmæssige legitimitet.
32. Institutlederen skal være en anerkendt forsker og skal have undervisningserfaring.
33. Dekanen er ansvarlig for udvikling af ledelseskulturen og for at sikre ledelseskompetencen på fakultetets institutter. Dekanen er ansvarlig for at sikre sammenhæng mellem forskning og uddannelse inden for fakultetets område, at sikre et forpligtende samarbejde med andre universiteter og at sikre videnuudveksling og eventuelt teknologi-overførsel.
34. Institutlederen skal opbygge en organisation til at løfte instituttets samlede opgaver med inddragelse af studerende, det videnskabelige og det teknisk-administrative personale. Institutlederen skal endvidere forpligtes til dels at varetage personaleansvaret, dels at sikre kvaliteten i forskning og uddannelse, dels at sikre sammenhængen mellem forskning og uddannelse. Institutlederen kan delegere opgaver.

3c. Akademisk råd og studienævn

35. Der nedsættes et akademisk råd, som overtager de akademiske sager fra det nuværende fakultetsråd eller konsistorium på monofakultære universiteter.
36. Der etableres studienævn eller lignende, hvis sammensætning og organisering reguleres i det enkelte universitets vedtægt, hvori det bestemmes, at de studerende har 50 procent af pladserne.
37. VIP-medlemmer og studerende vælges til studienævn og akademisk råd samt bestyrelsen. Procedurer herfor fastlægges i vedtægten.
38. Den nærmere interne organisering på det enkelte universitet fastlægges i vedtægten. Heri skal de studerendes indflydelse på uddannelse og undervisning sikres.

4. Intern kvalitetssikring og kvalitetsudvikling

39. Universitetet skal forpligtes til systematisk at sikre og udvikle kvaliteten i forskning og uddannelse. Det præciseres nærmere i vedtægten, hvordan dette konkret finder sted.

40. Universitetets ledelse skal forpligtes til at sikre sammenhæng mellem forskning og uddannelse (den forskningsbaserede uddannelse). Det præciseres nærmere i vedtægten, hvordan dette konkret finder sted.
41. Universitetets ledelse skal forpligtes til at gennemføre og sikre opfølgning på interne og eksterne evalueringer af både undervisning og uddannelse samt forskning. Det præciseres nærmere i vedtægten, hvordan dette konkret finder sted.
42. De studerendes medindflydelse på den løbende og systematiske kvalitetssikring skal sikres, herunder i forhold til opfølgning på både undervisnings- og uddannelsesevalueringer. Det præciseres nærmere i vedtægten, hvordan dette konkret finder sted.
43. Bestemmelserne om, at mindst 1/3 af en uddannelse skal dokumenteres ved ekstern censur, fastholdes. Reglerne om ekstern censur vil blive præciseret, herunder at bachelorprojektet og kandidatspecialet skal bedømmes med eksterne censorer.

5. Rådgivende paneler

44. Universiteterne kan nedsætte rådgivende paneler (advisory boards), der rådgiver dekaner og/eller institutledere om uddannelse, forskning og videnuudveksling.

6. Styring

45. 2. generations-udviklingskontrakter, der fastlægges af bestyrelsen efter åben drøftelse på universitetet og godkendes af videnskabsministeren, skal dels indeholde et balanceret sæt af kvalitative og kvantitative mål, dels indeholde klare mål og strategier for udvikling af forskning, uddannelse samt videnuudveksling og teknologioverførsel, dels sætte fokus på frafald og gennemførelsestider.
46. 2. generations-udviklingskontrakter skal rumme strategier for benchmarking mellem det pågældende universitet og nationale og internationale universiteter og fagmiljøer omkring forskning, uddannelse, videnuudveksling, teknologioverførsel og mobilitet.

7. Selveje og vedtægt

47. Universiteterne omdannes til selvejende institutioner, men uden bygningsmæssigt selveje. Universiteterne er via SEA-ordningen (Statens Ejendoms Administration) givet incitamentter til en økonomisk ansvarlig bygningsforvaltning og en effektiv lokaleudnyttelse.

48. Nye bestyrelser kan udarbejde et grundlag for at anmode om at overtage statens bygninger til det enkelte universitet på nærmere aftalte vilkår. Hensigten er at give universiteterne fleksible ejerskabs- og institutionsformer.
49. Som selvejende institution udarbejder universitetet vedtægter, der godkendes af videnskabsministeren. Loven vil angive en række minimumskrav til vedtægtens elementer.

8. Regelsanering

50. Antallet af bekendtgørelser skal reduceres, og detailregulering skal undgås.
51. Regelforenkling og øgede frihedsgrader fra regler om blandt andet opsparing og personaleforhold skal dels understøtte ledelsens beslutnings- og handlerum og give kendte rammer, dels bidrage til at skabe bedre muligheder for talentpleje gennem strategisk karriereplanlægning med sigte på blandt andet at løse generationsskifteproblemer.

9. Universiteternes økonomi 2003-05

52. Bevillingsniveauet i 2003-05 fastholdes på 02-niveau for universiteterne under ét. Dette finansieres ved tilbageførsel af omstillingsreserver for 04-05 samt ved gennemførelse af L28 om bortfald af ATP-kompensation. Partierne bag aftalen er enige om at stemme for L28.
53. Bortfald af ATP-kompensation medgår desuden til finansiering af reserver til forskning og innovation på §35. Der er enighed om, at udmøntningen af disse reserver drøftes i en bredere kreds af partier.
54. Det er desuden aftalt at tilføre universiteterne ekstra 60 millioner kroner årligt i 2003-05. Den ekstra tilførsel finansieres gennem reduktion af en række erhvervstilskud på Udenrigsministeriets, Økonomi- og Erhvervsministeriets, Videnskabsministeriets og Fødevarerministeriets område, som det fremgår af omstående tabel.

Partierne er enige om at drøfte høringssvarene med videnskabsministeren, inden lovforslaget fremsættes januar 2003.

På samme måde er partierne enige om, at ethvert forligsparti kan rejse problemstillinger til drøftelse i forligskredsen.

Ændringer i forhold til ovenstående forligstekst forudsætter naturligvis enighed i forligskredsen.

De enkelte punkter i forligsteksten er uddybet i det følgende notat om fremtidens universitetspolitik.

Finansiering af universitetsreform

	2003	2004	2005	2003-2005
Videreførelse af 2002-niveauet til universiteter	136,0	193,6	471,4	801
Bortfald af ATP-kompensation	410,0	545,0	545,0	1.500

Bortfald af ATP-kompensation medgår desuden til finansiering af reserver til forskning og innovation på §35. Der er enighed om, at udmøntningen af disse reserver drøftes i en bredere kreds af partier.

	2003	2004	2005	2006	2003-2005	2003-2006
Løft til universiteter	60,0	60,0	60,0		180,0	
Finansiering af løft til universiteter						
Eksporthjælp	7,0	11,0	15,0	19,0		52,0
Center for anvendt IT mv.	21,0	16,0				37,0
Generelle erhvervstilskud	22,4	18,1	14,1	14,2		68,8
Tilskud til efteruddannelse inden for jordbrugs-erhvervene	5,1	5,1	6,3	6,2		22,7
I alt						180,5

Fremtidens universitetspolitik

- uddybende notat til politisk aftale om ny universitetslov

De danske universiteter er centrale samfundsinstitutioner, der frembringer og formidler viden og kompetencer til hele samfundet.

Den stigende nationale og internationale konkurrence om viden og kompetence stiller nye og skærpede krav til de danske universiteter - og samspillet med det øvrige vidensystem.

En reform af de danske universiteter må derfor styrke universiteternes handle- og beslutningskraft og øge samspillet med omverdenen. Reformen skal sikre større åbenhed, øget faglig selvbestemmelse og frihed til at bestemme sin interne organisering inden for lovens rammer. Reformen og dens implementering skal være baseret på kendte og stabile økonomiske rammer.

Overskriften for fremtidens universitetspolitik er frihed med ansvar.

Hovedelementer i reformen:

1. Universiteternes opgaveportefølje
2. Forskningsbaseret uddannelse
3. Ledelse
 - 3.a. Bestyrelser
 - 3.b. Ansatte ledere
 - 3.c. Akademisk råd og studienævn
4. Intern kvalitetssikring og kvalitetsudvikling
5. Rådgivende paneler
6. Styring
7. Selveje og vedtægt
8. Regelsanering

1. Universiteternes opgaveportefølje

Universiteterne har til opgave at drive forskning og udbyde forskningsbaseret uddannelse på højt internationalt niveau, og universitetet skal med afsæt i sin forskning og uddannelse tilføre samfundet forskningsresultater og viden med sigte på at fremme vækst, velfærd og udvikling i hele samfundet.

En ny universitetslov skal fremhæve, at universiteterne er forpligtet til aktivt at udveksle viden med det omgivende samfund, herunder også aktivt at bidrage til og deltage i den offentlige debat om vigtige samfundsmæssige forhold.

Universiteternes kultur- og værdibærende rolle skal opretholdes. Det er centralt, at universitetet skal varetage grundforskning og med afsæt heri vedligeholde og udvikle vigtige grunddiscipliner inden for de fagområder, som universitetet dækker. Det gælder også, selv om disciplinerne ikke umiddelbart kan finde konkret eller direkte anvendelse i for eksempel det private erhvervsliv.

I forlængelse heraf skal loven fastholde, at universiteterne er forpligtede til at værne om forskningsfriheden. Forskningsfriheden er knyttet til universitetet. Den enkelte forsker skal fortsat have ret til at vælge metode, fremgangsmåde og emne inden for de strategiske rammer, som er fastlagt i en udviklingskontrakt. Den enkelte forsker kan dog pålægges bestemte opgaver af ledelsen akkurat som i dag.

I tilknytning hertil skal universiteterne også værne om forskningsetikken.

Forskningsarbejde skal således udøves under iagttagelse af de regelsæt med videre, der regulerer etiske spørgsmål, samt med respekt for de etiske problemstillinger, der i øvrigt er knyttet til forskning. Som eksempler på regelsæt, der regulerer etiske spørgsmål, kan der konkret peges på

- lov om et videnskabsetisk komitéssystem og behandling af biomedicinske forskningsprojekter, der fastslår beskyttelsen af forsøgspersoner, der deltager i biomedicinske forskningsprojekter, samtidig med at der skabes mulighed for udvikling af ny værdifuld viden
- lov om opfindelser, hvorefter en institution, hvor særlige etiske forhold gør sig gældende, kan acceptere, at en opfindelse ikke skal gøres til genstand for erhvervsmæssig udnyttelse.

Der findes endvidere i patentloven og brugsmodelloven regler om etiske hensyn for, hvornår patenter kan meddeles, og brugsmodeller registreres.

Ligesom forskningsfriheden er også forskningsetikken central i udviklingen af kvaliteten af de forskningsbaserede uddannelser. Derfor er der for nogle år siden indgået aftale med universiteterne om at indføre studieelementet „fagets videnskabsteori“ i alle akademiske bacheloruddannelser inden for en 3-årig periode. Det betyder, at studieelementet forventes at indgå i alle universitetsuddannelser senest fra 1. september 2005.

Universiteternes opgaver kan følgelig samles under fire overskrifter: forskning, uddannelse, formidling og videnudveksling.

For så vidt angår *videnudveksling* betyder det for universiteternes opgaveportefølje,

- at universiteterne aktivt og på gensidig basis udveksler viden og kompetencer med en flæthed af aktører, organisationer, myndigheder samt offentlige og private virksomheder i det omgivende samfund

- at universiteterne er åbne over for omverdenen og omsætter forskning og uddannelse med det formål blandt andet at fremme vækst, velfærd og udvikling i hele samfundet, hvor det er relevant og muligt inden for universitetets profil
- at universiteterne samarbejder med andre universiteter og forskningsinstitutioner, herunder også sektorforskningsinstitutioner
- at universiteterne medtænker biblioteksfunktionen i videnudvekslingen, herunder hvordan biblioteksfunktionen medvirker til videnformidling og videnudveksling gennem uddannelse
- at universiteterne skal bidrage til at sikre forskningstilknytning for de mellemlange videregående uddannelsesinstitutioner
- at universiteterne er forpligtet til at udvikle det internationale samarbejde og herigennem bidrage til udviklingen af det danske samfund og dets værdigrundlag.

Universiteternes *uddannelsesopgave* omfatter udbud af forskningsbaseret bachelor- og kandidatuddannelse, forskeruddannelse og masteruddannelse og anden forskningsbaseret efter- og videreuddannelse på højt internationalt niveau.

Med det formål, at universitetets opgaveportefølje kan løftes, er det en forudsætning, at der bliver truffet strategiske valg og prioriteret mellem udvalgte forskningsfelter og fagområder inden for universitetets styrkepositioner for derved at understrege universitetets profil.

2. Forskningsbaseret uddannelse

Universiteter uddanner - ud over ph.d.er - højt kvalificerede bachelorer og kandidater med klare kompetenceprofiler. Det markante studenterfrafald på flere universitetsuddannelser skal reduceres. Meritproblemer, blindgyder og dobbeltuddannelse skal undgås.

Uddannelsernes indhold og struktur skal flere steder udvikles for fortsat at sikre disse centrale uddannelsespolitiske målsætninger og for at øge fleksibilitet og den internationale mobilitet både ind og ud af landet. Dette gælder også mobiliteten mellem de danske universiteter.

Grundstrukturen med selvstændigt optag til 3-årige bacheloruddannelser og til 2-årige kandidatuddannelser fastholdes. Uddannelserne og de enkelte elementer i uddannelserne opgøres i ECTS-point (European Credit Transfer System), som er en fælles europæisk model for *kvantitative* opgørelser af studieforløb på videregående uddannelser. Det følger af ECTS-reglerne, at 60 ECTS-point udgør et års heltidsstudier. En række lande har allerede indført ECTS som nationalt målesystem, herunder Danmark.

Der er allerede i dag på mange universiteter taget en række initiativer med henblik på at ændre uddannelsernes indhold, relevans og struktur. Denne udvikling skal understøttes ved at initiere

en systematisk udvikling af alle universitetsuddannelserne inden for følgende overordnede ramme:

Uddannelsesstrukturen skal, hvor det ikke allerede er sket, omlægges med henblik på at sikre en reel implementering af 3+2-strukturen med 3-årige bacheloruddannelser efterfulgt af 2-årige kandidatuddannelser.

Der indføres modulopbygning i alle bacheloruddannelser, hvor de studerende tilegner sig en stærk faglig kompetence, og uddannelsen afsluttes med et bachelorprojekt på uddannelsens tredje år. Bacheloruddannelsen skal sammensættes sådan, at den giver de studerende faglige forudsætninger for flere relevante kandidatuddannelser - også kandidatuddannelser på et andet universitet. De studerende har ret til at blive optaget på en kandidatuddannelse, men studiereformen betyder således, at studerende med en bacheloruddannelse som hovedregel skal have valgmuligheder mellem flere relevante kandidatuddannelser, dog under forudsætning af at det er fagligt forsvarligt, det vil sige der skal være en faglig sammenhæng mellem bacheloruddannelsen og de kandidatuddannelser, der kan søges optagelse på. Der skal sikres faglig progression både i selve bacheloruddannelsen og således også i forholdet mellem bacheloruddannelsen og kandidatuddannelsen.

Det enkelte universitet skal fortsat selv fastsætte adgangskravene til sine kandidatuddannelser samt normalt også antallet af optagelsespladser efter bestemmelsen om „frit optag“, men disse skal i højere grad end hidtil synliggøres for de studerende. For den enkelte studerende skal der være sikkerhed for optag på mindst én kandidatuddannelse, der i faglig henseende må betegnes som værende en naturlig forlængelse af den bacheloruddannelse, den studerende har erhvervet. Af hensyn til at sikre de bachelorstuderendes reelle valgmuligheder med hensyn til adgang og optag til kandidatuddannelser og samtidig hermed deres retssikkerhed etableres en såkaldt InterUniversitær Koordineret Tilmelding (IU-KOT), som iværksættes over en årrække i samarbejde med universiteterne.

Universiteterne skal være forpligtet til at samarbejde om og koordinere sammenhæng, faglig relevans og progression mellem bacheloruddannelser og relevante kandidatuddannelser.

Kandidatuddannelserne skal opbygges af moduler på en måde, så den faglige sammenhæng og progression sikres. På kandidatuddannelserne skal det være muligt for de studerende at vælge mellem forskellige moduler og således sammensætte uddannelser med forskellige kompetenceprofiler, der retter sig mod forskellige jobområder inden for såvel den private som den offentlige sektor, herunder blandt andet en gymnasie- eller en forskerkarriere. Uddannelsen afsluttes med et kandidatspeciale.

Afvielser fra ovennævnte uddannelsesstruktur kan forekomme for enkelte uddannelser. Der tænkes her på autorisationsgivende uddannelser, for eksempel læge- og dyrlægeuddannelsen.

Den individuelle studievejledning skal intensiveres. For at reducere frafald og understøtte de studerende i en mere fleksibel uddannelsesstruktur skal universiteterne i højere grad end hidtil

fokusere på vejledningen af de studerende. Universiteterne skal for de studerende kunne klarlægge - og vejlede herom - hvilke kompetencer og jobmuligheder der opnås gennem valget af det enkelte modul og bestemte kombinationer af modulkurser og om eventuelle krav til valg af bestemte moduler på bacheloruddannelsen ved overgang til forskellige kandidatretninger. Denne studievejledning kan især de sidste år på uddannelsen også fokusere på karrierevejledning.

Universiteterne skal fortsat inden for sine fagområder udbyde 3-årige forskeruddannelser til ph.d.niveau.

Fremover skal universiteterne som noget nyt forpligtes til at tilbyde forskningsbaserede efter- og videreuddannelser for den voksne befolkning. For universiteterne bliver det en vigtig opgave inden for deres fagområder at udvikle og udbyde blandt andet nye masteruddannelser og anden forskningsbaseret efter- og videreuddannelse. Mange universiteter er allerede gået i gang med denne opgave.

Et universitet skal som hidtil selv bestemme, hvilke uddannelser det vil udbyde inden for sine fagområder, men udbuddet skal fortsat godkendes af Videnskabsministeriet. Ministeriet vil efter drøftelser med universiteterne udarbejde en bekendtgørelse, der nærmere beskriver forhold og procedurer for godkendelse af nye uddannelser.

For at tilgodese en regional efterspørgsel efter universitetsuddannelser i et geografisk område, hvor der ikke er et universitet, der kan godkendes til opgaven, kan udlagt undervisning være relevant. Et universitet, der er godkendt til at udbyde en uddannelse, kan således beslutte også at udbyde denne uddannelse som udlagt undervisning. Beslutningen om udbud af godkendte uddannelser som udlagt undervisning forudsætter tillige Videnskabsministeriets godkendelse.

Ovennævnte ændringer af uddannelsernes indhold og struktur indføres - efter lovens ikrafttræden - over en årrække og efter en proces, der drøftes og aftales mellem universiteterne og Videnskabsministeriet.

I forbindelse med udformningen af bestemmelser om sektorforskningsinstitutionernes forpligtelse til at bidrage til universiteternes uddannelser skal der formuleres en bestemmelse om, at ikke-profitkabende organisationer med egne veldokumenterede kompetencer, viden og erfaringer på et videnskabeligt universitetsniveau undtagelsesvist kan bidrage til universiteternes forskningsbaserede uddannelse inden for særlige fagområder. Ansøgning om en sådan inddragelse skal fremsendes af det gradsgivende universitet med universitetets indstilling til Videnskabsministeriets godkendelse.

3. Ledelse

En reform af universiteternes ledelsesstruktur skal styrke ledelsen og øge universiteternes handle- og beslutningskraft.

Behovet herfor følger blandt andet af kravene til og udvidelsen af opgaveporteføljen samt den skærpede internationale konkurrence på forskning og uddannelse og konkurrencen om studerende og forskere. Udvidelsen af samarbejdet med erhvervslivet, andre offentlige virksomheder og nationale og internationale forskningsinstitutioner øger også kravene til faglig og økonomisk prioritering.

En ledelsesreform skal sikre, at forskning, uddannelse og videnuudveksling bliver løftet til højt internationalt niveau.

Ledelsesreformen skal generelt være med til at understøtte og styrke allerede igangsatte udviklingsforsøg med ledelse, organisation og uddannelse.

Det vil være nødvendigt at gennemføre en så omfattende reform i løbet af en årrække, hvor implementeringen af de forskellige elementer følger hinanden i en hensigtsmæssig rækkefølge.

Med hensyn til ledelsesreformen vil der pågå en længere indkøringsfase, hvor delelementerne føres ud i livet.

De, der er valgt til rektorer på tidspunktet for lovens ikrafttræden, kan fortsætte valgperioden ud, medmindre andet fastsættes i vedtægten, og herefter indtil bestyrelsen i henhold til vedtægten har ansat en rektor. Rektor varetager dog hvervet med de ledelsesmæssige kompetencer, som følger af den nye lov.

De, der er valgt til dekaner og institutledere på tidspunktet for lovens ikrafttræden, kan fortsætte valgperioden ud, medmindre andet fastsættes i vedtægten, og herefter indtil rektor i henhold til vedtægten har ansat dekaner og institutledere. Dekaner og institutledere varetager dog hvervet med de ledelsesmæssige kompetencer, som følger af den nye lov.

Medlemmer af kollegiale organer og studieledere fortsætter i deres hverv, indtil vedtægten er trådt i kraft, og nye organer er nedsat, bortset fra de studerende i studienævnet, der vælges efter de hidtidige regler, indtil vedtægten er trådt i kraft. Bestyrelsen skal være nedsat senest 1. januar 2005.

3a. Bestyrelser

Bestyrelsen ansætter rektor. Bestyrelsen godkender universitetets budget, strategi- og udviklingsplan og vedtægt og giver dermed retningslinjer og anvisninger for universitetets daglige ledelse. Bestyrelsen indgår udviklingskontrakter med Videnskabsministeriet. Der skal herske åbenhed om bestyrelsens arbejde.

Bestyrelsesmedlemmerne skal samlet kunne bidrage til at fremme universitetets strategiske virke med deres erfaring og indsigt i uddannelse, forskning, videnformidling og videnuudveksling.

Medlemmerne skal endvidere have erfaring med ledelse, organisation og økonomi, herunder håndtering af budgetter.

Bestyrelserne skal have eksternt flertal. Formanden vælges af bestyrelsen blandt de eksterne medlemmer.

Der skal sidde mindst to studerende i bestyrelsen, ligesom både det videnskabelige personale og det teknisk-administrative personale skal være repræsenteret.

Bestyrelsens eksterne medlemmer udpeges i kraft af egen person og ikke som repræsentanter for bestemte særinteresser. Udenlandsk forsknings- og uddannelseserfaring bør være repræsenteret. Det er centralt, at de eksterne medlemmer har forskellig baggrund, for eksempel fra andre forskningsinstitutioner, kulturlivet, andre offentlige virksomheder, erhvervslivet med videre, idet bestyrelsen dels skal afspejle universitetets profil og opgaver, dels skal sammensættes bredt, så der ikke er en ensidig repræsentation fra bestemte sektorer eller af bestemte kompetencer og erfaringer.

Universitetet sammensætter den første bestyrelse. Bestyrelsen sammensættes under iagttagelse af ovennævnte krav til sammensætningen.

Videnskabsministeren skal godkende, at sammensætningen af den første bestyrelse lever op til ovennævnte krav til sammensætningen.

Den første bestyrelse udarbejder en vedtægt, der fastlægger bestyrelsens sammensætning, størrelse, valgprocedurer med videre, herunder hvordan de eksterne repræsentanter skal findes fremover. Vedtægten godkendes af videnskabsministeren.

Det enkelte universitet kan bestemme, at der skal etableres et repræsentantskab eller lignende, hvis sammensætning, opgaver og organisering fastlægges i vedtægten.

Det overordnede princip for ansatte ledere er, at bestyrelsen ansætter rektor. Rektor ansætter dekaner, der ansætter institutledere. I proceduren ved ansættelse sikres den faglige og ledelsesmæssige legitimitet.

3b. Ansatte ledere

Rektor

Rektor varetager universitetets daglige ledelse, er ansvarlig over for bestyrelsen og kan - som i dag - delegere opgaver til øvrige ledere. Rektor udarbejder oplæg til bestyrelsen om budget, vedtægt og udviklingskontrakt. Rektor udarbejder også oplæg til bestyrelsen om de overordnede forsknings- og uddannelsesstrategier, planer for organisation og personale samt videnudveksling med det omgivende samfund.

Rektor udarbejder også handleplaner for udmøntning af udviklingskontrakten, der er godkendt i bestyrelsen.

Rektor skal være en anerkendt forsker inden for et af universitetets centrale fagområder og have indsigt i uddannelsessektoren. Rektor skal have erfaringer med ledelse og organisering af forskningsmiljøer. Rektor skal desuden have indsigt i universitetets virke og samspil med det omgivende samfund. Proceduren ved ansættelse af rektor skal sikre den faglige og ledelsesmæssige legitimitet. Proceduren fastlægges i universitetets vedtægt.

Fakulteter og institutter

Universitetet kan selv vælge at opdele sig i fakulteter, der ledes af en dekan. Fakulteter består af en række institutter, der hver ledes af en institutleder.

Dekanen skal være en anerkendt forsker og have erfaring med og indsigt i uddannelse, ledelse og universitetets samspil med det omgivende samfund. Institutlederen skal være en anerkendt forsker og skal have undervisningserfaring.

Proceduren for rekruttering og ansættelse af dekan og institutleder, der sikrer deres faglige og ledelsesmæssige legitimitet, fastlægges af universitetet i vedtægten.

Dekaner

Bestyrelsen kan vælge via universitetets vedtægter at etablere fakulteter opdelt efter faglige hovedområder, for eksempel humaniora, samfundsvidenskab, naturvidenskab, sundhedsvidenskab, teologi og teknisk videnskab. På monofakultære universiteter eller universiteter, som ikke ønsker på et eller flere områder at have fakulteter og dermed dekaner, overtager rektor dekanens opgaver, som omtalt nedenfor.

Fakulteterne ledes dagligt af dekanen. Dekanen er ansvarlig for hovedområdet forskning, uddannelse og undervisning, budget, personale og organisering inden for de strategier med videre, der er fastlagt af bestyrelsen. Dekanen udarbejder forsknings- og uddannelsesplaner efter oplæg fra institutterne. Dekanen godkender studieordninger. For at kunne udfylde personaleansvaret ansætter og afskediger dekanen institutledere. Dekanen har også ansvaret for lederudvikling af institutlederne. Det forudsættes, at dekanen opbygger en organisation til at understøtte dekanfunktionen.

Dekanen skal i samarbejde med studienævnene sikre, at følgende opgaver bliver varetaget:

- at sikre den tværgående kvalitetsudvikling af fakultetets uddannelser og forskning, herunder tage initiativ til at iværksætte turnusevaluering af de enkelte uddannelser ved fakultetet og sikre koordinationen med andre universiteter ved disse turnusevalueringer
- at fastlægge overordnede retningslinjer for meritgodkendelser, herunder koordinere disse med andre universiteter

- at formulere overordnede retningslinjer for censur (intern og ekstern)
- at sikre dialog med aftagere og færdige kandidater om uddannelsernes indhold, kvalitet og relevans

Institutedere

Institutterne er de enheder, hvor forskning og uddannelse normalt finder sted.

Institutederen er ansvarlig for instituttets forskning, uddannelse, herunder uddannelses- og forskningsmiljø, budget og personale. Institutederen skal opbygge en organisation til at løfte instituttets samlede opgaver med inddragelse af studerende, det videnskabelige og det teknisk-administrative personale.

Institutedere kan udpege forskningsledere, viceinstitutedere og kan uddelegere ledelsesopgaver til disse.

På de enkelte institutter kan der udpeges flere *forskningsledere*, som - under ansvar over for institutederen - varetager og koordinerer deltagelsen i større forskningsprojekter og -programmer, som instituttet har ansvaret for eller er involveret i. Forskningslederne har blandt andet til opgave at varetage de praktiske forhold i forbindelse med instituttets forskeruddannelser og eventuelt forskerskoler, stimulere kreativiteten, samarbejdet og den faglige udvikling af instituttets forskningsmiljøer, koordinere større forskningssatsninger og -projekter samt forskningsansøgninger.

Institutederen er ansvarlig for, at forskningslederne får de bedst mulige rammer til at styrke instituttets forskningsaktiviteter.

Det er i øvrigt institutederens opgave:

- at sikre personale- og talentpleje
- at sikre og udvikle studie- og forskningsmiljøet
- at følge op på resultatet af evaluering af undervisningen og stille forslag om korrigerende foranstaltninger efter samråd med studielederen
- at følge op på evalueringer af uddannelserne og i dette arbejde inddrage både studienævn og studieleder

3c. Akademisk råd og studienævn

Akademisk råd

Der etableres et internt sammensat akademisk råd. Rådets medlemmer vælges blandt VIP'er og studerende. Rektor er formand for det akademiske råd, med mindre de etableres på fakultetsniveau.

Akademisk råd udtaler sig om alle akademiske forhold af væsentlig betydning for universitetets akademiske virksomhed og har pligt til at drøfte de akademiske forhold, som rektor forelægger.

Akademisk råd foreslår nye, strategisk vigtige forsknings- og uddannelsestiltag. Det foreslår rektor centrale strategiske forskningsområder og foreslår planer for videnudveksling.

Rådgivning skal indgå som grundlag for de oplæg, rektor skal udarbejde til bestyrelsen. Det akademiske råd skal desuden rådgive rektor om den interne fordeling af basisbevillinger. Rådet indstiller om sammensætning af sagkyndige udvalg. Rådet tildeler grader (dr., ph.d. og dr. honoris causa).

Ved fakultetsopdelte universiteter kan vedtægten fastlægge, at der kun skal være akademiske råd på fakultetsniveau. Dekanen er født formand.

Rådets medlemmer vælges blandt VIP'er og studerende. De nærmere forhold vedrørende akademiske råds opgaver, sammensætning, størrelse og valgprocedure fastsættes i universitetets vedtægt.

Studieleder og studienævn

Dekanen skal nedsætte ét eller flere studienævn og udpege efter indstilling fra studienævnet én eller flere studieledere. Studienævn skal bestå af 50 procent studerende og 50 procent VIP'er, og disse findes ved valg blandt henholdsvis studerende og VIP'er. Antallet af studieledere og studienævn fastsættes i universitetets vedtægt inden for lovens rammer.

For så vidt en uddannelse hovedsagelig kun rekvirerer undervisning fra ét institut, kan dekanen uddelegere opgavernes udførelse til institutlederen. Denne skal da for uddannelsen udpege én studieleder og nedsætte et studienævn.

Studienævnene skal blandt andet varetage følgende opgaver:

- at kvalitetssikre og kvalitetsudvikle undervisningen og påse, at institutlederen følger op på undervisningsevalueringer
- at sikre en løbende ændring/ajourføring af studieordninger som følge af udviklingen inden for området
- at godkende undervisningsplanen

- at udpege censorer
- at behandle ansøgninger om merit
- at behandle ansøgninger om dispensation med videre.

Derudover har studienævnet ret til at udtale sig i alle sager om uddannelse og undervisning og har pligt til at drøfte de forhold om uddannelse og undervisning, som rektor, eller den rektor bemyndiger hertil, forelægger.

4. Intern kvalitetssikring og kvalitetsudvikling

Der skal ske en løbende og systematisk evaluering af forskning, uddannelse og undervisning.

Universiteterne skal forpligtes til at gennemføre forsknings-, uddannelses- og undervisnings-evaluering på baggrund af institutternes strategiske forsknings- og uddannelsesplaner. Evalueringerne skal være genstand for systematisk opfølgning, som skal blive en del af universiteternes afrapportering og indsatsområder i udviklingskontrakterne. Evalueringsrapporterne og de udarbejdede opfølgingsplaner skal være offentligt tilgængelige.

Universitetet fastlægger i sin udviklingskontrakt evalueringsform og -hyppighed.

Rektor, dekanen og/eller institutleder samt Videnskabsministeriet kan bede Danmarks Evalueringsinstitut eller andre organisationer og institutioner, gerne internationale, om at forestå eller bidrage til turnusevalueringer.

Universiteterne foreslår sammensætningen af eksterne evalueringspaneler, der skal godkendes af Videnskabsministeriet. Universiteterne fastlægger selv konceptet for disse evalueringer, men der skal som minimum indgå dimittend- og aftagerundersøgelser med henblik på at afdække uddannelsernes relevans, aktualitet og kvalitet ud fra en kompetencevinkel. Evalueringerne og opfølgingsplanerne skal drøftes med relevante studienævn samt offentliggøres.

Den foreslåede ledelsesmodel, hvor institutlederen er forpligtet til at følge op på evalueringer, vil også understøtte institutternes evaluering af undervisningens kvalitet med hensyn til niveau, indhold og pædagogik. Det påhviler institutlederen at igangsætte relevant opfølgning på uddannelses-evalueringer og undervisningsevalueringer.

Bestemmelserne om, at mindst 1/3 af en uddannelse skal dokumenteres ved ekstern censur, fastholdes. Reglerne om ekstern censur vil blive præciseret, herunder at bachelorprojektet og kandidatspecialet skal bedømmes med eksterne censorer.

I forbindelse med indgåelsen af 2. generations udviklingskontrakter vil videnskabsministeren afgive en redegørelse til Folketinget.

5. Rådgivende paneler

Som led i universitetets kvalitetssikring og -udvikling kan det i et universitets vedtægt bestemmes, at der nedsættes rådgivende paneler ved fakulteter og/eller institutter, der skal rådgive dekanen eller institutlederen om forskning, uddannelse og videnudveksling. Formålet er at bidrage til den løbende prioritering og udpegning af forsknings- og uddannelsesområder samt rekruttering til forskergrupper.

6. Styring

Med forslaget om ny ledelsesstruktur bliver de kommende bestyrelser og rektorer ansvarlige for målopfyldelsen af nye udviklingskontrakter. Rektor skal igangsætte arbejdet med udviklingskontrakterne, som bestyrelsen indgår med videnskabsministeren, som en gensidig forpligtende aftale.

Efter udløbet af perioden for en udviklingskontrakt vil den kunne danne udgangspunkt for en fordeling af eventuelle nye bevillinger til universiteterne og indgåelse af en ny udviklingskontrakt.

De nye udviklingskontrakter skal beskrive og synliggøre hvert enkelt universitets vision og indsatsområder og være centreret om universitetets opgaver: forskning, uddannelse, herunder forskningsbaseret efter- og videreuddannelse, forskningstilknytning samt videnformidling og videnudveksling. Udviklingskontrakter skal endvidere angive det fremtidige samarbejde med eksterne parter og operative målsætninger for arbejdet med kvalitetsudvikling med videre.

Udviklingskontrakten vil være et centralt redskab i bestyrelsens overvejelser omkring håndteringen af eventuel utilstrækkelig målopfyldelse.

Kontrakterne skal ud over kvalitative målsætninger, for eksempel om merit, øget fuldførelse, intern opfølgning på uddannelses-, undervisnings- og forskningsevalueringer med videre, også indeholde kvantitative og målbare indikatorer for universiteternes virke og resultater, som ledelsen kan bruge som et ledelses- og styringsredskab.

De skal derfor indeholde klare succeskriterier, der fastsættes ved drøftelser mellem Videnskabsministeriet og universiteterne. Nye og klarere succeskriterier kunne som eksempel være: de studerendes mobilitet, gennemførelses- og frafaldsandele, herunder antallet af færdiguddannede bachelorer, kandidater og ph.d.er, omfang, kvalitet og formidling/publicering af forskning samt kommercialisering og patentering af forskningsresultater. Derudover skal hvert universitet udvikle koncepter for sammenligning (benchmarking) i forhold til andre relevante danske og internationale universiteter som led i den løbende udvikling.

Succeskriterierne skal således muliggøre sammenligninger på tværs af hovedområder, aktivitetstyper og universiteter. Universiteterne skal i den forbindelse offentliggøre de nævnte data om optag, frafald, studieskift, merit med videre af hensyn til øget gennemsigtighed for uddannelsessøgende, samarbejdspartere med videre.

Det skal overlades til ledelsen af hvert universitet, hvordan det vil opfylde succeskriterierne. Det kunne for eksempel ske ved, at bestyrelsen og rektor indgår interne udviklingskontrakter med de ansatte ledere på lavere niveauer om de konkrete målsætninger for forskning, uddannelse og de øvrige formål.

7. Selveje og vedtægt

Universiteterne er gennem SEA-ordningen (Statens Ejendoms Administration) givet incitamenter til at sikre en økonomisk ansvarlig bygningsforvaltning og en effektiv lokaleudnyttelse.

Det foreslås, at universiteterne omdannes til selvejende institutioner, men uden bygningsmæssigt selveje. Det foreslås endvidere, at der i universitetsloven er en bestemmelse om, at de nye bestyrelser kan udarbejde et grundlag for at anmode ministeren om at overtage statens bygninger til det enkelte universitet på nærmere aftalte vilkår. Dette vil gøre det muligt at udvikle bygningsmæssigt selveje, så det passer til det enkelte universitets forhold. Overdragelsen skal godkendes af Folketingets Finansudvalg.

Hensigten er at give universiteterne fleksible ejerskabs- og institutionsformer.

Vedtægter

Som selvejende institution udarbejder universitetet vedtægter, der godkendes af videnskabsministeren. Det er tanken, at vedtægter som minimum og inden for universitetslovens rammer skal indeholde en angivelse af

- universitetets detaljerede indre organisatoriske opbygning og de enkelte organers sammensætning, kompetencer og nærmere opgaver (repræsentantskaber, fakulteter, akademiske råd, rådgivende organer, institutter, studienævn med videre).
- proceduren for indfasningen af universitetsreformen på universitetet på det ledelsesmæssige og organisatoriske område
- bestyrelsens sammensætning
- proceduren for udpegningen af eksterne medlemmer af bestyrelsen og formand for bestyrelsen
- proceduren for ansættelse af rektor, der sikrer at denne får såvel intern som ekstern legitimitet

- proceduren for ansættelse af dekaner, der sikrer, at disse får såvel intern som ekstern legitimitet
- proceduren for ansættelse af institutledere, der sikrer, at disse får såvel intern som ekstern legitimitet
- regler for valg af interne medlemmer til bestyrelsen, akademisk råd, studienævn og så videre
- fastlæggelse af kvalitetssikringssystem for uddannelse og forskning samt eksternt samarbejde, hvor det kunne være interessant
- fastlæggelse af procedure for opfølgning på såvel interne som eksterne evalueringer af uddannelserne og undervisningen
- fastlæggelse af mekanismer til sikring af sammenhængen mellem forskning og uddannelse

Vedtægterne skal sikre studerende indflydelse i studienævn på:

- udarbejdelse af studieordninger og ændringer af disse
- den praktiske tilrettelæggelse af uddannelser og undervisning
- kvalitetsstyring af uddannelser og undervisningen samt videnudveksling
- opfølgning på evalueringer af uddannelser og undervisning
- udpegning af censorer
- afgørelse af meritansøgninger
- afgørelse om dispensationer

8. Regelsanering

En central målsætning i en ny universitetspolitik er at få sikret universiteternes selvforvaltning og skabe en regelsanering og -forenkling på de områder, hvor generelle regler for statens institutioner på en uhensigtsmæssig måde binder institutionerne.

På det *økonomiske* område har universiteterne i dag en meget betydelig selvforvaltning, da de reelt modtager samlede blokbevillinger trods finanslovens opdeling i bevillinger til forskning, uddannelse og øvrige formål. Der er ikke i den gældende universitetslov fastsat særlige regler på dette område, bortset fra §9, stk. 2, hvor der blandt andet står, „at institutionen skal overholde

bevillingsforudsætninger og disponeringsregler og varetage de opgaver, der er givet bevilling til". Denne økonomiske selvbestemmelse skal fastholdes.

På det *forvaltningsmæssige* område tilrettelægger universiteterne selv deres administration inden for de rammer, der fastlægges i den nye lov. Ved overgang til selveje skal universiteterne fortsat følge reglerne i blandt andet forvaltningsloven, ombudsmandsloven, rigsrevisorloven, lov om statens regnskabsvæsen, statsbyggeloven og en lang række generelle love, bekendtgørelser, cirkulærer og retsafgørelser. Disse regler gælder for både statslige institutioner og for selvejende institutioner, som modtager mere end 50 procent af sine indtægter via offentlige bevillinger.

Antallet af bekendtgørelser skal reduceres, og detailregulering skal undgås.

Regelforenkling og øgede frihedsgrader fra regler om blandt andet opsparing og personaleforhold skal dels understøtte ledelsens beslutnings- og handlerum og give kendte rammer, dels bidrage til at skabe bedre muligheder for talentpleje gennem strategisk karriereplanlægning med sigte på blandt andet at løse generationsskifteproblemer.

Der har været drøftet en række centrale emner vedrørende yderligere frihedsgrader for universiteterne. Den væsentligste forudsætning for de nye frihedsgrader er indførelse af styrket ledelse på universiteterne - det vil sige bestyrelser med eksternt flertal, ansat rektor og ansatte ledere.

De nærmere frihedsgrader, der er tiltænkt universiteterne i forbindelse med universitetsreformen, er beskrevet i vedlagte bilag.

Bilag om nye frihedsgrader for universiteterne

Overvejelserne om at give universiteterne nye frihedsgrader vedrører 10 hovedområder:

1. Mere fleksibel stillingsstruktur og ansættelsesbekendtgørelse
2. Nye personaleadministrative regler
3. Friere løndannelse på professorniveau
4. Mere decentral stillingsnormering for professorstillinger
5. Opsparing og langsigtet disponering
6. Forenkling af taxametersystemet
7. Videnudveksling og teknologioverførsel til samfundet
8. Bygningsområdet
9. Udvikling af nye uddannelser
10. Drift af uddannelser

I det følgende beskrives hovedområderne nærmere, idet det dog må understreges, at væsentlige punkter kræver en medfølgende mundtlig orientering.

Forudsætningen for nye frihedsgrader er indførelse af professionel ledelse på universiteterne - det vil sige bestyrelser med eksternt flertal, ansat rektor og ansatte ledere.

Det bemærkes i øvrigt, at universiteterne i dag er fritaget for de regler om lønsumsstyring, som andre statsinstitutioner er underlagt. Universiteterne har således allerede på nuværende tidspunkt en væsentlig, personalemæssig frihedsgrad i forhold til det meste af den øvrige stat.

1. Mere fleksibel stillingsstruktur og ansættelsesbekendtgørelse

Universiteterne har fremsat en række konkrete ønsker om forenkling af regler for stillingsstrukturen og ansættelser.

Der igangsættes en proces med henblik på at arbejde for at imødekomme en lang række af disse ønsker. Universiteterne inddrages i denne proces.

2. Nye personaleadministrative regler

Universiteterne har fremhævet, at en række regler for personaleadministration er komplicerede og hæmmende for universitetsledelse. Der vil blive arbejdet for at løse en række af disse problemer i en kommende proces med ændringer af stillingsstrukturen og ansættelsesbekendtgørelsen. Andre af disse regler er imidlertid generelle regler for den statslige sektor i medfør af overenskomster, forvaltningslov og så videre.

Der vil blive påbegyndt en dialog med universiteterne om behovet for tilpasninger og tydeliggørelser af de personaleadministrative regelsæt.

3. Friere løndannelse på professorniveau

Af hensyn til den generelle lønstyring i staten kan universiteternes ønske om fritagelse fra chef-lønspuljen på professorområdet ikke umiddelbart imødekommes. De øvrige forhold på lønområdet, som universiteterne har rejst, er overenskomstanliggende.

4. Mere decentral stillingsnormering for professorstillinger

Universiteterne har ønsket at opnå frihedsgrader i forhold til den statslige stillingskontrol vedrørende stillinger i lønramme 37 og derover.

Stillingskontrollen er et centralt element i at sikre en hensigtsmæssig struktur og ledelse i staten samt at undgå lønglidning ved at lægge en begrænsning på lønningerne.

Herudover har universiteterne allerede på nuværende tidspunkt cirka 250 ubesatte professorstillinger inden for en samlet ramme på 1.088 stillinger, hvorfor der altså ikke for sektoren under ét sker en fuld udnyttelse af de nuværende muligheder.

For imidlertid at give universiteterne mulighed for en mere fleksibel anvendelse af professoraterne inden for den nuværende normering frigives stillingskontrollen for midlertidige professorater i lønramme 37.

Frigivelsen af stillingskontrollen har ikke til hensigt at føre til, at der sker en forøgelse af det samlede antal professorater i forhold til den eksisterende, men ikke fuldt udnyttede, normering.

Videnskabsministeriet vil på den baggrund etablere en indberetningsordning fra universiteterne, således at udviklingen på området kan følges med henblik på at undgå en uhensigtsmæssig stigning i antal professorater.

5. Opsparing og langsigtet disponering

Universiteterne har ønsket at opnå større frihed i forhold til de statslige regler vedrørende videreførsel af uforbrugte bevillinger.

Selvejende institutioners formue er imidlertid adskilt fra statens formue, hvorfor budgetvejledningens bestemmelser om opsparing og mindreforbrug under alle omstændigheder ikke er relevante for de kommende selvejende universiteter.

6. Forenkling af taxametersystemet

Universiteterne har i nogle sammenhænge ytret ønske om en ændring og forenkling af taxametersystemet. Nogle af forenklingsmulighederne er af teknisk karakter, mens andre kan have omfordelingsmæssige konsekvenser for uddannelser.

Endvidere har Videnskabsministeriet foreslået, at en del af universiteternes uddannelsesbevilling gøres afhængig af, om de studerende gennemfører en bacheloruddannelse (bachelor-bonus) med henblik på at øge universiteternes incitament til at sikre en højere gennemførelse via bedre undervisnings- og studiekvalitet.

Ændringer i taxametersystemet skal koordineres med Undervisningsministeriet.

Forslag til forenklinger og bachelor-bonus indgår i de politiske forhandlinger om universitetsreformen, men den endelige tekniske afklaring heraf finder sted i tilknytning til lovforslaget.

7. Videnudveksling og teknologioverførsel til samfundet

Det har været rejst, at universiteterne som led i en øget videnudveksling mellem universiteter og erhvervsliv burde gives adgang til for eksemple at oprette forskerparker med videre samt opnå mulighed for at investere i spin-off virksomheder med videre.

Der er tale om tiltag, som i givet fald kræver grundige overvejelser, herunder i forhold til EU-retlige aspekter.

Det foreslås derfor, at øgede frihedsgrader til universiteterne på dette område vurderes nærmere. Spørgsmålet foreslås færdigbehandlet i tilknytning til den handlingsplan om styrket samspil mellem videninstitutioner og erhverv, som skal offentliggøres marts 2003.

Et delelement af videnudveksling er spørgsmålet om forskeres patentrettigheder, jævnfør loven om forskeres patentrettigheder. Det videre arbejde foreslås at afvente den i udvalgsbetænkningen angivne evaluering af finanslovsbevillingens anvendelse. Afrapportering herom vil ske i redegørelse til Folketinget - formentlig primo 2004.

8. Bygningsområdet

Universiteterne har endvidere peget specielt på bestemmelserne om de kongelige bygningsinspektørers tilsyn. Slots- og Ejendomsstyrelsen (SES) har oplyst, at det pågældende cirkulære er under revision, og at der i den forbindelse vil blive givet yderligere frihedsgrader til statslige bygningsadministratorer.

Universiteterne har endvidere ønsket at få hævet den beløbsmæssige grænse for, hvornår igangsættelse af anlægsaktiviteter skal forelægges Finansudvalget. Det foreslås, at aktstykkegrænsen på 50 millioner kroner indtil videre bibeholdes. På et senere tidspunkt skal det dog belyses nærmere, hvorvidt der er grundlag for en ændring af grænsen til for eksempel 100 millioner kroner.

9. Udvikling af nye uddannelser

Universiteterne mener, at Videnskabsministeriets mange uddannelsesbekendtgørelser udgør en meget detaljeret regelstyring af uddannelserne. Videnskabsministeriet lægger op til, at antallet af uddannelsesbekendtgørelser skal reduceres meget kraftigt. Uddannelsesbekendtgørelserne skal fremover kun indeholde rammer for uddannelserne, mens de detaljerede bestemmelser for de enkelte uddannelser skal indføres i studieordninger, der fastlægges af universiteterne.

Videnskabsministeriet skal fortsat godkende universiteternes uddannelsesudbud. Der fastlægges regler for godkendelse af nye uddannelser således, at Videnskabsministeriets rolle først og frem-

mest er at foretage en økonomisk vurdering af uddannelsernes træk på statskassen, herunder taxameterindplacering. Det er universiteternes opgave at sikre, at det faglige miljø i forskningsmæssig henseende er bæredygtigt, og at der ikke uddannes til arbejdsløshed. Dog kan Videnskabsministeriet som en del af sin tilsynsforpligtigelse forlange dokumentation herfor og eventuelt anmode de statslige forskningsråd om en udtalelse.

10. Drift af uddannelser

Universiteterne ønsker en række klage- og dispensationsmuligheder på uddannelsesområdet afskaffet. I forbindelse med de politiske forhandlinger indgår spørgsmålet om de studerendes retssikkerhed, hvorfor dette spørgsmål vil blive afklaret i denne sammenhæng.

Videnskabsministeriet lægger dog op til at imødekomme universiteternes ønske om, at Videnskabsministeriet ikke længere skal involveres i en række dispensationsafgørelser vedrørende afholdelse af eksamen. Derudover lægger Videnskabsministeriet op til ikke længere at skulle udpege censorer.

Universiteterne har ønsket selv at kunne afgøre, hvor mange der optages gennem kvote I og kvote II. Dette spørgsmål giver imidlertid anledning til intense politiske udmeldinger hver sommer i forbindelse med Den Koordinerede Tilmelding (KOT). Det bør derfor være en del af det politiske forlig om universitetsreformen.

Reform af forskningsrådssystemet:

Kvalitet og samspil i forskningen

Øget konkurrence
Styrket ledelse
Bedre koordination

Oktober 2002

Regeringen

TRYKT UDGAVE:
ISBN 87-91258-39-1

WEB UDGAVE:
ISBN 87-91258-40-5

Reform af forskningsrådssystemet:

Kvalitet og samspil i forskningen

Øget konkurrence
Styrket ledelse
Bedre koordination

Oktober 2002

Regeringen

Kvalitet og samspil i forskningen

Ny vækst og velfærd hænger i fremtidens videnssamfund i høj grad sammen med en stærk dansk forskningsindsats. Det har derfor været regeringens mål at skabe en tidssvarende ramme omkring dansk forskning.

Med den nye reform af forskningsrådssystemet deltager alle Folketingets partier i en fremtidssikring af strukturerne for en stor del af den danske forskning.

Samlet betyder reformen således en styrket ledelse, fri konkurrence om alle bevillinger og sikring af ny, tværfaglig forskning.

Den ny reform omfatter hele forskningsrådssystemet og en aftale om Danmarks Grundforskningsfond. Reformen vil både sikre grundforskningen, den anvendelsesorienterede og den erhvervsrettede forskning.

En væsentlig nyskabelse er oprettelsen af Det Strategiske Forskningsråd. Her samles i fremtiden de store forskningsprogrammer, som det politiske system ønsker at give styrket prioritet.

I Det Fri Forskningsråd, der skal fungere som paraply for et antal statslige forskningsråd, kan den enkelte forsker og forskergrupper søge om midler til nye, fremadrettede forskningsprojekter.

Danmarks Grundforskningsfond, der i en årrække har støttet store forskningssatsninger, får fremover flere frihedsgrader og mulighed for i en årrække at fastholde niveauet for støtte til enestående projekter.

Reformen baner endelig vejen for et nyt Koordinationsudvalg, som skal sikre samarbejdet og koordinationen i hele forskningssystemet samt rådgive om forskeruddannelse - uddannelse af nye forskere skal sikre en stærk dansk forskningsindsats.

Nu er der enighed om to store strukturreformer - om universiteterne og forskningen. Dermed har vi taget et betydeligt skridt på vejen til at sikre Danmark som et moderne videnssamfund.

Videnskabsminister Helge Sander (V)

Aftale om reform af forskningsrådssystemet

Aftaleindhold

- I. Reformens forskningspolitiske mål**
- II. Seks overordnede målsætninger**
- III. Det Rådgivende Forskningsråd**
- IV. Strukturen i det nye forskningsrådssystem**
- V. Det Frie Forskningsråd**
- VI. Det Strategiske Forskningsråd**
- VII. Danmarks Grundforskningsfond**
- VIII. Koordinationsudvalget**
- IX. Sekretariat for det nye forskningsrådssystem**

Bilag 1

I. Reformens forskningspolitiske mål

Nye fremskridt i forskningen har afgørende betydning for såvel den videnskabelige som den velfærdsmæssige udvikling. I dag spiller spredning og anvendelse af forskning og ny viden en stadigt større rolle for samfundets sociale og økonomiske muligheder, nationalt som internationalt. Det er målsætningen at skabe de bedst mulige rammer for et stærkt offentligt og privat forskningssystem.

Det offentlige forskningssystem består af to hoveddele med hver sin finansieringstype. For det første institutioner med basisbevillinger til forskning, hvoraf universiteter, sektorforskningsinstitutioner og sygehuse udgør de væsentligste. For det andet de forskningsmidler, som bliver udbudt via de statslige forskningsråd, Forskeruddannelsesrådet, Danmarks Grundforskningsfond samt særlige programbevillinger og udvalg.

En reform af systemet for forskningsråd og programbevillinger er derfor central. Reformen skal både sikre forskernes frihed til at realisere egne projekter og samfundets behov for forskning inden for særlige områder. De samlede danske forskningsressourcer skal udnyttes optimalt, og samspillet mellem de enkelte institutioner og indsatser i hele forskningssystemet skal styrkes og forenkles.

II. Seks overordnede målsætninger

1. Forskningskvaliteten skal sikres gennem åben konkurrence om alle offentlige forskningsmidler, som ikke er basisbevillinger til institutioner.
2. Organiseringen og strukturen af råd, udvalg og især programkomiteer skal forenkles, hvilket samtidig vil lette forskernes overblik over søgemuligheder.
3. Et nyt forskningsrådssystem skal have en styrket ledelse, som kan sikre, at den strategiske forskning implementeres på egne præmisser, og at tværfaglige indsatser inden for alle forskningsområder tilgodeses.
4. En omfattende støtte til grundforskningsaktiviteter skal fortsat sikres.
5. Støtten til den strategiske, den anvendelsesorienterede såvel som den erhvervsrettede forskning skal samtidig sikres.
6. Der skal være en klar adskillelse mellem det organ, som skal rådgive om generelle forskningspolitiske emner, og de organer, som skal udmønte midler og rådgive ansøgere og andre interessenter om fondsnære og forskningsfaglige, videnskabelige spørgsmål.

III. Det Rådgivende Forskningsråd

7. Danmarks Forskningsråd omdøbes til *Det Rådgivende Forskningsråd* for at synliggøre dets opgave som et rådgivningsorgan, der kan sikre minister, regering og Folketing en uafhængig og sagkyndig forskningspolitisk rådgivning. Rådet består af ni medlemmer, hvoraf en er formand.
8. Rådgivningen omhandler national og international forskningspolitik til gavn for videnssamfundet.
9. Rådgivningen skal være baseret på dokumentation og forskningspolitiske analyser.
10. Rådet sikres fortsat en egen initiativkraft til at udarbejde uafhængige forskningspolitiske oplæg til fremme af den offentlige debat.

IV. Strukturen i det nye forskningsrådssystem

11. Det nye forskningsrådssystem består grundlæggende af fire hoveddele (jævnfør bilag 1):

Det Frie Forskningsråd (jævnfør V) med en egen bestyrelse på ni personer. Det Frie Forskningsråd skal støtte forskningsprojekter baseret på forskernes egne forskningsinitiativer og fremme bredde og kvalitet i dansk forskning gennem åben konkurrence baseret på uafhængig kvalitetsvurdering. Det Frie Forskningsråd skal herudover yde forskningsfaglig rådgivning til ansøgere og andre interessenter inden for alle videnskabelige fagområder.

Det Strategiske Forskningsråd (jævnfør VI) med en egen bestyrelse på ni personer. Det Strategiske Forskningsråd skal støtte forskning på basis af politisk definerede programmer. Det Strategiske Forskningsråd skal herudover yde forskningsfaglig rådgivning til ansøgere og andre interessenter inden for rådets indsatsområder samt bidrage til et øget samspil mellem offentlig og privat forskning.

Danmarks Grundforskningsfond (jævnfør VII) bevares som en selvstændig fond med en egen bestyrelse på ni personer. Danmarks Grundforskningsfond skal finansiere større forskningsaktiviteter baseret på forskernes egne ideer og bidrage til udviklingen af „Centres of Excellence“ ved store satsninger i komplekse problemstillinger.

Koordinationsudvalget (jævnfør VIII) skal fremme koordination og samarbejde mellem Det Frie Forskningsråd, Det Strategiske Forskningsråd og Danmarks Grundforskningsfond samt det øvrige forskningssystem. Koordinationsudvalget overtager de opgaver med rådgivning om støtte af forskeruddannelse, som hidtil har været varetaget af Forskeruddannelsesrådet.

12. Den nye lov fjerner pligten til oprettelse af offentlige forskningsudvalg under fagministerier. De offentlige forskningsbevillinger og -puljer under fagministerierne, som ikke er basisbevillinger til institutioner, sikres en åben konkurrence og fagkyndig vurdering ved, at ansøgningerne hertil bedømmes i det nye forskningsrådssystem. Disse programbevillinger forbliver på fagministeriernes finanslovsparagraf, og det vil fortsat være fagministrene, som har kompetencen til konkret at vælge hvem blandt de ansøgere, som forskningsrådssystemet har bedømt kvalificeret, der skal tildeles forskningsmidler.
13. Folketinget bevilger de samlede midler i tre hovedbevillinger til fri forskning, strategisk forskning og forskeruddannelse. Midlerne til fri og strategisk forskning bevilges til bestyrelserne for Det Frie Forskningsråd og Det Strategiske Forskningsråd. Herudover modtager Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling en bevilling til den del af forskeruddannelser, som behandles i Koordinationsudvalget.

V. Det Frie Forskningsråd

14. Det Frie Forskningsråd skal støtte forskningsprojekter baseret på forskernes egne forskningsinitiativer og fremme bredde og kvalitet i dansk forskning gennem åben konkurrence baseret på uafhængig kvalitetsvurdering. Forskningen kan foregå inden for de traditionelle fagområder eller være tværvidenskabelig. Det Frie Forskningsråd skal herudover yde forskningsfaglig rådgivning inden for alle videnskabelige fagområder til ansøgere og andre interessenter.
15. Det Frie Forskningsråd består af en bestyrelse, der efter egen vurdering nedsætter et antal faglige forskningsråd.
16. Bestyrelsen udgøres af ni personer, hvoraf en er formand, og hvor ingen samtidig er medlemmer af de faglige forskningsråd eller organer og udvalg i det øvrige forskningsrådssystem. De ni medlemmer skal alle være anerkendte forskere. Ministeren for videnskab, teknologi og udvikling udpeger bestyrelsen efter indstilling fra de faglige forskningsråd og vælger hvem af de udpegede, der skal være formand.
17. Bestyrelsen får kompetencen til at fastlægge antal af og grænser mellem de faglige forskningsråd. Bestyrelsen har i denne forbindelse pligt til at sikre, at den nuværende opdeling mellem forskningsrådene løbende tilpasses den forskningsfaglige udvikling, og at forskningsrådene dækker hele det videnskabelige spektrum.
18. Bestyrelsen får kompetencen til at beslutte den konkrete fordeling af de frie forskningsbevillinger mellem de forskellige råd. Bestyrelsen kan i den forbindelse fordele op til 20 procent af Det Frie Forskningsråds finanslovsbevillinger til særlige initiativer, herunder tværfaglige og tværrådslige, på basis af bestyrelsens vurdering af rådernes aktiviteter.

19. Bestyrelsen har endvidere til opgave at fastlægge de generelle retningslinier for forskningsinitiativer, som bedømmes i Det Frie Forskningsråd. Det omfatter blandt andet retningslinier for behandling af ansøgninger, habilitet og videnskabelig publicering.
20. Medlemmerne af de faglige forskningsråd skal være anerkendte forskere. Ministeren for videnskab, teknologi og udvikling beskikker medlemmerne i deres personlige egenskab.
21. Det Frie Forskningsråd støtter forskningsprojekter i form af blandt andet:
 - Forskergrupper
 - Driftstilskud og apparatur
 - Forskernetværk
 - Internationalt samarbejde.Herudover kan der uddeles tilskud til enkeltstipendier (ph.d.er eller post.doc.s) i tilknytning til ovenstående.

VI. Det Strategiske Forskningsråd

22. Det Strategiske Forskningsråd skal støtte forskning på basis af politisk definerede programmer. Disse nye satsninger, der initieres af det politiske system eller af fagministerier, skal sikre tematisk afgrænsede forskningsområder, som vurderes at være af væsentlig betydning for udviklingen af dansk samfunds- og erhvervsliv. Det Strategiske Forskningsråd skal herudover yde forskningsfaglig rådgivning inden for rådets indsatsområder til ansøgere og andre interessenter samt bidrage til et øget samspil mellem offentlig og privat forskning.
23. Det Strategiske Forskningsråd består af en bestyrelse, der efter egen vurdering nedsætter et meget begrænset antal programkomiteer til at støtte sig i arbejdet med at udmønte programbevillinger.
24. Bestyrelsen består af ni personer, hvoraf den ene er formand. Ministeren for videnskab, teknologi og udvikling udpeger formanden og endnu et medlem af bestyrelsen. De øvrige syv medlemmer udpeges af ministeren efter opslag. Bestyrelsen skal bestå af såvel anerkendte forskere som forskningskyndige, som repræsenterer aftagerinteresser. Medlemmerne skal endvidere have indsigt i og erfaring med varetagelse af strategiske forskningsopgaver i dansk og international sammenhæng. De skal tilsammen repræsentere kompetencer inden for alle de væsentlige forskningsfaglige interesser i både det offentlige og det private forsknings-system. Kompetencerne omhandler indsigt i grundlæggende forskning og uddannelse, strategisk forskning, herunder sektorforskning og klinisk forskning, teknologisk udvikling og innovation, samarbejde mellem virksomheder og offentlige forskningsinstitutioner, international forskning samt forskeruddannelse. Inden beskikkelse af medlemmerne hører ministeren bestyrelsen for Det Frie Forskningsråd, Rektorkollegiet, Sektorforskningens Direktørkollegium, Danmarks Grundforskningsfond og Rådet for Teknologi og Innovation. Alle medlemmer udpeges i deres personlige egenskab.

25. Bestyrelsen skal for de strategiske programbevillinger sikre en udformning af åbne opslag og nedsættelse af de enkelte programkomiteer samt fordele bevillinger til hver komité i overensstemmelse med de forudsætninger, som Folketinget har opstillet. Bestyrelsen kan henlægge den konkrete formulering af de enkelte opslag til programkomiteer.
26. Bestyrelsen får kompetencen til at fastlægge antallet af og afgrænsningen mellem de forskellige programkomiteer. Bestyrelsen har ansvaret for, at antallet holdes på det lavest mulige niveau, og at alle programkomiteer ophører, når deres opgave er fuldført, så den ønskede forenkling og overskuelighed i det nye forskningsrådssystem sikres. Bestyrelsen har i den forbindelse kompetencen til at skønne, om det i alle tilfælde er nødvendigt at nedsætte nye programkomiteer, og om en programkomité for eksempel kan behandle flere strategiske programmer af beslægtet karakter.
27. Medlemmer af en programkomité skal være anerkendte forskere.
28. Det Strategiske Forskningsråd sikrer udmøntning af forskningsprogrammer i form af blandt andet:
 - Større tværgående forskergrupper
 - Forskningskonsortier
 - Driftstilskud og apparatur
 - Understøttelse af forskernetværk
 - Deltagelse i internationalt samarbejde.Herudover kan der uddeles tilskud til enkeltstipendier (ph.d.er eller post.doc.s) i tilknytning til ovenstående.
29. Bestyrelsen for Det Strategiske Forskningsråd skal desuden af egen drift opsøge nye forskningstendenser og kan igangsætte initiativer på baggrund heraf, såfremt Folketinget afsætter bevillinger hertil. Samtidig får bestyrelsen til opgave at synliggøre de strategiske forskningsindsatser for relevante private aktører med henblik på at tiltrække midler fra både fonde og virksomheder til samfinansierede forskningsprojekter.
30. Bestyrelsen har endvidere til opgave at fastlægge de generelle retningslinier for forskningsinitiativer, som bedømmes i Det Strategiske Forskningsråd. Det omfatter blandt andet retningslinier for behandling af ansøgninger, habilitet og videnskabelig publicering.

VII. Danmarks Grundforskningsfond

31. Danmarks Grundforskningsfond skal støtte større forskningsaktiviteter baseret på forskernes egne ideer. Fonden skal bidrage til udvikling af danske „Centres of Excellence“ ved store satsninger og opbygning af forskermiljøer omkring komplekse problemstillinger, for eksempel i grænselandet mellem etablerede fagmiljøer og institutioner.

32. Danmarks Grundforskningsfond forbliver en selvstændig fond med en bestyrelse på ni medlemmer udpeget af ministeren for videnskab, teknologi og udvikling.
33. Fonden skal via en lovændring have adgang til at investere den resterende del af grundkapitalen med et maksimalt årligt uddelingsniveau på 250 millioner kroner. Der sigtes med lovændringen på, at fonden skal opretholde det nuværende uddelingsniveau som gennemsnit, men med mulighed for større fleksibilitet i uddelingsniveauet fra år til år.
34. Fonden gives mulighed for at indskyde patentrettigheder i private selskaber og modtage aktier som betaling herfor. De nærmere rammer for placering af sådanne aktieposter bør fastlægges således, at der sikres en kompetent og professionel forvaltning og på en sådan måde, at de ikke fjerner fokus fra hovedformålet med Grundforskningsfonden. Den konkrete model skal ses i sammenhæng med de øvrige overvejelser om organisering af arbejdet med kommercialisering af forskningsresultater.
35. Det skal endvidere være muligt for Grundforskningsfonden at tegne yderligere aktier i selskaber, hvor fonden har overdraget patentrettigheder mod aktier som betaling. I de tilfælde, hvor disse selskaber udsteder nye aktier med henblik på at skaffe yderligere kapital, skal fonden have mulighed for at erhverve andele af de nye aktier, således at fondens ejerandel af selskabet og dermed også de mulige indtægter fra selskabet ikke ufrivilligt mindskes. Ordningen forventes dog ikke på kort sigt at give væsentlige indtægtsforøgelse for fonden.
36. Fondens mulighed for at indgå samarbejde med private fonde og virksomheder om etablering af forskningscentre af høj kvalitet skal styrkes.
37. Det skal sikres, at der i højere grad end i dag knyttes forskeruddannelse til de centre, som fonden finansierer.

VIII. Koordinationsudvalget

38. Der nedsættes et Koordinationsudvalg til at fremme samarbejde mellem Det Frie Forskningsråd, Det Strategiske Forskningsråd og Danmarks Grundforskningsfond og det øvrige forskningssystem. Udvalget skal koordinere arbejde og opgaveløsning i de to råd og i fonden. Udvalget skal i den forbindelse bidrage til fremme og koordinering af dansk forsknings internationale aktiviteter.
39. Koordinationsudvalget skal være et konsensusorgan uden bestemmende myndighed over det nye forskningsrådssystem.
40. Koordinationsudvalget består af otte medlemmer, som udgøres af bestyrelsesformændene for Det Frie Forskningsråd, Det Strategiske Forskningsråd og Danmarks Grundforskningsfond, de nævnte organers to administrative ledere samt to medlemmer indstillet af Rektorkollegiet og et medlem indstillet af Sektorforskningens Direktørkollegium.

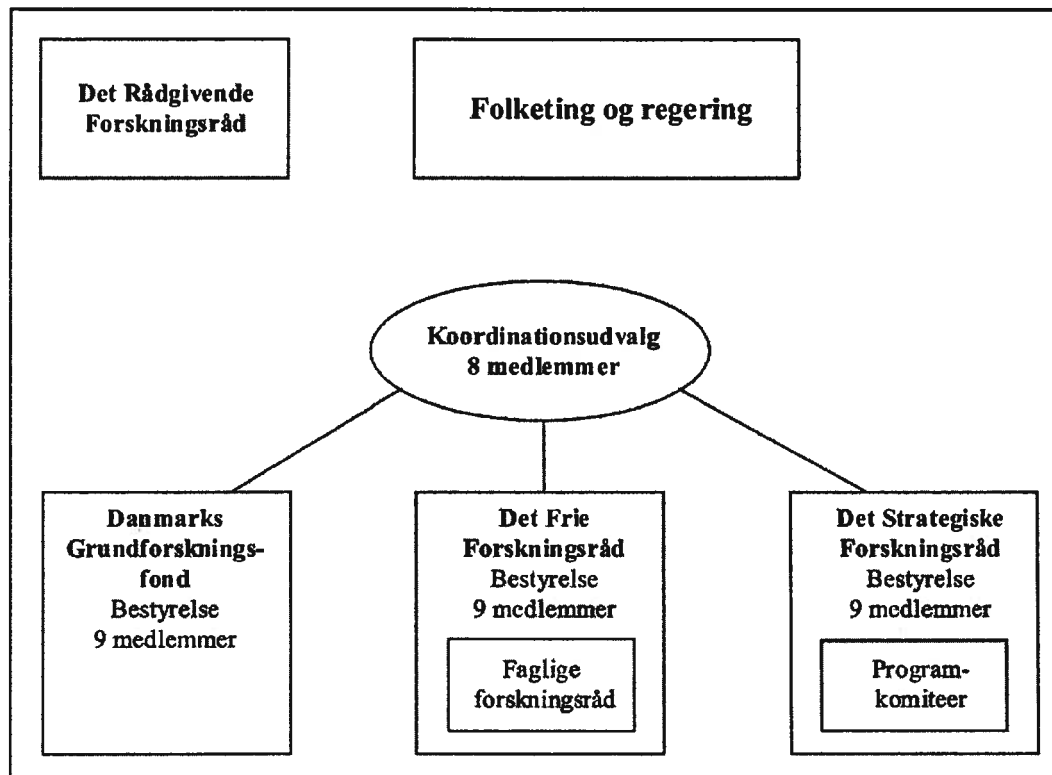
41. Koordinationsudvalget overtager det nuværende Forskeruddannelsesråds opgaver omfattende rådgivning om forskeruddannelse, herunder forskerskoleinitiativer. Koordinationsudvalget skal dermed støtte og stimulere den formaliserede forskeruddannelse, herunder fremme kvalitetsudvikling og internationalisering af dansk forskeruddannelse samt sikre en koordinering af forskeruddannelsens udvikling og volumen i Danmark. Udvalget skal endvidere arbejde for, at der i hele forskningssystemet indarbejdes stærke og attraktive forskeruddannelsesmiljøer. Dette bliver en kerneopgave for udvalget, og det vil samtidig kræve et udstrakt samarbejde med universiteterne og sektorforskningen.
42. Ministeren for videnskab, teknologi og udvikling iværksætter tre år efter den nye lovs ikrafttræden en evaluering af anvendelsen af den særlige bevilling til forskeruddannelse, som behandles i Koordinationsudvalget. Evalueringen skal omfatte vurdering af forskeruddannelsens udvikling og volumen samt samspillet med de øvrige aktører, som iværksætter forskeruddannelse i Danmark. På baggrund af evalueringen træffer ministeren efter drøftelse med forligspartierne beslutning om, hvorvidt Koordinationsudvalgets rådgivning om den særlige bevilling til forskeruddannelse videreføres, eller om bevillingen integreres i det øvrige forskeruddannelsessystem.
43. Koordinationsudvalget indstiller til Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling (Forskningsstyrelsen) om tilskud til forskeruddannelsesinitiativer.

IX. Sekretariat for det nye forskningsrådssystem

44. Det Frie Forskningsråd, Det Strategiske Forskningsråd og Koordinationsudvalget betjenes af et uafhængigt sekretariat. Sekretariatet skal sikre den størst mulige sammenhæng og gensidige orientering af nye og igangværende initiativer.
45. Danmarks Grundforskningsfond betjenes af et selvstændigt og uafhængigt sekretariat.

Bilag 1

Strukturen i det nye forskningsrådssystem

Aftale om Fonden for Højteknologisk Udvikling

Aftale mellem regeringen (Venstre og Det Konservative Folkeparti) og Dansk Folkeparti om Fonden for Højteknologisk Udvikling.

Regeringen og Dansk Folkeparti er enige om at oprette en højteknologisk forsknings- og innovationsfond "Fonden for Højteknologisk Udvikling" fra 1. januar 2005.

Den nye fond får til opgave at satse strategisk inden for højteknologisk forskning og innovation i Danmark.

Fondens kapital opbygges gradvist gennem en årlig tilførsel fra staten i årene 2005-2012. Tilførslen vil være i størrelsesordenen 2 mia. kr. årligt finansieret af engangsindtægter, salg af statslige aktiver mv., således at fonden i 2012 tilstræbes at have en grundkapital på mindst 16 mia. kr. Den årlige tilførsel bekræftes på de årlige finanslove.

Indskud i fonden sker, så selve opbygningen af fonden ikke påvirker den offentlige gæld og 2010-målene om gældsnedbringelse. Der vil således ikke være behov for en selvstændig kapitalforvaltning.

Fonden etableres med en selvstændig bestyrelse. Bestyrelsen er ansvarlig for udlodningen af midler fra fonden. Der etableres et fagligt samspil mellem Fonden for Højteknologisk Udvikling og det forskningsrådgivende system.

Som udgangspunkt vil fondens udbetalingsmuligheder være bestemt af størrelsen af afkastet af kapitalen. Der åbnes dog også mulighed for ekstraordinære udlodninger af grundkapitalen.

Regeringen vil snarest igangsætte drøftelser med erhvervslivet og med de højteknologiske forsknings- og innovationsmiljøer med henblik på at udforme forslag til fastsættelse af fondens mere præcise succeskriterier, opgaver og virkemidler.

Målet er at fokusere de ekstra midler fra fonden på nøje udvalgte satsningsområder. Der vil blive lagt vægt på:

- at der er tale om særligt løfterige områder, hvor de erhvervsmæssige interesser er åbenbare, og hvor Danmark samtidig har særlige forudsætninger og muligheder
- at der stilles krav om samspil mellem offentlige videninstitutioner og virksomheder
- at der fokuseres på forskning og innovation i international topklasse samt teknologioverførsel.

Som eksempler på områder, der kan være relevante danske satsningsområder i disse år, kan nævnes nanoteknologi, bioteknologi og informations- og kommunikationsteknologi (IKT).

Danmark skal blive endnu mere attraktivt som investeringsland, når udenlandske virksomheder skal vælge, hvor i verden de ønsker at placere nye højteknologiske forsknings- og innovationsaktiviteter.

Der fremsættes lovforslag om fonden i efteråret 2004 med henblik på vedtagelse inden årets udgang.

ØKONOMI- OG ERHVERVSMINISTERIET

Erhvervsudvalget
(Alm. del - bilag 507)
søfart
(Offentligt)

Folketingets Erhvervsudvalg

ØKONOMI- OG
ERHVERVSMINISTEREN

Sag 199943538

Til orientering for Erhvervsudvalget vedlægger jeg 70 eksemplarer af af-
tale om en ny maritim uddannelses- og skolestruktur med tilhørende bilag
samt pressemeddelelse af 4. juni 2004.

- 8 JUNI 2004

ØKONOMI- OG
ERHVERVSMINISTERIET
Slotsholmsgade 10-12
1216 København K

Med venlig hilsen

Bendt Bendtsen

Tlf. 33 92 33 50
Fax 33 12 37 78
CVR-nr. 10 09 24 85
oem@oem.dk
www.oem.dk

5 bilag

Aftale mellem regeringen (Venstre og Det Konservative Folkeparti) og Socialdemokraterne, Dansk Folkeparti, Socialistisk Folkeparti, Det Radikale Venstre og Kristendemokraterne om en ny maritim uddannelses- og skolestruktur

Den 4. juni 2004

Søfart er et vækstområde. For at sikre fortsat vækst er det nødvendigt at løfte de maritime kompetencer gennem en uddannelsesreform, at koncentrere aktiviteterne på færre og stærkere enheder og styrke forskning, innovation og udvikling i det maritime erhverv.

Med denne aftale tilvejebringes grundlaget for, at de maritime uddannelser får det kvalitets- og kompetencemæssige løft, som kræves for at styrke konkurrenceevnen. Det indebærer en effektivisering af hele det maritime uddannelsessystem og sikring af mere robuste uddannelsesmiljøer med større faglig og økonomisk tyngde.

Der sættes ind på fire hovedområder:

- De videregående uddannelser til skibsfører, maskinmester og dual-purpose skibsofficer gøres til professionsbacheloruddannelser.
- Der fastholdes mulighed for ikke-akademisk uddannelse til skibsofficer, skibsfører og skibsmaskinmester med folkeskolens 10. klasse som adgangsniveau.
- Indtaget af studerende tilpasses de reelle behov, og der tages initiativer, som skal skabe økonomisk og fagligt bæredygtige uddannelsesinstitutioner.
- Forskning, innovation og udvikling i Det Blå Danmark styrkes.

Parterne er enige om følgende:

1. De videregående uddannelser til skibsfører, maskinmester og dual-purpose skibsofficer gøres til **professionsbacheloruddannelser**. Adgangskravet til disse bliver fuldt gymnasialt niveau.

Indførelsen af professionsbacheloruddannelser skal give fremtidens søfarende kompetencer, der sikrer dem et internationalt forspring i forhold til udenlandske officerer. Endvidere vil det understøtte deres beskæftigelsesmuligheder bredt i Det Blå Danmark, samt for maskinmestrenes vedkommende desuden i den landbase-rede industri.

Udgangspunktet vil som hidtil være den praktiske og operationelle kerne (professionen), hvortil kommer bredere kompetencer på akademisk niveau. Der vil dog fortsat også være mulighed for at blive skibsfører, skibsmaskinmester eller dual-purpose skibsoffi-

cer på ikke-akademisk niveau med folkeskolens 10. klasse som adgangskrav.

Uddannelserne skal være modulopbyggede med størst mulig sam-læsning i fælles moduler, så de bliver mere sammenhængende med gode muligheder for at vælge forskellige afstigningstrin.

Endelig etableres en maritim masteruddannelse, som skal være en naturlig overbygning til de fremtidige maritime professionsbachelor og andre personer, som virker eller har interesse i det maritime erhverv.

2. Der skabes økonomisk mulighed for **videreuddannelse af eksisterende skibsofficerer** til dual-purpose skibsofficer.

I fremtidens skibsorganisation skal danske skibsofficerer have bredest mulige kompetencer. Dual-purpose skibsofficerer kan virke både som navigatør og maskinmester, hvilket fremmer en mere fleksibel bemanning af danske skibe.

3. Statsbetalt **skolehjem** (kostskole) i 1. semester for skibsofficers-studerende afskaffes.

Med afskaffelsen af statsbetalt skolehjem bringes skibsofficersuddannelsen på linie med de fleste andre mellemlange videregående uddannelser, der heller ikke indeholder et kostskoleelement.

4. **Maritimt forberedelseskursus** til gymnasialt niveau C for skibsofficers- og maskinmesterstuderende afskaffes.

Med indførelse af fuldt gymnasialt niveau som adgangskrav til uddannelserne til bachelorniveau kan det særlige forberedelseskursus afskaffes. For studerende, som eventuelt måtte have behov herfor, er der i forvejen et stort udbud af gymnasiale forberedelseskurser, f.eks. på Voksenuddannelsescentrene.

5. En del af taxametertilskuddene til skolerne gøres afhængig af deres score på et **kvalitetsindeks**.

I overensstemmelse med "Bedre Uddannelser" giver det den enkelte skole et økonomisk incitament til at prioritere arbejdet med kvalitet i uddannelserne. Skoleskibene vil dog på grund af deres særlige forhold modtage en fast årlig bevilling.

6. **Brobygningsforløb** for skoleelever på maritime skoler stoppes.

Brobygningsforløbene er 4 ugers ophold for skoleelever på maritime skoler, der er indført som rekrutteringsgrundlag. Det er konstateret, at de ikke har en markant effekt, hvorfor de kan afskaffes.

7. Følgende **rekrutteringsmål** fastsættes ud fra en vurdering af erhvervets behov:
- a. Dual-purpose **skibsofficersuddannelsen**: ca. 200 studerende årligt.
 - b. Videreuddannelse **fra single til dual purpose skibsofficer**: ca. 35 studerende årligt.
 - c. **Grunduddannelsen** til skibsassistent: ca. 230 studerende årligt.
 - d. **Maskinmesteruddannelsen**: 240 - 300 studerende årligt.
 - e. **Skipper-, maskinist- og erhvervsfiskeruddannelserne samt HF-Søfart** fortsætter som hidtil.

For skibsofficererne, inklusive videreuddannelse til dual-purpose skibsofficer, svarer tallene til rederiernes udmelding om deres behov. Der vil blive taget initiativ til at indgå en aftale med rederierhvervet om at sikre de nødvendige uddannelsespladser til skibsofficersstuderende.

For skibsassistenterne er der tale om en reduktion på ca. 20 % af det nuværende optag. Erhvervets behov skønnes dog lavere også efter denne reduktion, men dette giver plads til et vist frafald.

For maskinmestrene svarer tallet stort set til det nuværende optag, men det skal samles i større institutioner, som kan sikre bæredygtige og attraktive uddannelsesinstitutioner, der kan tilbyde forskningsbaseret undervisning.

For skipper-, maskinist- og erhvervsfiskeruddannelserne samt HF-Søfart svarer de skønnede behov til den nuværende rekruttering, og vurderes af erhvervet til at være i overensstemmelse med fremtidens behov.

Såfremt søfarterhvervets og industriens behov over de kommende år ændrer sig, er aftaleparterne indstillet på at foretage de nødvendige tilpasninger.

8. **Svendborg Søfartsskole opretholdes med reduceret optag.**

Der fastsættes et årsoptag på 45 årselever. Reduktionen af søfartsskolens aktivitet er en naturlig følge af nedjusteringen af det samlede optag til skibsassistentuddannelsen.

Herudover forudsættes samarbejdet mellem SIMAC og Svendborg Søfartsskole om uddannelse af HF-søfartselever at fortsætte.

9. **Maritimt Uddannelsescenter Vest (MUV) i Esbjerg/Fanø samt maskinmesterskolerne i Aalborg og Odense lukkes.**

Der vurderes ikke at være et bæredygtigt elevgrundlag til den double skibsofficersuddannelse for begge de to centre, MUV og SIMAC i Svendborg, som udbyder denne uddannelse. MUV har hidtil haft vanskeligt ved at tiltrække det nødvendige antal studerende på uddannelsen i modsætning til SIMAC, der har en rimelig tilgang. Samtidig følger det af reduktionen i optaget til skibsassistentuddannelsen, at denne aktivitet forsvinder fra MUV. Dermed er grundlaget for MUV som et maritimt uddannelsescenter ikke længere til stede.

Maskinmesterskolerne i Aalborg og Odense lukkes ligeledes som en konsekvens af behovet for at koncentrere aktiviteterne på færre skoler. Begge skoler er en del af tekniske skoler og ligger i større universitetsbyer.

10. Der etableres et Maritimt Forsknings- og Innovationscenter under Syddansk Universitet i Esbjerg.

Centret forventes fra start at beskæftige ca. 4 årsværk og skal forske på det maritime område. Det skal endvidere skabe et bindeled mellem de maritime uddannelsesinstitutioner og det akademiske miljø. Endelig skal det forestå den maritime masteruddannelse.

I Esbjerg/Fanø området ligger i forvejen Forskningsenheden for Maritim Medicin samt Center for Maritimt Sundhedsvæsen, der videreføres, herunder sundhedsuddannelser af søfarende og fiskere (ca. 900 kursister om året). Radio Medical funktionen varetages af Centralsygehuset Esbjerg Varde. Med det nye forskningscenter bliver området et videncenter på det maritime område.

Der vedlægges et bilag 1 om rekruttering og elevtal på de maritime skoler, et bilag 2a om den nuværende struktur og et bilag 2b om den nye struktur.

NOTAT

Bilag 1 – Bilag til aftaletekst om ny maritim uddannelses- og skolestruktur

4. juni 2004
Sag 199943538
Arkivkode 04.50.10

Rekruttering og elevtal på de maritime skoler *Oplysninger vedrørende nuværende struktur*

I tabellen er sammenfattet, hvilke uddannelser de enkelte uddannelsesinstitutioner udbyder og det samlede antal studenterårsværk på institutionerne i 2003.

SØFARTSSTYRELSEN
Vernundsgade 38 C
2100 København Ø

Tlf. 39 17 44 00
Fax 39 17 44 01
CVR-nr. 29 83 16 10

sfs@dma.dk
www.sofartsstyrelsen.dk

ØKONOMI- OG
ERHVERVS MINISTERIET

Uddannelsesinstitution	Primære uddannelser	Årsstuderende
Uddannelsescentret i Svendborg – SIMAC	Dual skibsofficer, skibsmaskinist og maskinmester	402
Uddannelsescentret Frederikshavn – MARTEC	Maskinmester, skibsmaskinist og skibsassistent (inklusive faglærte)	195
Skagen Skipperskole	Skipper	43
Marstal Navigationsskole	Skibsfører og skipper	97
To skoleskibe (DANMARK og GEORG STAGE)	Skibsassistent (kun grundkursus)	68
Århus Maskinmesterskole	Maskinmester	162
Københavns Maskinmesterskole	Maskinmester	187
Uddannelsescentret i Esbjerg – MUV	Maskinmester, skipper, dual skibsofficer, skibsmaskinist og skibsassistent	200
Aalborg Maskinmesterskole	Maskinmester	131
Fredericia Maskinmesterskole	Maskinmester	117
Odense Maskinmesterskole	Maskinmester	96
Svendborg Søfartsskole	Skibsassistent (kun grundkursus)	58
	I alt	1756

MARTEC, SIMAC, MUV, Fredericia Maskinmesterskole, Svendborg Søfartsskole og Marstal Navigationsskole udbyder også HF-søfart, der er en HF-uddannelse varetaget af et gymnasium, men med et maritimt element svarende til 1. semester af skibsofficersuddannelsen (0,5 år), som varetages af en maritim skole.

Oplysninger vedrørende den fremtidige struktur

I tabellen er sammenfattet, hvilke uddannelser de enkelte uddannelsesinstitutioner fremover forventes at udbyde, og det forventede antal studenterårsværk på institutionerne, når den foreslåede reform er slået fuldt igennem. HF-søfart fortsætter med et årligt optag på ca. 110 studerende på MARTEC, Fredericia Maskinmesterskole, SIMAC og Marstal Navigationsskole.

Uddannelsesinstitution	Primære uddannelser	Årsstuderende
Uddannelsescentret i Svendborg – SIMAC	Dual skibsofficer, videreuddannelse til dual skibsofficer, skibsmaskinist og maskinmester	830
Uddannelsescentret Frederikshavn – MARTEC	Maskinmester, videreuddannelse til dual skibsofficer, skibsmaskinist og skibsassistent (inklusive faglærte)	270
Skagen Skipperskole	Skipper	60
Marstal Navigationsskole	Skibsfører og skipper	120
To skoleskibe (DANMARK og GEORG STAGE)	Skibsassistent (kun grundkursus)	70
Århus Maskinmesterskole	Maskinmester	200
Københavns Maskinmesterskole	Maskinmester	250
Uddannelsescentret i Esbjerg – MUV	Lukker	0
Aalborg Maskinmesterskole	Lukker	0
Fredericia Maskinmesterskole	Maskinmester	120
Odense Maskinmesterskole	Lukker	0
Svendborg Søfartsskole	Skibsassistent (kun grundkursus) (optaget reduceres)	45
	I alt	1965

Bilag 2a – Nuværende struktur

☒ Maritimt uddannelsescenter

📁 Maskinmesterskole

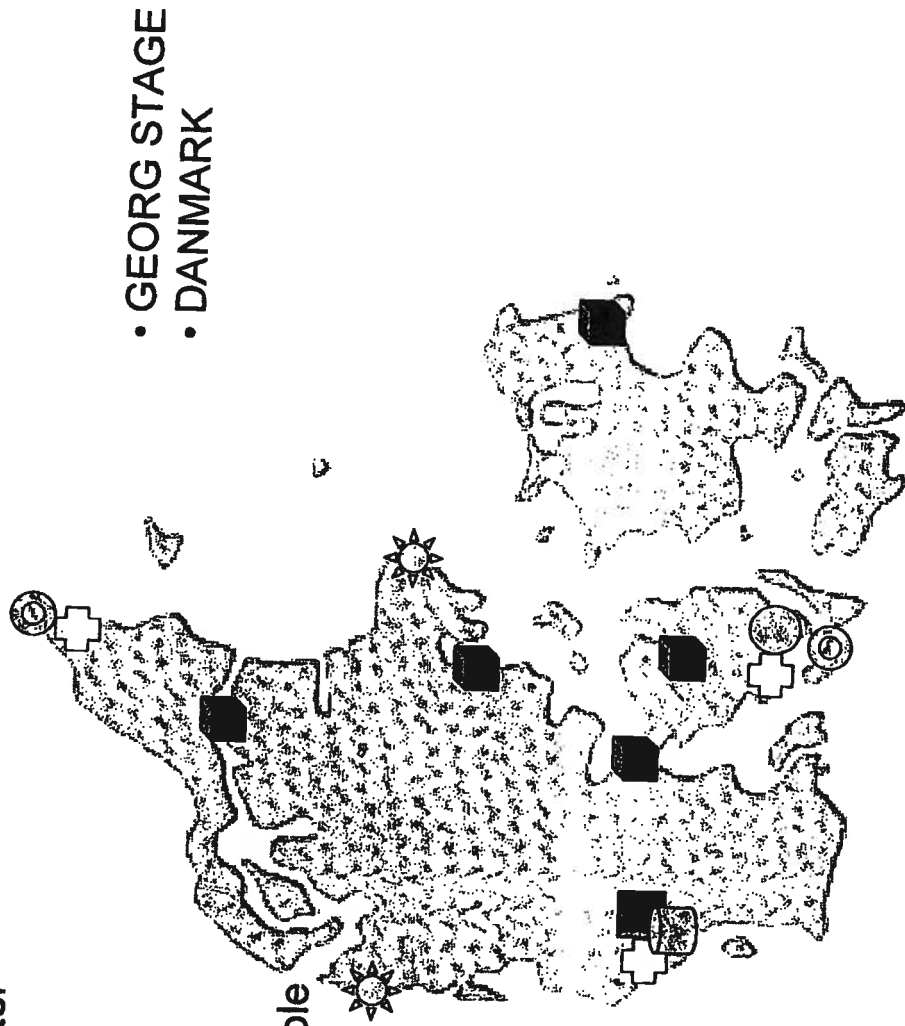
🌐 Søfartsskole

🌀 Skipper og navigationsskole

☀️ Fiskeriskole

📖 Center for Maritimt Sundhedsvæsen

■ Forskningsenheden for Maritim Medicin

UDKAST Bilag 2b – Ny struktur

☒ Maritimt uddannelsescenter

📄 Maskinmesterskole

🌐 Søfartsskole

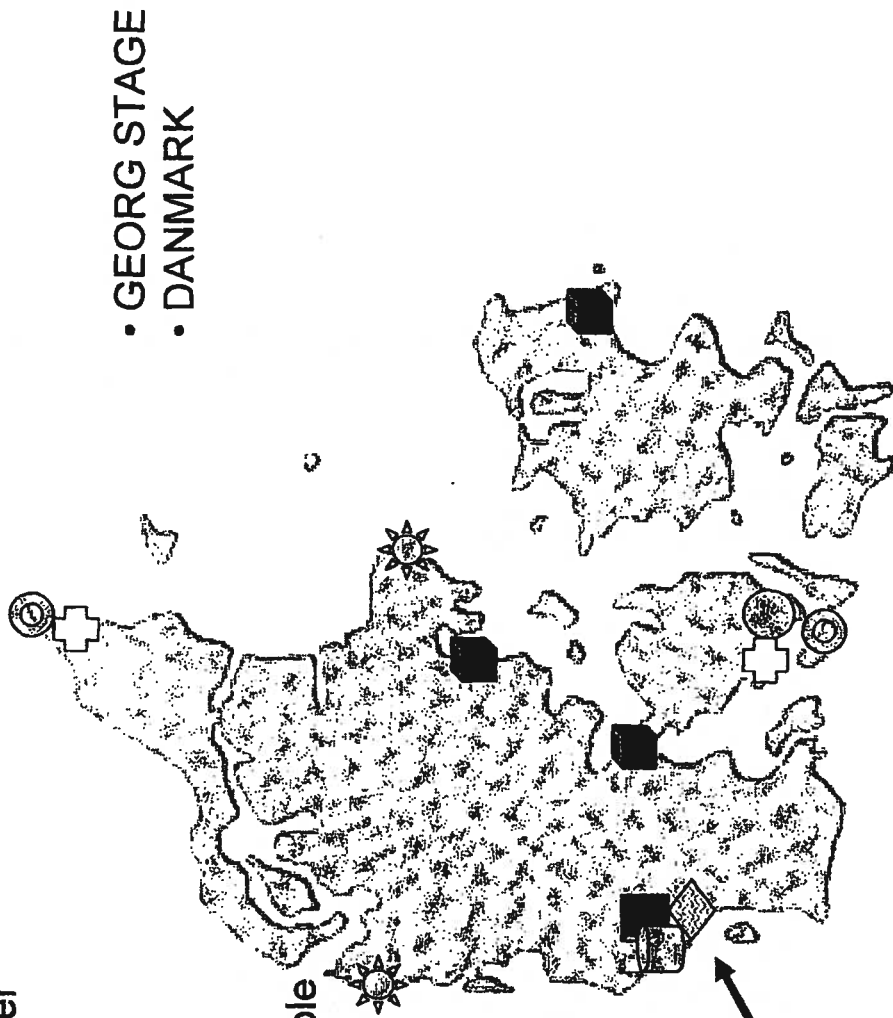
🌀 Skipper og navigationsskole

☀ Fiskeriskole

🏠 Center for
Maritimt Sundhedsvæsen

■ Forskningsenheden
for Maritim Medicin

◊ Maritimt
forskningscenter

• GEORG STAGE
• DANMARK

Pressemeddelelse fra Økonomi- og Erhvervsministeriet, den 4. juni 2004.

Reform af maritime uddannelser sikrer fortsat vækst i dansk søfart.

Økonomi- og erhvervsminister Bendt Bendtsen er klar med en bred politisk aftale om en ny struktur for maritime uddannelser

Regeringen har indgået politisk aftale med Socialdemokraterne, Dansk Folkeparti, Det Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti og Kristendemokraterne om reform af den danske maritime uddannelses- og skolestruktur.

Aftalen sikrer grundlaget for, at de maritime uddannelser får et kvalitets- og kompetencemæssige løft, der styrker konkurrenceevnen hos det maritime erhverv og de danske søfarende. Det indebærer en effektivisering af hele det maritime uddannelsessystem og sikring af stærkere uddannelsesmiljøer med større faglig og økonomisk tyngde.

- Aftalen omfatter fire hovedområder:
- De videregående uddannelser til skibsfører, maskinmester og dual-purpose skibsofficer gøres til professionsbachelor-uddannelser.
- Der fastholdes mulighed for ikke-akademisk uddannelse til skibsofficer, skibsfører og skibsmaskinmester med folkeskolens 10. klasse som adgangsniveau.
- Optaget af studerende tilpasses de reelle behov, og der tages initiativer, som skal skabe økonomisk og fagligt bæredygtige uddannelsesinstitutioner.
- Forskning, innovation og udvikling i den maritime sektor - Det Blå Danmark - styrkes.

Reformen medfører koncentration på færre og større institutioner. Maritimt Uddannelsescenter Vest i Esbjerg samt maskinmesterskolerne i Aalborg og Odense lukkes. Der etableres et nyt Maritimt Forsknings- og Innovationscenter under Syddansk Universitet i Esbjerg. Tilpasning af optaget på skibsassistent-uddannelsen betyder, at der sker en mindre reduktion af optaget på Svendborg Søfartsskole. Aftalen muliggør især en nødvendig modernisering af uddannelsesinstitutionerne i Skagen, Frederikshavn, Svendborg og på Ærø.

Økonomi- og erhvervsminister Bendt Bendtsen:

- Jeg er glad for, at det er lykkedes at sikre en bred politisk aftale om en nødvendig opgradering af et bæredygtigt grundlag for styrkelse af de maritime uddannelser. Det bidrager til fortsat vækst i dansk søfart og resten af det danske samfund.

- Det er nødvendigt at koncentrere aktiviteterne, fortsætter Bendt Bendtsen, og det har desværre udmøntet sig i lukning af skoler. Men der er sikret en god regionalpolitisk balance i aftalen. De maritime uddannelsesinstitutioner styrkes blandt andet i Nordjylland, og Esbjergområdet får en stærk rolle som maritimt videncenter med etableringen af det nye forskningscenter.

Dansk søfart oplever i disse år en stærk vækst trods skarp global konkurrence. Søfarten forventes at tjene over 100 mia. kr. i 2004, hvilket gør det til det næststørste eksporterhverv målt på valutaandtjening.

For at sikre fortsat vækst er det nødvendigt at løfte de maritime kompetencer gennem en uddannelsesreform, at koncentrere aktiviteterne på færre og stærkere uddannelsesinstitutioner og at styrke forskning, innovation og udvikling i det maritime erhverv.

Pressekontakt: Pressechef Peter Arnfeldt, tlf. 3392 4199/4055 8005, eller direktør Jørgen Hammer Hansen, Søfartsstyrelsen, tlf. 3917 4520/4027 6669

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Lovforslagets baggrund og indhold

Den 28. marts 2006 indgik regeringen forlig om en reform af læreruddannelsen med Socialdemokraterne, Dansk Folkeparti og Det Radikale Venstre.

Dette lovforslag er en udmøntning af det indgåede forlig.

Forligskredsen er enig om, at læreruddannelsen skal have et fagligt løft. Formålet med reformen af uddannelsen er at sikre en læreruddannelse, som lever op til de nuværende og kommende krav til lærerprofessionen, og at styrke fagligheden, herunder de pædagogiske fagområder, med fokus på de kompetencer, de færdiguddannede lærere skal have for at kunne varetage de mange forskellige opgaver i folkeskolen.

Forligspartierne ønsker dels at styrke fagligheden og de pædagogiske fag i læreruddannelsen, dels at undervisningen i folkeskolens fag i langt højere grad end nu varetages af lærere med linjefag.

Disse målsætninger skal opfyldes på samme tid. Der skal være balance mellem de studerendes valg af linjefag og folkeskolens behov.

Fagligheden styrkes ved, at alle linjefag øges i omfang, samt færre linjefag for den studerende med mulighed for opbygning af en faglig profil og skærpelse af adgangsbetingelserne. De pædagogiske fag styrkes ved dels at integreres i de obligatoriske linjefag, hvor de vil udgøre et supplement til den didaktik, der i forvejen findes i alle linjefag, dels at tildeles 0,55 årsværk alene og 0,2 årsværk i sammenhæng med de obligatoriske linjefag.

Forligspartierne er enige om, at målet om bedre linjefagsdækning som hovedregel indebærer, at de studerende har tre linjefag, og forligspartierne vil nøje følge linjefagsdækningen i folkeskolen og de studerendes valg af linjefag, herunder hvor mange der vælger to, henholdsvis tre linjefag. Med henblik på at følge udviklingen nedsættes en faglig følgegruppe, der skal have til opgave at overvåge lovens virkninger, herunder balancen mellem de studerendes valg af linjefag og folkeskolens behov.

Hvis der er for få studerende, der vælger tre linjefag, så det modarbejder målsætningen om en bedre linjefagsdækning i skolen, vil undervisningsministeren efter drøftelse med forligskredsen efter lovforslaget kunne fastsætte regler om de studerendes valg af linjefag.

Forligspartierne er herudover enige om, at rækken af fællesfag og fagenes indhold skal justeres i forhold til en række højt prioriterede emner. Med forslaget udgår faget skolen i samfundet, og de centrale områder fra faget indarbejdes i andre fag. Forligspartierne finder, at de pædagogiske fællesfag skal give de studerende grundlæggende specialpædagogiske redskaber. Forligspartierne er desuden enige om, at undervisning af tosprogede skal indgå som et element i de pædagogiske fag, at fællesfagene skal indeholde et element af klasserumsledelse, som skal styrke lærernes evne til med en personlig og professionel autoritet at skabe den orden og disciplin, der skal til for at sikre den fornødne ro i undervisningen, og at der skal øget fokus på skole-hjemsamarbejdet. Der skal fortsat være et samarbejde mellem linjefagene og de pædagogiske fag. Yderligere er forligspartierne enige om, at det skal sikres, at alle lærerstuderende gennem uddannelsen får kendskab til grundlæggende demokratiske værdier og dansk folkestyre og bliver i stand til at videregive disse værdier til folkeskolen.

Der henvises til afsnit 3.1.

I relation til læreruddannelsens linjefag er forligspartierne enige om, at de lærerstuderende i dansk og matematik skal specialisere sig i forhold til klassetrin. Dansk og matematik er folkeskolens centrale fag og findes på alle skolens klassetrin. Læreruddannelsens linjefag dansk og matematik skal aldersspecialiseres mod henholdsvis skolens begynder- og mellemtrin (1.-6. klasse) og mellem- og sluttrin (4.-9. klasse). De aldersspecialiserede linjefag skal hver indledes med et fælles forløb på 0,6 årsværk, som bl.a. skal omfatte fagenes kerne. Aldersspecialiseringen placeres i slutningen af linjefagene med en vægt på 0,6 årsværk.

Der henvises til afsnit 3.2.1.

Forligspartierne er endvidere enige om, at der skal være færre og større linjefag i læreruddannelsen. Der er således enighed om, at den studerende fremover skal vælge mindst to og højst tre linjefag, som i alt skal udgøre 2,4 årsværk – mod i dag fire linjefag på i alt 2,35 årsværk. Der er enighed om, at fagene dansk (aldersspecialiseret), engelsk, fysik/kemi, historie, matematik (aldersspecialiseret), natur/teknik og idræt skal styrkes markant. Herudover er forligspartierne enige om, at forsøgsordningen med dansk som andetsprog som linjefag skal gøres permanent, at der skal indføres et linjefag i specialpædagogik, og at de eksisterende linjefag håndarbejde og sløjd slås sammen til et nyt linjefag, materiel design.

Der henvises til afsnit 3.2.2.

Forligspartierne er desuden enige om, at det skal være obligatorisk for den studerende at vælge et af linjefagene dansk (aldersspecialiseret), matematik (aldersspecialiseret), natur/teknik eller fysik/kemi. Den studerende kan i øvrigt frit vælge linjefag. Det bliver således muligt at opbygge en tydelig faglig profil ved valg af beslægtede linjefag.

Der henvises til afsnit 3.2.3.

Der er enighed i forligskredsen om, at praktikken skal styrkes ved øget samarbejde med linjefagene, professionsbachelorprojektet og de pædagogiske fag. Det gælder i forbindelse med forberedelse, gennemførelse og efterbehandling af praktikken. Færdigheder og viden erhvervet gennem praktikken eller anden erfaring fra praksis skal indgå i den afsluttende bacheloropgave. Forligspartierne finder, at kravene til bedømmelse af praktikken skal strammes op. Samtlige praktikperioder skal bedømmes som Bestået eller Ikke bestået, og ansvaret for bedømmelsen skal placeres på læreruddannelsesinstitutionerne, som skal træffe afgørelsen på baggrund af en indstilling fra praktikstedet. En studerende, hvis praktikperiode bedømmes til Ikke bestået, har som udgangspunkt kun ret til at gå perioden om én gang.

Der henvises til afsnit 3.3. og 3.4.

Forligspartierne ønsker desuden, at læreruddannelsen på linje med andre mellemlange videregående uddannelser skal indeholde et tværprofessionelt element til fremme af samarbejdet med andre professioner.

Der henvises til afsnit 3.5.

Forligspartierne finder, at der skal indføres mødepligt til al undervisning på første årgang. De studerende skal vænnes til gode og effektive studievaner, og med mødepligt på første årgang etableres et solidt grundlag for det videre studieforløb. Også pligten til at deltage i uddannelsen i øvrigt skal præciseres. Opfyldelse af deltagelsespligten skal f.eks. være en forudsætning for at kunne indstille sig til prøve. Undervisningsministeren bemyndiges til at fastsætte de nærmere regler, herunder om, at uddannelsesinstitutionerne skal fastsætte regler for de studerendes møde- og deltagelsespligt og konsekvenserne af manglende overholdelse. Institutionernes regler skal offentliggøres på institutionernes hjemmesider. Undervisningsministerens fastsættelse af regler om møde- og deltagelsespligt vil ske efter forhandling med de relevante rektorforsamlinger.

Der henvises til afsnit 5.

Der er enighed i forligskredsen om, at der skal indføres vejledende timetal i alle eller nogle af læreruddannelsens fag, herunder praktikken, og at det skal kræves, at uddannelsesinstitutionerne på deres hjemmesider offentliggør de reelle timetal for de forskellige fag. Disse oplysninger vil kunne give kommende studerende et kvalificeret grundlag for valg af uddannelsesinstitution. De relevante rektorforsamlinger vil blive inddraget ved fastsættelsen af sådanne regler.

Der henvises til afsnit 7.

Det indgår yderligere i forligspartiernes ønsker til en reform af læreruddannelsen, at der skal strammes op på kravene til de studerendes kvalifikationer ved optagelse på linjefagene. Forligspartierne finder således, at det som betingelse for valg af linjefag som udgangspunkt skal kræves, at den studerende kan dokumentere kundskaber, der mindst svarer til gymnasialt B-niveau i det pågældende fag. Undervisningsministeren bemyndiges til efter forhandling med de relevante rektorforsamlinger at fastsætte regler om krav til den studerendes kvalifikationer og om dokumentation heraf som betingelse for valg af linjefag. Undervisningsministeren bemyndiges desuden til at fastsætte regler om suppleringskurser på institutionerne.

Der henvises til afsnit 8.

Forligspartierne er endelig enige om, at der etableres et evalueringsprogram, der sikrer, at forligskredsen kan vurdere den reformerede uddannelses elementer, deres samspil og den overordnede målopfyldelse. Forligskredsen vil på baggrund af evalueringerne blive indkaldt til drøftelser af behovet for at foretage justeringer i loven.

I vurderingen af reformen skal også indgå, hvorvidt de nyuddannede lærere ved ansættelse i folkeskolen underviser i deres linjefag, og hvorvidt de bevarer tilknytning til uddannelsesinstitutionen via uddannelsesforløb og lignende, der kan lette overgangen fra studium til lærergerning. Fagets nye indhold og sammenhæng vil stille krav til institutionerne og undervisere om omstilling, faglig fornyelse og nye måder at organisere og tilrettelægge studiet på. Evalueringen skal beskrive, hvorledes reformen implementeres i form af ændrede prioriteringer og nye tiltag på institutionerne. Der vil således blive udarbejdet en plan for følgegruppens arbejde med overvågning og vurdering af reformen. Overvågningen vil udover selve undervisningen på uddannelsesinstitutionerne bl.a. skulle omfatte linjefagsorienteringen, praktikken og de nye læreres møde med skolens virkelighed. Kommunernes modtagelse af de nye lærere vil indgå som et element i evalueringsprogrammet.

2. Uddannelsens formål

Folkeskolen udgør fundamentet i det danske uddannelsessystem. I folkeskolen lægges kimen til videre uddannelse, og folkeskolen har et hovedansvar for, at alle unge rustes til at begå sig i et demokratisk samfund. Høj kvalitet i folkeskolen er afgørende for Danmarks udvikling som videnssamfund.

Det foreslås, at formålsbestemmelsen videreføres samtidig med, at det tilføjes, at uddannelsen skal give de studerende grundlag for videreuddannelse. Formålsbestemmelsen vedrører primært læreruddannelsens professions-, uddannelses- og dannelsesperspektiv.

Der henvises til lovforslagets § 1 og bemærkningerne hertil.

3. Uddannelsens indhold og struktur

Med reformen nytænkes indholdet af linjefagene. Færre og større linjefag skal styrke læreruddannelsens tre-klang mellem pædagogik, de grundlæggende kundskaber og færdigheder inden for skolefagene og praktik, idet relevante dele af de

pædagogiske fag med reformen skal indgå i de store linjefag. Med reformen skal relevante dele af de nuværende pædagogiske fællesfag indgå i de obligatoriske linjefag med en vægt svarende til 0,2 årsværk, jf. nærmere afsnit 3.2.

Samlet set styrkes læreruddannelsens professionssigte med større sammenhæng mellem de pædagogiske discipliner, linjefagene og praktikken. Der skal sættes stærkt fokus på det professionsrettede virke som lærer, undervisningsmetoder, der virker, undervisningsdifferentiering og på klasserumsledelse. Skole-hjem samarbejdet skal stå centralt, og der skal sættes ind i forhold til evaluering og dokumentation af undervisningsforløb.

Den stærke sammenhæng mellem læreruddannelsens pædagogiske fag, linjefag og praktikken skal fremgå af mål og centrale kundskabs- og færdighedsområder for uddannelsens fag og kurser (CKF'erne).

Læreruddannelsens undervisning skal inddrage resultater af nationale og internationale forsknings-, forsøgs- og udviklingsarbejder, der er relevante for lærerprofessionen og egnede til at bidrage til at udvikle og anvende ny professionel viden. Det forpligtende samarbejde mellem de mellemlange videregående uddannelser, herunder læreruddannelsen, og universiteterne skal styrkes, så det sikres, at den nyeste viden bliver brugt aktivt i undervisningen.

De eksisterende videncentre skal udvikles og nye skal etableres, så der bl.a. vil være landsdækkende videncentre for undervisning i engelsk, læsning, matematik og naturfagene. Der skal etableres et strategisk forskningsprogram i fagdidaktik, som med udgangspunkt i den nyeste danske og udenlandske pædagogiske forskning skal skabe viden om nye undervisningsformer – en viden, der gøres tilgængelig for læreruddannelsesinstitutionerne. Et landsdækkende videncentre for undervisning i tysk og fransk forventes i forbindelse med ansøgningsrunden i 2007 udmeldt på den liste af relevante videncentertemær, som undervisningsministeren ønsker at prioritere. Et sådant landsdækkende videncentre vil kunne tildeles midler fra den pulje, der er afsat på finansloven til opbygning og udvikling af videncentre.

Det foreslås, at uddannelsen fortsat skal have en varighed på fire år, svarende til 240 point i European Credit Transfer System (ECTS-point), og at uddannelsen fortsat skal være en professionsbacheloruddannelse. Ændringerne af læreruddannelsen skal ske inden for de eksisterende økonomiske rammer.

Der henvises til lovforslagets § 2 og bemærkningerne hertil.

3.1. Fællesfag

3.1.1. Fællesfagsrækken

I dag udgøres læreruddannelsens fællesfag af kristendomskundskab/livsoplysning og de pædagogiske fag, almen didaktik, psykologi, pædagogik og skolen i samfundet. De pædagogiske fag sikrer, at skolens behov for bl.a. viden om god og effektiv undervisningspraksis tilgodeses.

Forligspartierne er enige om, at rækken af fællesfag og fagenes indhold skal justeres i forhold til en række højt prioriterede emner.

Forligspartierne er enige om at foreslå, at faget skolen i samfundet udgår af fællesfagsrækken, og at de centrale områder fra faget indarbejdes i andre fag. Den del af faget, der handler om forståelsen af lærerarbejdet som en pædagogisk virksomhed og om udøvelsen af lærerprofessionen på baggrund af skolens samfundsmæssige opgaver, kan indarbejdes i fagene pædagogik og almen didaktik. Den del af faget, der vedrører den samfundsmæssige og politisk historiske baggrund for skolens virksomhed, kan behandles i det nye fællesfag kristendomskundskab/livsoplysning/medborgerskab, jf. nedenfor. Den mere praksisrettede del af faget skolen i samfundet, som bl.a. handler om samarbejde med forældre, kan indarbejdes som didaktiske emner i de obligatoriske fag dansk (aldersspecialiseret), fysik/kemi, matematik (aldersspecialiseret) og natur/teknik, som foreslås væsentligt forøget i omfang. Skole-hjem samarbejdet kan desuden indgå i de didaktiske dele af de øvrige linjefag. Dermed indgår emnerne i alle skolefag, som de studerende senere skal undervise i.

Der henvises til lovforslagets § 2, nr. 1, og bemærkningerne hertil.

Der er desuden enighed blandt forligspartierne om, at der fortsat skal være samarbejde mellem linjefagene og de pædagogiske fag. Elementer som viden om forskellige aldersgruppers forskellige personlige og faglige udvikling, om klasselærerens særlige opgaver og om forskellige evaluering- og dokumentationsformer foreslås flyttet fra de pædagogiske fag bl.a. til de nye store linjefag på 1,2 årsværk med henblik på at målrette didaktikken i linjefagene, jf. herom afsnit 3.2.2.

Det nuværende fællesfag kristendomskundskab/livsoplysning sigter imod at sætte den færdiguddannede lærer i stand til at løse en række almene opgaver i skolen, herunder bl.a. arbejdet med at gøre eleverne fortrolige med dansk kultur og give dem forståelse for andre kulturer, herunder kulturer baseret på forskellige trosretninger. Faget har således den vigtige opgave at medvirke til at sætte de kommende lærere i stand til at opfylde væsentlige dele af folkeskolens formål.

Det skal sikres, at alle lærerstudierende gennem uddannelsen får kendskab til grundlæggende demokratiske værdier og dansk folkestyre og bliver i stand til at videregive disse værdier til folkeskolen.

Der er enighed blandt forligspartierne om, at faget kristendomskundskab/livsoplysning skifter navn til kristendomskundskab/livsoplysning/medborgerskab. Medborgerskabselementet omfatter det at være borger i det danske demokrati og i det internationale samfund. Medborgerskabselementet vil bl.a. indeholde demokratisk medborgerskab, deltagelse, medansvar, rettigheder og pligter i et samfund med frihed og folkestyre, indsigt i forskellen mellem politik, kultur og religion og indsigt i og forståelse for forskellige opfattelser af medborgerskab og politisk deltagelse. I faget vil også indgå en behandling af den samfundsmæssige og politisk historiske baggrund for skolens virksomhed.

Der henvises til lovforslagets § 2, nr. 2, og bemærkningerne hertil.

Der kan i øvrigt henvises til lovforslagets § 8, stk. 1, nr. 2, og bemærkningerne hertil, om at undervisningsministeren bemyndiges til ved bekendtgørelse at fastsætte de nærmere regler om indholdet af fagene.

3.1.2. Specialpædagogik i de pædagogiske fag

Antallet af børn, der henvises til specialundervisning i kortere eller længere tid, har været kraftigt stigende gennem de senere år. Forligspartierne ønsker, at den enkelte lærer skal blive bedre til at identificere elever med behov for en specialpædagogisk indsats. Som et led i arbejdet med at bryde den negative sociale arv finder forligspartierne, at en del af disse børn vil have gavn af at forblive i deres klasse og modtage undervisning dér frem for at blive henvist til specialundervisning. Dette kræver et grundlæggende kendskab til specialpædagogik hos alle lærere. Forligspartierne finder derfor, at det er et vigtigt led i reformen, at alle lærerstudierende gennem undervisningen i de pædagogiske fag erhverver grundlæggende specialpædagogiske kompetencer.

Der kan henvises til lovforslagets § 8, stk. 1, nr. 2, og bemærkningerne hertil, om at undervisningsministeren bemyndiges til ved bekendtgørelse at fastsætte de nærmere regler om indholdet af fagene.

3.1.3. Undervisning af tosprogede

På mange skoler har en betydelig andel af eleverne et andet modersmål end dansk, og blandt disse elever har en stor andel ikke funktionelle læse- eller matematikkompetencer.

Forligskredsen finder, at undervisning af tosprogede skal indgå som et element i de pædagogiske fag, således at alle studerende erhverver generel indsigt i at undervise tosprogede. De studerende skal erhverve en grundlæggende viden om, hvordan man bedst tilrettelægger, gennemfører og evaluerer undervisning af tosprogede børn.

Undervisning af tosprogede skal desuden indgå som et element i de obligatoriske linjefag, jf. herved afsnit 3.2.2.

Der kan henvises til lovforslagets § 8, stk. 1, nr. 2, og bemærkningerne hertil, om at undervisningsministeren bemyndiges til ved bekendtgørelse at fastsætte de nærmere regler om indholdet af fagene.

3.1.4. Skole-hjemsamarbejde

Skole-hjemsamarbejdet skal stå centralt i læreruddannelsen. Det er helt afgørende for at styrke kvaliteten af folkeskolen, at forældre inddrages og deltager aktivt i børnenes udvikling og læring. Emner, der vedrører skole-hjemsamarbejdet, skal indarbejdes med større vægt i CKF'erne for de obligatoriske linjefag, praktik og de pædagogiske fag. Der sigtes i den forbindelse på bl.a. samtaleformer, forældre/lærerrelationer, læreren som vejleder, klasselærer og leder, samt deltagelse i skolens samlede planlægning og udvikling af undervisningen i samarbejde med både den enkelte klasses forældre og med forældre med særlige behov som f.eks. plads i skolebestyrelser.

Der kan henvises til lovforslagets § 8, stk. 1, nr. 2, og bemærkningerne hertil, om at undervisningsministeren bemyndiges til ved bekendtgørelse at fastsætte de nærmere regler om indholdet af fagene.

3.1.5. Klasserumsledelse

Forligspartierne er enige om, at der i de fælles fag skal indarbejdes et element af klasserumsledelse, som skal styrke lærernes evne til med en personlig og professionel autoritet at skabe den orden og disciplin, der skal til for at sikre den fornødne ro i undervisningen.

Lærernes kompetencer til at lede undervisningen og kunne leve op til de særlige udfordringer, som urolige børn skaber bl.a. i indskoling og i de yngre klasser, skal styrkes og beskrives nærmere i CKF'erne.

Der kan henvises til lovforslagets § 8, stk. 1, nr. 2, og bemærkningerne hertil, om at undervisningsministeren bemyndiges til ved bekendtgørelse at fastsætte de nærmere regler om indholdet af fagene.

3.2. Linjefag

Uddannelsen i linjefag skal styrkes, og antallet af de studerendes linjefag skal reduceres. Udover en styrkelse af den fagfaglige kerne skal dele af den almene didaktik overføres til de nye store linjefag. Det vil styrke sammenhængen mellem fag, pædagogik, psykologi og didaktik. Læreren skal som den professionelle specialist i børns læring være både fagligt og didaktisk velfunderet i sine linjefag. Læreruddannelsen er ikke kun en uddannelse i fag, men i høj grad i hvordan man underviser i fag. De studerende skal således tilegne sig viden om faget, fagets didaktik og om, hvordan der undervises i faget.

Med reformen nytænkes indholdet af linjefagene. Færre og større linjefag skal styrke læreruddannelsens tre-klang mellem pædagogik, de grundlæggende kundskaber og færdigheder inden for skolefagene og praktik, idet relevante dele af de pædagogiske fag med reformen skal indgå i de store linjefag.

Med reformen skal relevante dele af de nuværende pædagogiske fællesfag indgå i de obligatoriske linjefag med en vægt svarende til 0,2 årsværk. På denne måde styrkes undervisningen inden for det samlede pædagogiske fagområde og dermed alle sider af lærerfagligheden og professionsretten mod folkeskolen. Den faglige, den pædagogiske og den praktiske del af læreruddannelsen skal indgå i et nyt og forpligtende samspil, som skal styrke helheden og sammenhængen i uddannelsen for de studerende.

De dele af de pædagogiske fag, som skal indgå i og knyttes til linjefagernes øvrige faglige indhold, er viden, begreber og teorier om børns og unges læring og udvikling på forskellige alderstrin og dermed om differentiering og progression, opdragelse og undervisning set i en faglig sammenhæng og faglig og pædagogisk begrundelse for valg af indhold og arbejdsformer og for planlægning, gennemførelse og evaluering af undervisningen. De pædagogiske, psykologiske og almindedidaktiske fagområder, der indgår i de obligatoriske linjefag, skal tilrettelægges således, at der ikke forekommer væsentlige overløb for studerende, der vælger to obligatoriske linjefag.

De overførte elementer fra de pædagogiske fag vil blive indarbejdet i de mål og centrale kundskabs- og færdighedsområder, der skal udarbejdes for hvert linjefag.

Med den ændrede vægtning af fag og pædagogik/psykologi/almen didaktik vil undervisningen i de obligatoriske linjefag bedst muligt kunne varetages i et samarbejde mellem undervisere fra forskellige faggrupper, således at de pædagogiske fags lærere inddrages i linjefagsundervisningen.

3.2.1. Aldersspecialisering i dansk og matematik

I den nuværende læreruddannelse er der hverken krav om eller mulighed for aldersspecialisering. Med den nuværende uddannelse forventes lærerne at dække hele det pågældende fags indhold og samtidig leve op til den pædagogiske udfordring at undervise på alle klassetrin.

I 2003 forelå rapporter fra fire uafhængige »professorgrupper« om kernefaglighed. En af hovedkonklusionerne fra rapporterne er, at hver studerende skal have et linjefag, der dækker 1.-6. klasse og et linjefag, der dækker 4.-9. klasse.

Et ekstemt udvalg (Læseudvalget) nedsat af Undervisningsministeriet har i vinteren 2005-2006 udarbejdet forslag til udvikling af folkeskolens indhold inden for området læsning. Udvalget har diskuteret udviklingsmæssige forskelle mellem forskellige aldersgrupper og dermed en mulig deling af læreruddannelsens danskfag. De tilsvarende udvalg for naturfag og matematik har tilkendegivet, at en aldersspecialisering i form af en model, hvorefter undervisning på skolens mellemtrin er fælles for alle studerende uanset senere specialisering mod små eller store elever, vil kunne tilgodeses fagernes behov.

Reformen af læreruddannelsen skal sikre, at de lærerstuderende i folkeskolens to største fag, dansk og matematik, specialiserer sig i forhold til fagligt indhold og alderstrin. Der er væsentlig forskel på de krav, som undervisningen stiller på de yngre og ældre klassetrin. I indskolingen og på de yngste klassetrin skal hvert enkelt barn lære de grundlæggende kundskaber og færdigheder, så det faglige fundament er i orden for det videre forløb i skolen. På de ældste klassetrin skal eleverne have de nødvendige faglige og personlige forudsætninger for at begynde på og fuldføre en ungdomsuddannelse. Det stiller øgede krav til faglighed og til undervisningsmetoder, som er velegnede for disse klassetrin. Læreren skal være ekspert i undervisning i fag og pædagogik rettet mod elevernes behov og de faglige krav på forskellige klassetrin. Den uddannede lærers viden og kompetencer er den enkeltfaktor, der har størst indflydelse på, hvor meget elever lærer.

Det foreslås, at linjefagene dansk og matematik aldersspecialiseres mod henholdsvis skolens begynder- og mellemtrin og mellem- og sluttrin, og hver indledes med et fælles forløb på 0,6 årsværk. Aldersspecialiseringen placeres i slutningen af linjefagene med en vægt på 0,6 årsværk. Aldersspecialisering mod skolens begynder- og mellemtrin tager udgangspunkt i de i medfør af folkeskoleloven fastsatte bindende trinmål mod 1.-6. klasse, mens aldersspecialisering mod skolens mellem- og sluttrin tager udgangspunkt i de tilsvarende trinmål mod skolens 4.-9. klasse.

Formålet med aldersspecialiseringen er en markant styrkelse af fagligheden i dansk og matematik. Med aldersspecialiseringen styrkes den enkelte lærers faglige overblik over det pågældende fag på det relevante klassetrin. Lærerne får et mere solidt fundament til at håndtere de særlige udfordringer i forbindelse med ind- og udskoling. Metodiske og fagdidaktiske overvejelser skal knyttes til de særlige behov i aldersgruppen og fagernes trin- og slutmål i folkeskolen.

Der skal i de aldersspecialiserede linjefag, dansk og matematik, tages udgangspunkt i undervisningens indhold på skolens mellemtrin. De studerendes beskæftigelse med fælles elementer i de aldersspecialiserede linjefag vil styrke den fælles kerne i læreruddannelsen. Med udgangspunkt i indholdet på skolens mellemtrin skabes samtidig progressionen i linjefagene, idet undervisningen på skolens mellemtrin bruges som eksempler på generelle, velkendte, faglige og fagdidaktiske emner. Det fælles indledende forløb udgør 0,6 årsværk, og hver af specialiseringerne udgør 0,6 årsværk. Specialiseringen til mere sammensatte og komplicerede emner, som f.eks. læseindlæring, indlæring af grundlæggende talforståelse og forberedelse til folkeskolens afgangsprøver, sker med brug af eksempler fra henholdsvis skolens begyndertrin og ældste trin.

Tidspunktet for valg af aldersspecialisering i dansk og matematik er ikke fastlagt med dette lovforslag. Det er op til uddannelsesinstitutionerne at bestemme, hvornår de studerende skal vælge, hvilken specialisering de ønsker. Det er bl.a. muligt at tilrettelægge uddannelsen, således at de studerende kan vente med at vælge, om de ønsker at specialisere sig i skolens begynder- og mellemtrin eller mellem- og sluttrin, indtil i slutningen af det fælles forløb på 0,6 årsværk.

Vælger den studerende begge aldersspecialiseringer i dansk eller matematik udgør linjefaget 1,8 årsværk. Det fælles indledende forløb udgør 0,6 årsværk, og hver af specialiseringerne udgør 0,6 årsværk. Den studerende vil således kunne vælge endnu et linjefag, som skal udgøre 0,6 årsværk.

Der henvises til lovforslagets § 3, stk. 1, nr. 2, og bemærkningerne hertil og § 3, stk. 2, med tilhørende bemærkninger.

3.2.2. Linjefagsrækken

I dag skal den lærerstuderende vælge fire linjefag på i alt 2,35 årsværk. Dansk og matematik udgør hver 0,7 årsværk, og mindst et af fagene skal vælges. De øvrige fag udgør hver 0,55 årsværk.

Linjefagsrækken i den nuværende læreruddannelse er som følger:

- Humanistiske fag: Dansk, engelsk, tysk, fransk, historie, kristendomskundskab/religion og samfundsfag.
- Naturvidenskabelige fag: Biologi, fysik/kemi, geografi, matematik og natur/teknik.
- Praktisk-musiske fag: Billedkunst, hjemkundskab, håndarbejde, idræt, musik og sløjd.
- Specielle fag: Dansk som andetsprog, der i 2001 blev indført som led i en forsøgsordning.

Danmarks Evalueringsinstitut anbefaler i evalueringen af læreruddannelsen fra 2003, at linjefagene dansk og matematik styrkes yderligere i forhold til de øvrige linjefag. Evalueringsinstituttet anbefaler, at styrkelsen bruges til, at specialundervisning og særlige forhold omkring de første år i skolen indgår i de to fag.

De tre ekspertudvalg om henholdsvis matematik, naturfag og engelsk, som primo marts 2006 præsenterede deres udvalgsrapporter, peger alle på, at de pågældende fag skal styrkes og hver udgøre mindst et årsværk i læreruddannelsen.

Forligskredsen bag en reform af læreruddannelsen foreslår færre og større linjefag i læreruddannelsen. Læreruddannelsen skal uddanne fagligt stærke lærere. Med færre og større linjefag øges uddannelsens fag-faglige og fagdidaktiske indhold.

Forligspartierne er enige om at foreslå, at den studerende fremover skal vælge mindst to og højst tre linjefag, som i alt skal udgøre 2,4 årsværk.

Der henvises til lovforslagets § 3, stk. 1, og bemærkningerne hertil.

Forligspartierne har overvejet, hvorvidt forsøgsordningen med dansk som andetsprog som linjefag skal gøres permanent. Linjefaget dansk som andetsprog udbydes af 16 ud af 18 seminarier. Blandt fagets mål er, at lærerne kvalificeres til at tilrettelægge, gennemføre og evaluere undervisning af tosprogede elever, tilegner sig viden om tosprogethed og får indsigt i kulturteorier og -begreber. Forskning fra Danmarks Pædagogiske Universitet viser, at et sprogligt fokuseret læringsmiljø og pædagogisk kvalitet har en positiv effekt på tosprogede elevers præstationer.

Blandt tosprogede er der ca. 50 %, som ikke har funktionelle læse- og matematikkompetencer, og på mange skoler har en stor andel af eleverne et andet modersmål end dansk. Forligspartierne finder, at der udover den generelle indsigt i det at undervise tosprogede, som skal indgå i dels de pædagogiske fællesfag, dels i alle linjefag på 1,2 årsværk, er brug for lærere med særlig faglig ekspertise, som kan bidrage til at løse opgaven med integration af tosprogede elever.

Forligspartierne er på denne baggrund enige om at foreslå, at dansk som andetsprog gøres til et permanent linjefag.

Der henvises til lovforslagets § 3, stk. 1, nr. 1, og bemærkningerne hertil.

Forligspartierne har overvejet, om der skal indføres et linjefag i specialpædagogik. Danmarks Evalueringsinstitut anbefaler i evalueringen af læreruddannelsen fra 2003, at seminarierne får mulighed for at oprette et linjefag i specialundervisning/specialpædagogik. Evalueringsrapporten har peget på, at både undervisere og studerende ser specialpædagogik som et område, der er helt nødvendigt i uddannelsen. Det gælder særligt i lyset af de politiske krav om en rummelig folkeskole, der kræver særlig viden og særlige færdigheder hos folkeskolelærerne.

Det foreslås, at specialpædagogik indføres som nyt linjefag.

Der henvises til lovforslagets § 3, stk. 1, nr. 1, og bemærkningerne hertil.

Forligspartierne finder, at samtlige linjefag i læreruddannelsen skal styrkes.

Forligspartierne er enige om at foreslå, at linjefagene billedkunst, biologi, dansk som andetsprog, fransk, geografi, hjemkundskab, kristendomskundskab/religion, materiel design, musik, samfundsfag, specialpædagogik og tysk fremover hver skal udgøre 0,6 årsværk, jf. lovforslagets § 3, stk. 1, nr. 1, og bemærkningerne hertil.

Der er desuden enighed om at foreslå, at linjefagene dansk (aldersspecialiseret), engelsk, fysik/kemi, historie, idræt, matematik (aldersspecialiseret) og natur/teknik skal styrkes markant. Det foreslås, at disse fag derfor fremover skal udgøre 1,2 årsværk. For de aldersspecialiserede linjefag, dansk og matematik, foreslås det, at fagene aldersspecialiseres mod henholdsvis skolens begynder- og mellemtrin og mellem- og sluttrin, og hver indledes med et fælles forløb på 0,6 årsværk. Aldersspecialiseringen placeres i slutningen af linjefagene med en vægt på 0,6 årsværk. Fællesforløbet samt én aldersspecialisering udgør således 1,2 årsværk, hvilket indebærer en yderligere styrkelse af dansk og matematik, som i folkeskolen udgør knapt halvdelen af samtlige undervisningstimer.

Der henvises til lovforslagets § 3, stk. 1, nr. 2, og bemærkningerne hertil.

Det skal være muligt at vælge begge aldersspecialiseringer i dansk eller matematik med henblik på at opnå undervisningskompetence i faget til hele skoleforløbet. I så fald vil fællesforløbet samt de to aldersspecialiseringer tilsammen udgøre 1,8 årsværk, jf. afsnit 3.2.1. og 3.2.3.

Der henvises til lovforslagets § 3, stk. 2, 2. pkt., og bemærkningerne hertil.

Forligspartierne er enige om, at der – udover en markant øget årsværksvægt til linjefagene natur/teknik og fysik/kemi – er behov for yderligere at styrke naturfagene i læreruddannelsen. Forligspartierne ønsker at styrke den faglige sammenhæng mellem de naturfaglige linjefag natur/teknik, som findes i folkeskolens 1.-6. klasse, og fysik/kemi, som findes i skolens 7.-9. klasse. De to fag skal derfor begge indledes med et bredt naturfagligt forløb, som danner grundlag for den studerendes valg af specialisering – enten natur/teknik-faget eller fysik/kemi-faget. Vælger den studerende både natur/teknik og fysik/kemi bliver fagernes samlede omfang på 1,8 årsværk, da fagene har et fælles kernelindhold, som bl.a. er fagdidaktisk, historisk, videnskabsfilosofisk og kulturelt. Med denne model opnås det, at den studerende både besidder den brede naturfaglige viden fra natur/teknik og den mere specialiserede viden fra fysik/kemi om f.eks. faglige begreber,

naturens love, teorier, naturfænomener og teknologi samtidig med, at den studerende får mulighed for at vælge et yderligere linjefag eksempelvis geografi eller biologi.

Der henvises til lovforslagets § 3, stk. 1, nr. 2, og § 3, stk. 2, med tilhørende bemærkninger samt til den foreslåede bemyndigelse for undervisningsministeren til at fastsætte de nærmere regler om indholdet af fagene i lovforslagets § 8, stk. 1, nr. 3, og bemærkningerne hertil.

Der er enighed i forligskredsen om, at den internationale dimension i læreruddannelsens sprogfag, engelsk, fransk og tysk, skal styrkes. Foruden den anvendelsesorienterede beskæftigelse med sprog og sprogbrug skal der i fremmedsprogsundervisningen lægges yderligere vægt på viden om og forståelse af historie, kultur og samfundsforhold i de respektive lande for de pågældende sprog. Heri skal medtænkes læreruddannelsesinstitutionernes muligheder for at tilrettelægge praktikforløb i udlandet, og der skal skabes bedre rammer for samarbejde mellem danske og udenlandske lærerstuderende både i udlandet og i Danmark.

Linjefaget idræt styrkes betydeligt ved et løft fra 0,55 årsværk i den nuværende uddannelse til et omfang på 1,2 årsværk i den kommende uddannelse. Der undervises i idræt på alle klassetrin i skolen, og idræt er tilmæssigt set folkeskolens tredjestørste fag. Idrætsfagets kerne i læreruddannelsen er undervisning i, om og gennem bevægelse. Forligspartierne ønsker ved en styrkelse af linjefagets omfang især at øge den kommende idrætslærers praktiske og færdighedsmæssige kompetence og teoretiske viden om planlægning, gennemførelse og evaluering af en alsidig idrætsundervisning, der fremmer børnenes almene sundhed og giver dem gode og livslange motionsvaner.

Der henvises til lovforslagets § 3, stk. 1, nr. 2, og bemærkningerne hertil.

3.2.3. De studerendes valg af linjefag

I dag skal de lærerstuderende vælge fire linjefag. Det største linjefag, som skal være enten dansk eller matematik, udgør 0,7 årsværk. Herudover vælges tre linjefag hver på 0,55 årsværk. Den samlede vægt af linjefag er 2,35 årsværk.

Selvevalueringsrapporterne fra uddannelsesinstitutionerne, som dannede grundlag for Danmarks Evalueringsinstituts evaluering af læreruddannelsen i 2003, indeholder udsagn om, at fire linjefag er for mange. Underviserne peger på, at de studerende ikke har tilstrækkelig tid til at fordybe sig i fagene, og at det kniber med at opnå et tilfredsstillende færdighedsniveau. Så godt som alle centrale aktører, herunder de lærerstuderende, anbefaler i dag en læreruddannelse med færre linjefag.

Forligspartierne er enige om, at uddannelsen i linjefag skal styrkes. Linjefagene skal være større. Til gengæld skal antallet af de studerendes linjefag reduceres. Med færre og større linjefag øges uddannelsens fag-faglige og fagdidaktiske indhold.

I den nuværende læreruddannelse er der hverken krav om eller mulighed for fagspecialisering. Der er tværtimod et krav om faglig bredde, som udelukker en tydelig faglig profil. Linjefagene skal dække mindst to ud af de tre faggrupper (humanistiske fag, naturvidenskabelige fag og praktisk-musiske fag).

Folkeskolens lærere har brug for en tydeligere faglig profil. Det er nødvendigt for at nå de faglige mål i folkeskolen. PISA-undersøgelse viser, at de faglige præstationer i læsning, matematik og naturfag hos skoleelever i 15-16 års alderen ligger under, hvad der præsteres i lande, vi normalt sammenligner os med.

Forligspartierne er enige om at foreslå, at der indføres en ny model for linjefagsvalg, der indebærer, at linjefag som udgangspunkt kan vælges frit fra linjefagsrækken. Det muliggør opbygning af en tydelig faglig profil. Med henblik på at skærpe den enkelte studerendes profil og opnå synergi mellem valg af beslægtede fag foreslås som noget nyt frihed til at specialisere sig i fag inden for samme faggruppe. Det skal fortsat være muligt at vælge linjefag fra forskellige faggrupper.

De eneste centrale krav til de studerendes valg af linjefag skal være, at det første linjefag skal vælges blandt fagene dansk (aldersspecialiseret), matematik (aldersspecialiseret), natur/teknik og fysik/kemi.

Undervisningen i folkeskolen bør varetages af linjefagsuddannede lærere. Det er derfor afgørende, at der er nogenlunde overensstemmelse mellem de studerendes valg af linjefag og folkeskolens behov.

Forligspartierne vil nøje følge linjefagsdækningen i folkeskolen og de studerendes valg af linjefag, herunder hvor mange der vælger to, henholdsvis tre linjefag. Med henblik på at følge udviklingen nedsættes en faglig følgegruppe, der skal have til opgave at overvåge lovens virkninger, herunder balancen mellem de studerendes valg af linjefag og folkeskolens behov, jf. afsnit 1.

Hvis der er et misforhold mellem de studerendes linjefagsvalg og de behov, der er i folkeskolen, vil undervisningsministeren efter forslaget kunne fastsætte regler om valg af og optagelse på linjefag for at sikre den fornødne overensstemmelse.

Der henvises til lovforslagets § 3, stk. 2, og bemærkningerne hertil.

3.2.4. Linjefagsdækning

Forligspartierne er enige om, at det langsigtede mål er, at undervisningen i folkeskolens fag i langt højere grad end nu varetages af lærere med linjefag eller tilsvarende kvalifikationer, herunder – i relation til dansk og matematik – at de lærere, der underviser på begynder- og mellemtrin, har en aldersspecialisering i begynder- og mellemtrin, og at de lærere, der underviser på mellem- og sluttrin, har en aldersspecialisering i mellem- og sluttrin.

De kommunale prioriteringer i folkeskolen og den enkelte skoles fagfordelingsprincipper bør tilstræbe en høj linjefagsdækning i fagene, der kan medvirke til at styrke elevernes faglige niveau, lærernes arbejdsglæde og ikke mindst respekten for lærerarbejdet. Regeringen har fremsat forslag til ændring af folkeskoleloven, hvor kommunalbestyrelsens ansvar for folkeskolens kvalitetssikring præciseres.

KL har i 2005 udsendt en handlingsplan for folkeskolen med en klar opfordring til alle kommunalbestyrelser om at stille krav om fuld linjefagsdækning i de centrale fag i 7.-9. klasse.

Anbefalingerne fra de tre ekspertudvalg inden for matematik, naturfag og engelsk i folkeskolen, der er nedsat af undervisningsministeren, har i marts 2006 fremlagt deres anbefalinger, hvor højere linjefagsdækning i fagene går igen som en helt central anbefaling.

Regeringen har i årene 2006-2009 afsat 175 mio. kr. til at styrke lærernes og skoleledernes efter- og videre uddannelse, hvor lærernes efter- og videreuddannelse inden for folkeskolens centrale fag, dansk, matematik, naturfag og engelsk skal styrkes bl.a. med henblik på at sikre en højere grad af linjefagsdækning, herunder i naturfag, hvor undersøgelser viser et stort behov.

3.3. Professionsbachelorprojektet

Alle studerende skal i dag i tilknytning til et linjefag og i sammenhæng med de pædagogiske fag og eventuelt praktikken udarbejde en større selvstændig faglig-pædagogisk opgave i et selvvalgt emne, en bacheloropgave. Den studerende skal herved demonstrere evne til at anvende faglig og pædagogisk viden under brug af akademisk arbejdsmåde og videnskabelig metode.

Årsberetningen af 2005 fra Censorformandskabet for læreruddannelsen udtrykker generel tilfredshed med bacheloreksamen og nævner det positive i, at opgaverne tager udgangspunkt i professionsrettede problemstillinger.

Det foreslås at styrke bachelorprojektet fra 9 til 10 ECTS-point. Herved kommer projektets omfang på højde med det typiske mindsteniveau for bachelorprojekter i professionsbacheloruddannelser.

Der henvises til lovforslagets § 2, nr. 5, og § 4 med tilhørende bemærkninger.

3.4. Praktikken

I dag skal de lærerstuderende i praktik i alle de fire linjefag og i alle fire studieår. Praktikken udgør 0,6 årsværk og tilrettelægges over 24 uger. I praktikken indgår en sammenhængende periode på 7-9 uger, skoleperioden. Praktikken tilrettelægges og gennemføres efter aftale mellem skolerne og seminarieret. Hver praktikperiode afsluttes med en vejledende bedømmelse fra praktikskolen af, om det er betænkeligt eller ikke betænkeligt at lade den studerende fortsætte. Faget praktik afsluttes med, at praktikskolen efter en praktikperiode på mindst tre uger afgiver en udtalelse til den studerende med kopi til seminarieret. Udtalelsen munder ud i bedømmelsen Bestået/Ikke bestået. Bedømmelsen viser, om den studerende har tilegnet sig lærer kvalifikationer, som de er udtrykt i fagets mål og CKF. Studerende, der får bedømmelsen Ikke bestået, kan gå praktikperioden om.

Den nuværende overordnede struktur med forskellige praktikformer, herunder skoleperioden, har været en succes. I den kommende læreruddannelse skal praktikken fortsat udgøre et vigtigt og samlende element i uddannelsen. Der er imidlertid behov for at stramme op på nogle punkter.

Danmarks Evalueringsinstitut anbefaler i evalueringen af læreruddannelsen fra 2003, at seminarierne styrker samarbejdet mellem linjefag, pædagogiske fag og praktik, særligt på indholdssiden. Er praktikken velforberedt i samarbejde med det relevante linjefag, vil de studerende både have et bedre grundlag for praktikperioden og for – på et tidligt tidspunkt i uddannelsen – at sætte det linjefag, som de pågældende som færdiguddannede skal undervise i, ind i en praktisk kontekst.

Evalueringsinstitutionen anbefaler desuden, at ansvaret for bedømmelsen af praktikken ikke ligger hos praktikskolen alene, men er et fælles ansvar for seminarium og praktikskole. Det er afgørende for praktikkens kvalitet, at ansvarsfordelingen bliver mere klar. Det fremgår af evalueringsrapporten, at mange praktiklærere viger tilbage for at give bedømmelsen Betænkelig, selvom der er problemer med en studerendes indsats og evner. De studerende oplever, at stort set alle – uanset indsats – får den vejledende bedømmelse Ikke betænkelig.

Med henblik på at styrke læreruddannelsens praktik har kommunerne i perioden 2002-2005 modtaget bloktilskud til uddannelse af ca. 1100 praktiklærere i folkeskolen. Dette måltal er langt fra nået. Regeringen og KL er derfor enige om, at praktiklæreruddannelsen nu skal prioriteres i kommunerne, så der nu sker et markant løft svarende til den aftalte aktivitet.

Forligskredsen er enig om, at praktikkens overordnede struktur, omfang og skoleperioden på 7-9 uger skal bevares. Således videreføres bl.a. princippet om, at den studerende skal have praktik i alle de valgte linjefag og i alle fire studieår. Forligskredsen er desuden enig om, at der fortsat skal være mødepligt i praktikken. Det foreslås, at undervisningsministeren bemyndiges til ved bekendtgørelse at fastsætte regler om praktikken, jf. lovforslagets § 8, stk. 1, nr. 2.

Forligskredsen er enig om, at praktikken skal styrkes ved øget samarbejde med linjefagene og de pædagogiske fag – læreruddannelsens tre-klang. Det gælder forberedelse, gennemførelse og efterbehandling af praktikken. Der skal være en stærkere kobling mellem teori og praksis. Færdigheder og viden erhvervet gennem praktikken eller anden erfaring fra praksis skal indgå i den afsluttende bacheloropgave. Det foreslås, at undervisningsministeren bemyndiges til ved bekendtgørelse at fastsætte regler herom, jf. lovforslagets § 8, stk. 1, nr. 2.

Forligskredsen ønsker, at bedømmelsen af praktikken skal strammes op. Praktiskolen skal sende en bedømmelse af den studerende i praktikperioden med en indstilling til uddannelsesinstitutionen om, hvorvidt praktiskolen finder, at den studerende skal bestå eller ikke bestå praktikken. Uddannelsesinstitutionen træffer afgørelsen, om praktikken er bestået. Ved at flytte ansvaret for afgørelsen om Bestået/Ikke bestået praktik fra praktiskolen til seminariet skabes i praksis bedre plads til, at praktiskolerne kan udtrykke tvivl om den studerende.

Alle praktikperioderne skal munde ud i bedømmelsen Bestået/Ikke bestået. En studerende, hvis praktikperiode bedømmes til Ikke bestået, har som udgangspunkt ret til at gå perioden om én gang. Bedømmes også denne periode til Ikke bestået, er den studerende afskåret fra at fortsætte uddannelsen. Der kan dog i særlige tilfælde gøres undtagelse herfra. Undervisningsministeren bemyndiges til ved bekendtgørelse at fastsætte regler herom. Med en bedømmelse i form af Bestået/Ikke bestået af alle praktikperioder vurderes de studerendes evner til at undervise børn løbende i uddannelsen og ikke først på fjerde år.

Der henvises til lovforslagets § 8, stk. 1, nr. 4, og bemærkningerne hertil.

3.5. Uddannelsens tværprofessionelle element

Der er ingen centrale krav om et tværprofessionelt element i den nuværende læreruddannelse.

Forligspartierne foreslår, at der skal være et samarbejde mellem læreruddannelsen og pædagoguddannelsen og evt. andre mellemlange videregående uddannelser. Læreruddannelsen skal rumme et tværprofessionelt element, der tilrettelægges af uddannelsesinstitutionen, og som sigter mod, at den studerende tilegner sig kompetencer til fremme af samarbejde med andre professioner.

En del af lærernes arbejde foregår i et tværprofessionelt samarbejde. Derfor skal lærere kunne arbejde tværfagligt og bruge deres fagsprog i tværprofessionelle sammenhænge og have kendskab til andre faggruppers faglighed og fagsprog. For at understøtte dette tværprofessionelle element tilrettelægges læreruddannelsen således, at de studerende i løbet af uddannelsen, med udgangspunkt i egen faglig identitet, skal opnå viden om andre relevante uddannelser.

Det foreslås, at undervisningsministeren bemyndiges til at fastsætte regler om det tværprofessionelle elements mål, omfang og placering.

Der henvises til lovforslagets § 5 og bemærkningerne hertil.

3.6. Innovation

Evnen til at arbejde innovativt skal lægges allerede i folkeskolen. Eleverne skal lære at arbejde innovativt og se nye muligheder. Lærerne skal i højere grad end i dag stimulere dette arbejde.

Lærerne skal som led i uddannelse og efteruddannelse få kendskab til metoder og samarbejdsformer, der udvikler elevernes innovative kompetencer.

Undervisningsministeriet vil understøtte udvikling af nye efteruddannelsesstilbud om, hvordan undervisningen kan fremme idéudvikling. Disse efteruddannelsesstilbud skal bl.a. rettes mod folkeskolelærere.

De relevante indholdsbeskrivelser af læreruddannelsens fag skal medvirke til at sikre, at kommende lærere får kendskab til metoder og samarbejdsformer, der udvikler elevernes innovative kompetencer.

Der henvises til lovforslagets § 8, stk. 1, nr. 2, og bemærkningerne hertil.

3.7. IT

Det er hensigten at foretage en opstramning af samtlige fagbeskrivelser og i den forbindelse bl.a. at præcisere anvendelse af IT i uddannelsen.

Informationsteknologi og kommunikationsteknologi (IKT) skal integreres bedre i undervisningen i læreruddannelsen. Kravet om integration af IKT i læreruddannelsens undervisning vil med reformen blive fastholdt og gennem dialog og drøftelser med læreruddannelsens interessenter, vil behovet for yderligere initiativer blive overvejet.

Der er i de senere år taget en række initiativer for at sikre udbredelsen og implementering af IKT på læreruddannelsesinstitutionerne. Undervisningsministeriet har taget initiativ til og understøttet, at alle lærerstudende i årene 1999 til i dag får tilbudt kurset "Skole-IT", med vægt på IT i undervisningen og opbygning af basisevner. Ca. 2800 studerende er i marts 2006 i gang med forløbet. Tilsvarende har ca. 70 pct. af underviserne på seminarierne gennemført eller er i gang med en "Seminarie-IT" uddannelse.

Der henvises til lovforslagets § 8, stk. 1, nr. 2, og bemærkningerne hertil.

4. Uddannelsen til meritlærer

Meritlæreruddannelsen blev etableret i 2002 som et supplement under Åben Uddannelse til den ordinære læreruddannelse. Meritlæreruddannelsen er bl.a. de universitetsuddannedes indgang til lærerarbejdet. Uddannelsen kan – alt afhængig af den enkelte studerendes baggrund – gennemføres på forskellig tid.

Uddannelsen har været en succes både for bachelorer, kandidater og andre med utraditionel tilgang til lærerarbejdet og for de skoler, der har ansat meritlærere. Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) har gennemført en undersøgelse af meritlæreruddannelsen i 2005. Det fremgår heraf, at der generelt er stor tilfredshed med uddannelsen blandt både dimittender, lærerseminarier og skoleledere. Optaget til uddannelsen ligger på et stabilt niveau på ca. 1200 til 1500

studerende årligt, og af EVA's undersøgelse fremgår det, at ca. 40 pct. af dimittenderne havde en lang videregående uddannelse, inden de begyndte på meritlærerruddannelsen.

Det er regeringens mål, at flere universitetsuddannede herunder bachelorer, skal have mulighed for at kvalificere sig til at undervise i folkeskolens ældste klasser på lige fod med ordinært læreruddannede. Med meritlærerruddannelsen er der etableret en god ramme for et kortere pædagogisk forløb rettet mod universitetsuddannede, herunder bachelorer. En universitetsuddannet med to relevante fag og undervisnings erfaring vil således kunne gennemføre merituddannelsen på lidt over et halvt år. En universitetsuddannet uden undervisnings erfaring vil med de gældende regler derudover skulle gennemføre et praktikforløb af en varighed på lidt over en tredjedel årsværk.

Reformen af læreruddannelsen får tilsvarende konsekvenser for meritlærerruddannelsen. Uddannelsen til meritlærer skal fortsat svare til den ordinære læreruddannelse med hensyn til bl.a. formål og fagkrav i de enkelte fag, herunder i pædagogik og almen didaktik. Ændringerne i læreruddannelsen vil derfor afspejle sig i meritlærerruddannelsen, som således skal gennemgås med henblik på at sikre den fornødne overensstemmelse mellem de to uddannelser.

Undervisningsministeriet vil som led i opfølgningen på lovforslaget sammen med forligspartierne se nærmere på indholdet af meritlærerruddannelsen.

5. Møde- og deltagelsespligt

I dag er der deltagelsespligt, men ikke generel mødepligt på læreruddannelsen. I dag beslutter seminarierne selv, i hvilket omfang de ønsker mødepligt, hvordan de nærmere fortolker deltagelsespligten, og hvordan studerende, der ikke opfylder deltagelsespligten, skal indhente det forsømte.

Det er Danmarks Evalueringsinstituts vurdering i evalueringen af læreruddannelsen fra 2003, at det nuværende system med deltagelsespligt ikke fungerer. Det er et stort problem, at andelen af studerende, der deltager i undervisningen, er for lav. Uddannelsen er baseret på undervisning og drøftelser med de øvrige studerende, men forholdsvis mange af de studerende bliver væk fra undervisningen.

Forligspartierne finder, at der skal indføres mødepligt til al undervisning på første årgang. De studerende skal vænnes til gode og effektive studievaner. Med mødepligt på første årgang etableres et solidt grundlag for det videre studieforløb. Også pligten til at deltage i uddannelsen i øvrigt skal præciseres.

Undervisningsministeren foreslås bemyndiget til at fastsætte regler herom, herunder om, at uddannelsesinstitutionerne skal fastsætte regler for de studerendes møde- og deltagelsespligt og konsekvenserne af manglende overholdelse. Det skal være klart, hvilke konsekvenser det får, hvis en uddannelsesinstitution vurderer, at en studerende ikke deltager i uddannelsen. Opfyldelse af deltagelsespligten skal f.eks. være en forudsætning for at indstille sig til prøve. Fastsættelsen af de nærmere regler vil ske efter forhandling med de relevante rektorforsamlinger og under hensyn til de studerendes retssikkerhed. Reglerne skal offentliggøres på institutionernes hjemmesider.

Der henvises til lovforslagets § 8, stk. 1, nr. 3, og bemærkningerne hertil.

6. Prøver

Alle læreruddannelsens fag, bortset fra faget praktik, afsluttes med eksterne prøver. Som den eneste mellemlange videregående uddannelse har læreruddannelsen centralt stillede skriftlige prøver i bl.a. de nuværende fag dansk og matematik.

Med den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse tilsigtes ikke nogen ændring af rammerne og omfanget af prøver i læreruddannelsen. Prøvekrav vil skulle afspejle de kommende skærpede faglige krav og fagens nye vægt og indhold. Det vil blive overvejet, om placering af prøverne gennem uddannelsen skal fordeles mere jævnt, således at den studerendes faglige progression og studieaktivitet fastholdes bl.a. gennem krav om prøveaftæggelse.

Der henvises til lovforslagets § 8, stk. 1, nr. 4, og bemærkningerne hertil.

7. Vejledende timetal

I dag fastlægges den enkelte uddannelsesinstitution i en studieordning lektionstal, vejledning, holdstørrelser m.v. i de enkelte fag ud fra en overordnet prioritering på den pågældende institution. Der er således i dag forskelle mellem institutionerne med hensyn til uddannelsens tilrettelæggelse, herunder lektionstallet.

En central konklusion i Evalueringsinstituttets evaluering af læreruddannelsens fra 2003 er, at det svækker uddannelsens kvalitet, at der ikke i dag er den fornødne klarhed over rollefordeling og samspil mellem undervisning og selvstudier.

Forligspartierne er enige om, at der i et vist omfang skal indføres vejledende timetal i læreruddannelsen, og at det skal kræves, at uddannelsesinstitutionerne på deres hjemmesider offentliggør de reelle timetal for de forskellige fag.

Efter lov om gennemsigtighed og åbenhed i uddannelserne m.v. skal uddannelsesinstitutionerne på internettet give oplysninger om bl.a. uddannelsens mål, fagudbud og læseplaner m.v., hvorved bl.a. kommende studerende vil kunne blive bekendt med den pågældende uddannelsesinstitutionens studie- og arbejdsformer, lektionstimetal og kravene til selvstændige studiearbejder. Disse oplysninger vil kunne give en kommende studerende et kvalificeret grundlag for valg af uddannelsesinstitution.

Det foreslås, at ministeren – som led i sin bemyndigelse til at fastsætte mål og centrale kundskabs- og færdighedsområder i de enkelte fag og kurser – bemyndiges til at fastlægge vejledende timetal for alle eller nogle af

læreruddannelsens fag, herunder praktikken. De relevante rektorforsamlinger vil blive inddraget ved fastsættelsen af sådanne regler. Formålet er, at der gives en klar vejledning til læreruddannelsesinstitutionerne og de studerende om, hvilke dele af faget der forudsætter den studerendes selvstændige studieaktivitet, og hvilke dele der forudsætter undervisning.

Fastlæggelse af vejledende timetal vil ske under behørig hensyntagen til uddannelsesinstitutionernes undervisningstilbud, som udover egentlige undervisningslektioner består af bl.a. vejledning om og i uddannelsens fag, praktiske øvelser m.v.

Der henvises til lovforslagets § 8, stk. 1, nr. 2, og bemærkningerne hertil.

8. Adgangs- og niveauekrav

Adgang til læreruddannelsen er i dag som udgangspunkt betinget af en gymnasial eksamen. Der kan dog dispenseres herfra, bl.a. hvis ansøgeren har kvalifikationer, der kan sidestilles med en gymnasial eksamen. Noget andet er, at undervisningen på uddannelsesinstitutionen skal bygge på gymnasialt B-niveau eller dertil svarende kvalifikationer.

Evalueringen af læreruddannelsen fra 2003 viser, at der er behov for at præcisere seminariernes pligt til at sikre, at undervisningen i linjefagene reelt kan tage udgangspunkt i B-niveau. Nogle seminarier lader studerende uden de nødvendige indgangsforudsætninger deltage i linjefagsundervisningen med deraf følgende risiko for niveausænkning.

Forligspartierne er enige om, at det faglige niveau i læreruddannelsen skal højnes. For at styrke fagligheden skal der strammes op på kravene til de studerendes kvalifikationer ved optagelse på linjefagene. Forligspartierne finder, at det som betingelse for valg af linjefag som udgangspunkt skal kræves, at den studerende kan dokumentere kundskaber på mindst gymnasialt B-niveau i det pågældende fag. Uden krav om dokumentation af færdigheder risikeres det, at der slækkes på niveauet i undervisningen for at få studerende uden de nødvendige forudsætninger med.

Det foreslås, at undervisningsministeren bemyndiges til efter forhandling med de relevante rektorforsamlinger at fastsætte regler om krav til den studerendes kvalifikationer og om dokumentation heraf som betingelse for valg af linjefag.

Det bemærkes, at en stramning af indgangsforudsætningerne til visse af uddannelsens linjefag skal foretages ved en nøje afvejning af fordele og ulemper. På den ene side vil krav om et højere indgangsniveau kunne signalere, at uddannelsen stiller krav og forventninger til en studielindsats på et højt fagligt niveau og herved være attraktiv for studerende med ønsker til et udfordrende og udviklende studiemiljø. På den anden side vil høje faglige indgangskrav kunne resultere i, at ansøgere uden de dokumenterede forudsætninger ikke søger uddannelsen, selv om de gennem studiet vil kunne få de kvalifikationer og den faglige ballast til at kunne fungere som gode og kvalificerede lærere i folkeskolen. Lavere søgning til læreruddannelsen kan blive et problem i forhold til folkeskolens behov for uddannede lærere. Dette dilemma vil skulle indgå i forhandlinger mellem undervisningsministeren og de relevante rektorforsamlinger.

Der henvises til lovforslagets § 8, stk. 2, og bemærkningerne hertil.

I konsekvens af ovenstående foreslås det, at undervisningsministeren bemyndiges til at fastsætte regler om suppleringskurser på institutionerne, så de, der ikke har B-niveau eller det eventuelt krævede karakterniveau i de valgte linjefag, kommer op på det niveau, som undervisningen i linjefagene skal tage udgangspunkt i. Suppleringen skal ske enten i august eller sideløbende med læreruddannelsen.

For at sikre, at de formelle adgangskrav ikke udelukker ansøgere med de nødvendige reelle kvalifikationer, vil der blive fastsat regler om optagelse af ansøgere, der ikke har en adgangsgivende uddannelse, men som kan dokumentere kvalifikationer, der ud fra en realkompetencevurdering kan sidestilles hermed.

Uddannelsesinstitutionernes praksis mht. optagelse på andet grundlag end gymnasial uddannelse skal kortlægges efter reformens vedtagelse. Herefter skal det vurderes, om der er behov for en opstramning ved centrale regler, der kan sikre en ensartet praksis for optagelse uden en gymnasial eksamen. I så fald vil læreruddannelsens interessenter blive inddraget i udarbejdelsen heraf.

Der henvises til lovforslagets § 9, nr. 1, og bemærkningerne hertil.

9. Økonomiske konsekvenser for det offentlige

Lovforslaget forventes ikke at have økonomiske konsekvenser for det offentlige. Styrkelsen af uddannelsens kvalitet forventes gennemført inden for de nuværende rammer.

Der kan opstå behov for ekstra midler til efteruddannelse af seminarlærere. Finansieringen heraf skal ses i sammenhæng med de midler, som regeringen allerede har afsat til bl.a. kvalitetsudvikling af de videregående uddannelser og udvikling af videncentre. En eventuel målretning af en del af disse midler til efteruddannelse af seminarlærere vil skulle indgå i finanslovsforhandlingerne om finansloven for 2007.

10. Administrative konsekvenser for det offentlige

Lovforslaget forventes ikke at have administrative konsekvenser for det offentlige.

11. Erhvervsadministrative og erhvervsøkonomiske konsekvenser

Lovforslaget forventes ikke at medføre erhvervsadministrative eller erhvervsøkonomiske konsekvenser.

12. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget forventes ikke at have miljømæssige konsekvenser.

13. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget forventes ikke at have administrative konsekvenser for borgerne.

14. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

15. Høring

Lovforslaget sendes i høring den 31. marts 2006 til følgende organisationer m.v.:

Akademikernes Centralorganisation

Amtsrådsforeningen i Danmark

BUPL

Børne- og Kulturchefforeningen

Børnerådet

Censorformandskabet for Lærerruddannelsen

CVU-Bestyrelsesforeningen

CVU-Rektorkollegiet

Danmarks Evalueringsinstitut

Danmarks Lærerforening

Danmarks Pædagogiske Universitet

Danmarks Skolelederforening

DA

Dansk Magisterforening

De samvirkende Invalideorganisationer

Det Centrale Handicapråd

DI

Foreningen af frie Samarbejdende MVU-institutioner

Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd

KL

LO

Lærernes Centralorganisation

Lærerseminariernes Bestyrelsesforening

Lærerseminariernes Rektorforsamling

Lærerstuderendes Landskreds

MVU-Rådet

Skole og Samfund

Socialpædagogernes Landsforbund

16. Vurdering af konsekvenser af lovforslaget

	Positive konsekvenser/mindreudgifter	Negative konsekvenser/merudgifter
Økonomiske konsekvenser for det offentlige	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for det offentlige	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Forslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Den foreslåede § 1, stk. 1, angiver lovens formål, at uddanne lærere til folkeskolen og tillige at give et grundlag for anden undervisning.

Efter forslaget § 1, stk. 2, skal uddannelsen give de studerende den faglige og pædagogiske indsigt og praktiske skoling, der er nødvendig for at kunne virke som lærer, og skal bidrage til at fremme de studerendes personlige udvikling samt bidrage til at udvikle deres interesse for og evne til aktiv medvirken i et demokratisk samfund.

Forslagets § 1, stk. 1 og 2, er identiske med formålsbestemmelsen i den nuværende læreruddannelseslov.

Efter forslaget § 1, stk. 3, skal uddannelsen give de studerende grundlag for videreuddannelse. Forslaget indebærer en tilføjelse til den nuværende formålsbestemmelse for at betone, at professionsbachelorniveauet giver den færdiguddannede lærer adgang til en række videregående studier på diplom-, kandidat- og masterniveau.

Til § 2

Den foreslåede bestemmelse fastsætter varigheden af og rammerne for indholdet af læreruddannelsen. Forslaget indebærer, at uddannelsens omfang – som i den nuværende uddannelse – fastsættes til fire år, hvilket svarer til 240 point i European Credit Transfer System (ECTS-point). ECTS-point er en talmæssig angivelse for den totale arbejdsbelastning, som gennemførelsen af et givet kursus eller uddannelsesforløb er normeret til. 60 ECTS-point svarer til en studerendes fuldtidsarbejde i et år.

Til nr. 1

I den nuværende læreruddannelse udgør de pædagogiske fællesfag i alt 0,7 årsværk og består af de fire fag almen didaktik, psykologi, pædagogik og skolen i samfundet.

Den foreslåede bestemmelse i § 2, nr. 1, indebærer, at faget skolen i samfundet udgår, og at de pædagogiske fællesfag fremover i alt skal udgøre 0,55 årsværk, svarende til 33 ECTS-point. De pædagogiske fællesfag skal således fremover bestå af tre fag, almen didaktik, psykologi og pædagogik.

Indholdet i fagene almen didaktik, psykologi og pædagogik vil i det væsentlige blive videreført fra fagenes indhold i den nuværende læreruddannelse. Dog vil relevante dele af faget almen didaktik blive overført til de nye store linjefag på 1,2 årsværk, ligesom samtlige uddannelsens fags CKF'er som led i reformen af læreruddannelsen vil blive gennemgået og strammet op. Formålet hermed er bl.a. at øge fokus på klasserumsledelse, evaluering og dokumentation.

Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger, afsnit 3.

Til nr. 2

I den nuværende læreruddannelse udgør fællesfaget kristendomskundskab/livsoplysning 0,2 årsværk.

Efter den foreslåede bestemmelse i lovforslagets § 2, nr. 2, indføres i rækken af obligatoriske fag – i stedet for det nuværende kristendomskundskab/livsoplysning – fællesfaget kristendomskundskab/livsoplysning/medborgerskab på 0,28 årsværk, svarende til 17 ECTS-point.

Faget skal udover at indeholde de centrale elementer fra det nuværende fællesfag kristendomskundskab/livsoplysning medvirke til at sikre, at alle lærerstuderende gennem uddannelsen får kendskab til grundlæggende demokratiske værdier og dansk folkestyre og bliver i stand til at videregive disse værdier til folkeskolen.

Med udvidelsen af faget til at omfatte medborgerskab skal faget yderligere sigte imod at sætte den kommende lærer i stand til at give eleverne en indføring i, hvad det vil sige at være borger i det danske demokrati og i det internationale samfund. I faget skal der arbejdes på at forberede skolens elever til

- demokratisk medborgerskab,
- deltagelse, medansvar, rettigheder og pligter i et samfund med frihed og folkestyre,
- at få indsigt i forskellen mellem politik, kultur og religion,
- at få indsigt i og forståelse for forskellige opfattelser af medborgerskab og politisk deltagelse og
- at lære at leve sammen med gensidig respekt for andres værdier.

Fagets mål og indhold vil blive nærmere beskrevet i den kommende uddannelsesbekendtgørelse, jf. den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse i § 8, stk. 1, nr. 2, for undervisningsministeren til at fastsætte nærmere regler om de enkelte fag og kurser.

Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger, afsnit 3.1.1.

Til nr. 3

Den nuværende uddannelse i linjefag udgør 2,35 årsværk.

Den foreslåede bestemmelse i § 2, nr. 3, indebærer en mindre forøgelse af det samlede omfang af læreruddannelsens linjefag i forhold til den nuværende læreruddannelse. Bestemmelsen foreskriver, at den studerende skal vælge sine linjefag, således at linjefagene tilsammen udgør 2,4 årsværk, svarende til 144 ECTS-point.

Den studerende skal vælge sine linjefag efter retningslinjerne i den foreslåede bestemmelse i § 3 om valg af linjefag og uddannelsesinstitutionens udbud.

Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger, afsnit 3.2.2. og 3.2.3.

Til nr. 4

Den nuværende læreruddannelse indbefatter udarbejdelse af en større selvstændig opgave i form af et bachelorprojekt på 0,15 årsværk, svarende til 9 ECTS-point, i tilknytning til et af de valgte linjefag.

Lovforslagets § 2, nr. 4, indebærer en forøgelse af uddannelsens bachelorprojekt – fra 9 til 10 ECTS-point – som i omfang kommer på højde med det typiske mindsteniveau for bachelorprojekter i professionsbacheloruddannelser.

Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger, afsnit 3.3.

Til nr. 5

Den foreslåede bestemmelse i § 2, nr. 5, indebærer, at læreruddannelsen for alle studerende – som i den nuværende uddannelse – skal omfatte praktik på 0,6 årsværk, svarende til 36 ECTS-point.

Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger, afsnit 3.4.

Til § 3

Til stk. 1

I den nuværende læreruddannelse skal den studerende vælge 4 linjefag på i alt 2,35 årsværk. Linjefagene udgøres i dag af folkeskolens fag og forsøgslinjefaget dansk som andetsprog.

Efter den foreslåede bestemmelse i § 3, stk. 1, skal den studerende fra linjefagsrækken vælge 2 eller 3 linjefag, som tilsammen skal udgøre 2,4 årsværk, svarende til 144 ECTS-point. Linjefagsrækken skal fremover udgøre følgende fag:

- Linjefag på 0,6 årsværk, svarende til 36 ECTS-point: Billedkunst, biologi, dansk som andetsprog, fransk, geografi, hjemkundskab, kristendomskundskab/religion, materiel design, musik, samfundsfag, specialpædagogik og tysk.
- Linjefag på 1,2 årsværk, svarende til 72 ECTS-point: Dansk (aldersspecialiseret), engelsk, fysik/kemi, historie, idræt, matematik (aldersspecialiseret) og natur/teknik. Linjefagene dansk og matematik aldersspecialiseres mod henholdsvis begynder- og mellemtrinnet og mellem- og sluttrinnet, og indledes hver med et fælles forløb på 0,6 årsværk. Aldersspecialiseringen placeres i slutningen af linjefagene med en vægt på 0,6 årsværk.

Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger, afsnit 3.2.

Til nr. 1

Forslagets § 3, stk. 1, nr. 1, indebærer en forøgelse af omfanget i årsværk – fra 0,55 til 0,6 – af de nuværende linjefag billedkunst, biologi, forsøgslinjefaget dansk som andetsprog, fransk, geografi, hjemkundskab, kristendomskundskab/religion, musik, samfundsfag og tysk.

Forslaget indebærer endvidere, at dansk som andetsprog gøres til et permanent fag i linjefagsrækken.

Herudover indebærer forslaget, at der indføres to nye linjefag på 0,6 årsværk, dels materiel design, som er en kombination af de tidligere selvstændige linjefag sløjd og håndarbejde, dels linjefaget specialpædagogik.

Linjefaget specialpædagogik, der vil fungere som en yderligere styrkelse af de grundlæggende specialpædagogiske kompetencer, som alle lærerstuderende skal erhverve igennem uddannelsens fællesfag, har som mål, at den enkelte lærer skal blive bedre til at identificere elever med behov for en specialpædagogisk indsats, og at ruste lærerne bedre i undervisningen af elever med indlæringsvanskeligheder. Det gælder både i forhold til håndtering af problemer inden for klassens rammer og sikring af højere kvalitet i skolens specialundervisning. Forslaget indebærer ikke ændringer af speciallæreruddannelsen, som fastholdes i sin nuværende form som efteruddannelse i form af diplomuddannelse i specialpædagogik.

Fagernes mål og indhold vil blive nærmere beskrevet i den kommende uddannelsesbekendtgørelse, jf. den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse i § 8, stk. 1, nr. 2, for undervisningsministeren til at fastsætte nærmere regler om de enkelte fag og kurser.

Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger, afsnit 3.2.2.

Til nr. 2

I den nuværende læreruddannelse udgør linjefagene dansk og matematik hver 0,7 årsværk, mens samtlige øvrige linjefag udgør 0,55 årsværk.

Forslagets § 3, stk. 1, nr. 2, sikrer en markant styrkelse af de kommende læreres uddannelsesmæssige baggrund med hensyn til de aldersspecialiserede linjefag, dansk og matematik, og linjefagene engelsk, fysik/kemi, historie, idræt og natur/teknik, som fremover alle skal udgøre 1,2 årsværk.

Forslaget indebærer endvidere, at de nuværende linjefag dansk og matematik aldersspecialiseres mod henholdsvis begynder- og mellemtrinnet og mellem- og sluttrinnet.

Dansk aldersspecialiseret mod skolens begynder- og mellemtrin sigter mod undervisning i skolens 1.-6. klasse. Dansk aldersspecialiseret mod skolens mellem- og sluttrin sigter mod undervisning i skolens 4.-9. klasse. Linjefaget matematik aldersspecialiseres på tilsvarende måde.

I de aldersspecialiserede fag skal metodiske og fagdidaktiske overvejelser knyttes til de særlige behov i aldersgruppen og fagenes trin- og slutmål i folkeskolen. Der skal i de aldersspecialiserede linjefag tages udgangspunkt i undervisningens indhold på skolens mellemtrin. Specialiseringen til mere sammensatte og komplicerede emner, som f.eks. læseindlæring, indlæring af grundlæggende talforståelse og forberedelse til folkeskolens afgangsprøver, sker med brug af eksempler fra henholdsvis skolens begyndertrin og ældste trin. Det fælles indledende forløb udgør 0,6 årsværk, og hver af specialiseringerne udgør 0,6 årsværk. Aldersspecialiseringen placeres i slutningen af linjefagene.

Tidspunktet for valg af aldersspecialisering i dansk og matematik er ikke fastlagt med dette lovforslag. Det er op til uddannelsesinstitutionerne at bestemme, hvornår de studerende skal vælge specialisering. Det er bl.a. muligt at tilrettelægge uddannelsen, således at de studerende kan vente med at vælge, om de ønsker at specialisere sig mod skolens begynder- og mellemtrin eller mellem- og sluttrin indtil i slutningen af det fælles forløb på 0,6 årsværk.

Linjefagene natur/teknik og fysik/kemi vil fremover skulle indledes med et fælles naturfagligt forløb.

Fagenes mål og indhold vil blive nærmere beskrevet i den kommende uddannelsesbekendtgørelse, jf. den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse i § 8, stk. 1, nr. 2, for undervisningsministeren til at fastsætte nærmere regler om de enkelte fag og kurser.

Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger, afsnit 3.2.2.

Til stk. 2

I den nuværende læreruddannelse skal den studerende vælge enten dansk eller matematik, og den studerende må ikke vælge sine fire linjefag inden for samme faggruppe.

Den foreslåede bestemmelse i § 3, stk. 2, indebærer, at den studerende fremover som udgangspunkt frit kan vælge samtlige sine linjefag inden for samme faggruppe med henblik på at opbygge en tydelig faglig profil, eller den studerende kan vælge sine fag fra forskellige faggrupper.

Efter det foreslåede § 3, stk. 2, 1. pkt., skal den studerende vælge sit første linjefag blandt fagene dansk (aldersspecialiseret), fysik/kemi, matematik (aldersspecialiseret) og natur/teknik.

Den foreslåede formulering i § 3, stk. 2, 2. pkt., indebærer, at vælger den studerende begge aldersspecialiseringer i dansk eller matematik udgør linjefaget 1,8 årsværk. Det fælles indledende forløb udgør 0,6 årsværk, og hver af specialiseringerne udgør 0,6 årsværk. Den studerende vil således kunne vælge endnu et linjefag, som skal udgøre 0,6 årsværk.

Efter det foreslåede § 3, stk. 2, 3. pkt., kan den studerende vælge både natur/teknik og fysik/kemi, som tilsammen vil udgøre 1,8 årsværk, og den studerende vil kunne vælge endnu et linjefag på 0,6 årsværk. Studerende, der ønsker både natur/teknik, som i skolen findes på 1.-6. klassetrin, og fysik/kemi, som i skolen findes på 7.-9. klassetrin, vil med denne gennemgående undervisningskompetence på 1,8 årsværk og f.eks. biologi på 0,6 årsværk, kunne opbygge en tydelig naturfaglig lærerprofil samt have et godt overblik over elevernes faglige progression på det naturfaglige område.

Efter det foreslåede § 3, stk. 2, 4. pkt., bestemmer den enkelte institution, hvilke linjefag, herunder aldersspecialiseringer i dansk og matematik, der udbydes, og hvor mange studerende der kan vælge det enkelte linjefag, henholdsvis aldersspecialisering, idet de studerendes optagelse på linjefag sker efter kvalifikationer fastsat af den enkelte institution, jf. dog § 8, stk. 2.

Består den enkelte uddannelsesinstitution af flere uddannelsessteder, kan institutionen fastsætte forskellige regler for de forskellige uddannelsessteder.

Det foreslåede § 3, stk. 2, 4. pkt., 1. led, om institutionernes ret til at bestemme, hvilke linjefag der udbydes, indebærer en præcisering af den gældende retstilstand. Det er dog en nyskabelse – i konsekvens af aldersspecialiseringen af dansk og matematik – at institutionerne får mulighed for alene at udbyde f.eks. aldersspecialisering i matematik mod begynder- og mellemtrinnet.

Efter forslaget § 3, stk. 2, 4. pkt., 2. led, bestemmer den enkelte institution, hvor mange studerende der kan vælge det enkelte linjefag, henholdsvis aldersspecialisering, idet de studerendes optagelse på linjefag sker efter kvalifikationer fastsat af den enkelte institution. Forslaget indebærer for det første, at den enkelte institution på forhånd kan fastsætte en adgangsbegrænsning for antallet af studerende, der kan optages på et givet linjefag på en given årgang. For det andet indebærer forslaget, såfremt søgningen blandt de studerende er højere end den fastsatte adgangsbegrænsning, at de studerende optages på linjefaget efter kvalifikationer, jf. dog forslaget § 8, stk. 2.

Optagelse på linjefag efter kvalifikationer indebærer, at der kan fastsættes adgangskrav for de studerendes optagelse på linjefag og aldersspecialiseringer. En institution vil således f.eks. kunne beslutte, at 30 studerende kan vælge et givet linjefag, og at de 30 pladser fordeles efter karakter i det tilsvarende fag på gymnasialt B-niveau, efter en realkompetencevurdering, eller efter lignende hensyn til de studerendes kvalifikationer.

Med hensyn til de aldersspecialiserede linjefag vil institutionerne kunne bestemme, at et bestemt antal studerende kan vælge f.eks. dansk aldersspecialiseret mod skolens begynder- og mellemtrin, og at et bestemt antal studerende kan vælge dansk aldersspecialiseret mod mellem- og sluttrinnet, og institutionen kan vælge at fastsætte forskellige adgangskrav for de

to specialiseringsmuligheder i dansk. Institutionen kan ikke hindre studerende, der opfylder adgangskravene til begge retninger, at vælge begge aldersspecialiseringer.

Institutionerne bemyndiges til at fastsætte de nærmere krav til de studerendes kvalifikationer i forbindelse med fastsættelse af adgangsbegrænsning på linjefag, jf. dog forslaget § 8, stk. 2. Institutionerne kan ikke fastsætte lavere adgangskrav til et linjefag, end hvad der følger af regler fastsat af undervisningsministeren efter forhandling med de relevante rektorforsamlinger om de studerendes kvalifikationer som betingelse for valg af linjefag, jf. den foreslåede bestemmelse i § 8, stk. 2, og bemærkningerne hertil.

Efter det foreslåede § 3, stk. 2, 5. pkt., kan undervisningsministeren fastsætte andre regler om de studerendes valg af og optagelse på linjefag, hvis det er begrundet i folkeskolens behov.

Bestemmelsen indebærer, at undervisningsministeren f.eks. kan ophæve de foreslåede bindinger og/eller indføre andre bindinger på valg af linjefag, såfremt der i folkeskolen er behov for lærere med andre linjefagskompetencer, end hvad bestemmelse i dette lovforslag fører til i praksis. Bestemmelsen giver endvidere undervisningsministeren bemyndigelse til, når det er begrundet i folkeskolens behov, at ændre de regler om de studerendes optagelse på linjefag, henholdsvis aldersspecialisering, som uddannelsesinstitutionerne måtte have fastsat i medfør af den foreslåede bestemmelse i § 3, stk. 2, 4. pkt.

Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger, afsnit 3.2.3.

Til § 4

Den nuværende læreruddannelse blev i 2001 til en professionsbacheloruddannelse. Der indgår derfor – som i de øvrige professionsbacheloruddannelser – et professionsbachelorprojekt, som i den nuværende uddannelse er benævnt som en større skriftlig opgave.

Den foreslåede § 4, stk. 1, indebærer ikke ændringer af den gældende retstilstand.

Den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse i § 4, stk. 2, for undervisningsministeren til at fastsætte nærmere regler om professionsbachelorprojektet vil blive anvendt til at beskrive det samlede sæt af kompetencer, som den studerende skal erhverve gennem professionsbachelorprojektet samt omfanget, udformning, tilrettelæggelse og placering af bachelorprojektet.

Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger, afsnit 3.3.

Til § 5

Det i § 5, stk. 1, foreslåede tværprofessionelle element skal styrke samarbejdet mellem læreruddannelsen og andre mellemlange videregående uddannelser, herunder pædagoguddannelsen og uddannelsen til socialrådgiver. Det tværprofessionelle element i læreruddannelsen skal være på linje med de tilsvarende elementer i de øvrige professionsbacheloruddannelser. I bl.a. de mellemlange videregående uddannelser til socialrådgiver, fysio- og ergoterapeut, sygeplejerske og afspændingspædagog er der indført et tværprofessionelt element på 8 ECTS-point.

Det tværprofessionelle element i læreruddannelsen kan indgå i såvel den teoretiske undervisning som i praktikken og arrangeres i samspil med mindst en af de samarbejdsparter, der er relevante for faggruppen, med henblik på at sikre en bedre opgaveløsning i samarbejdet mellem professionerne. Samarbejde mellem professioner kan f.eks. være samarbejde mellem lærere og pædagoger i forbindelse med skolestart eller samarbejde mellem lærere og socialrådgivere i relation til en særlig indsats over for truede børn og unge.

Den foreslåede bestemmelse i § 5, stk. 2, indebærer en bemyndigelse til ministeren til at fastsætte nærmere regler om det tværprofessionelle elements mål, omfang og placering. Bemyndigelsen forventes anvendt til at fastsætte regler, der sikrer, at de studerende får en forståelse af berøringsfladerne mellem og grænserne for egne og andres kompetencer og profession i løsning af konkrete arbejdsopgaver. Formålet hermed er, at professionerne bedre kan supplere hinanden.

Der henvises til de almindelige bemærkninger, afsnit 3.5.

Til § 6

Uddannelsen bliver i dag udbudt i hele landet, dels på Centre for Videregående Uddannelse, CVU'er, dels på enkeltstående seminarier.

Til § 7

Den foreslåede bestemmelse i § 7, stk. 1, indebærer, at uddannelsesinstitutionerne som noget nyt skal tilbyde alle studerende et kursus inden for folkeskolens timeløse fag og som hidtil skal tilbyde alle studerende et kursus inden for det praktisk-musiske fagområde, og at studerende, der ikke har linjefag i dansk (aldersspecialiseret), skal tilbydes et kursus i skrivning og retorik.

Folkeskolens timeløse fag sigter til de obligatoriske emner, som er nævnt i folkeskolelovens § 7, det vil sige færdslæse, sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab samt uddannelses-, erhvervs- og arbejdsmarkedsorientering.

Den foreslåede § 7, stk. 2, indebærer, at uddannelsesinstitutionerne som hidtil kan tilbyde de studerende kurser som led i deres uddannelse i andre emner og aktiviteter, der peger mod lærernes arbejdsområder, samt deltagelse i korsang og sammenspil.

De hidtidige bestemmelser om udbud af kurser, der tager sigte på undervisning af børn i de første år i skolen og på undervisning af børn med særlige behov udgår i konsekvens af aldersspecialiseringen i dansk og matematik samt styrkelsen af specialpædagogik både i fællesfagene og i form af indførelse af et linjefag.

Undervisning af børn i de første år i skolen vil indgå i linjefagene dansk og matematik aldersspecialiseret mod begynder- og mellemtrinnet, og undervisning af børn med særlige behov vil blive varetaget inden for rammerne af de pædagogiske fag og i linjefaget specialpædagogik.

Efter den foreslåede § 7, stk. 3, fastsætter undervisningsministeren de nærmere regler om uddannelsesinstitutionernes tilbud til de studerende af uddannelsen til svømmelærer.

I dag kan uddannelsesinstitutionerne tilbyde de studerende en svømmelæreruddannelse, som udgør 0,1 årsværk, svarende til 6 ECTS-point. Der ønskes fortsat skabt mulighed for uddannelsen til svømmelærer.

Med den foreslåede bestemmelse kan undervisningsministeren fastsætte de nærmere regler om uddannelsesinstitutionernes tilbud af uddannelsen til svømmelærer og om selve svømmelæreruddannelsen.

Til § 8

Den foreslåede bestemmelse i § 8, stk. 1, indebærer, at de nærmere regler om uddannelsen – udover at blive fastsat med hjemmel i den gældende lov om mellemlange videregående uddannelser – vil blive fastsat med hjemmel i de i dette lovforslag foreslåede bestemmelser.

Til nr. 1

Den foreslåede bemyndigelse vil blive anvendt til at fastsætte adgangskrav til uddannelsen. Det indgår ikke i forliget, at adgangskravet til selve læreruddannelsen, som i dag er en gymnasial uddannelse, på nuværende tidspunkt skal ændres.

Der skal fortsat kunne gives adgang for ansøgere, der ikke har en adgangsgivende uddannelse, hvis de ud fra en realkompetencevurdering anses for at have tilstrækkelige kvalifikationer til at kunne gennemføre uddannelsen.

Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger, afsnit 8.

Til nr. 2

Den foreslåede bemyndigelse vil blive anvendt til nærmere at regulere det nærmere indhold af læreruddannelsens fag, kurser og praktik gennem mål og centrale kundskabs- og færdighedsområder.

Det er hensigten at foretage en opstramning af samtlige fagbeskrivelser, og i den forbindelse bl.a. at styrke følgende elementer i de enkelte fag

- specialpædagogiske elementer i alle de pædagogiske fag,
- undervisning af tosprogede i de pædagogiske fag og i de obligatoriske linjefag,
- skole-hjemsamarbejdet,
- klasserumsledelse,
- evaluering og dokumentation,
- anvendelse af IT i uddannelsen,
- kendskab til metoder og samarbejdsformer, der udvikler elevernes innovative kompetencer og
- vejledende timetal.

Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger, afsnit 3.

Til nr. 3

Den foreslåede bemyndigelse i § 8, stk. 1, nr. 3, vil blive anvendt til at indføre mødepligt til al undervisning på første studieår og til særlige uddannelsesforløb i løbet af uddannelsen, f.eks. forløb der kræver flere studerendes samtidige medvirken. Den studerendes pligt til aktiv deltagelse i uddannelsen vil blive præciseret bl.a. gennem krav om flere vurderinger af den studerendes indsats undervejs i studiet, og konsekvenserne ved manglende opfyldelse af deltagelsespligten vil blive fastlagt. Endelig forventes bemyndigelsen anvendt til at fastsætte regler om mødepligt i praktikken svarende til de gældende regler herom.

Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger, afsnit 5.

Til nr. 4

Undervisningsministeren vil som hidtil fastlægge antal, rammer, krav og vilkår for læreruddannelsens prøver og bedømmelsen af praktikken.

Bemyndigelsen tænkes bl.a. anvendt til som noget nyt at stille krav om, at alle praktikperioder skal bedømmes som Bestået eller Ikke bestået, og at seminarier træffer afgørelse, om praktikken er bestået.

Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger, afsnit 3.4. hvad angår praktikbedømmelsen, og afsnit 6. hvad angår prøver.

Til nr. 5

Den foreslåede bemyndigelse vil blive anvendt til nærmere at fastlægge de centrale krav til indholdet af uddannelsesinstitutionernes studieordninger. De centralt fastsatte regler skal sikre, at studieordningerne lever op til en landsdækkende standard.

Studieordningerne skal indeholde de af uddannelsesinstitutionen inden for uddannelsesbekendtgørelsens rammer fastlagte regler om uddannelsen. Institutionen skal i sin studieordning f.eks. oplyse om udbud af linjefag, eventuelle adgangsbegrænsninger til linjefag, tilrettelæggelse af linjefagsorientering for de studerende, møde- og deltagelsespligt m.v.

Til stk. 2

Den nuværende bekendtgørelse om læreruddannelsen foreskriver, at uddannelsen i linjefag bygger på gymnasialt B-niveau eller dertil svarende kvalifikationer.

Den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse i § 8, stk. 2, indebærer, at undervisningsministeren efter forhandling med de relevante rektorforsamlinger kan fastsætte krav til de studerendes kvalifikationer som betingelse for valg af linjefag.

De specifikke krav til den studerendes kvalifikationer som betingelse for valg af visse af uddannelsens linjefag bør overvejes nærmere i forbindelse med den administrative fastsættelse, men følgende forhold kan f.eks. indgå i vurderingen:

- Dansk aldersspecialiseret mod henholdsvis skolens begynder- og mellemtrin og mellem- og sluttrin: Den studerende skal mindst have opnået 8 i karakter i dansk på gymnasialt A-niveau.
- Matematik aldersspecialiseret mod henholdsvis skolens begynder- og mellemtrin og mellem- og sluttrin: Den studerende skal mindst have opnået 8 i karakter i matematik på gymnasialt B-niveau.
- Engelsk: Den studerende skal mindst have opnået 8 i karakter på gymnasialt B-niveau.
- Fysik/kemi: Den studerende skal mindst have opnået 8 i karakter på gymnasialt B-niveau i mindst et af de gymnasiale fag fysik og kemi.
- Natur/teknik: Der findes ikke et tilsvarende fag i gymnasiet. Den studerende skal dokumentere færdigheder og kundskaber på mindst gymnasialt B-niveau i mindst et naturvidenskabeligt gymnasialt fag.
- Idræt: Gymnasialt B-niveau eventuelt suppleret med yderligere krav.
- Linjefaget musik: Udover gymnasialt B-niveau kan der stilles krav om øvelse i spil på mindst ét instrument dokumenteret ved en optagelsesprøve som specifikt adgangskrav til linjefaget.
- Linjefaget hjemkundskab: Der findes ikke et tilsvarende fag i gymnasiet. Den studerende skal dokumentere færdigheder og kundskaber på mindst gymnasialt C-niveau i kemi.

Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger, afsnit 8.

Til stk. 3

Den foreslåede bestemmelse indebærer en videreførelse af den gældende retstilstand.

Til § 9

Til nr. 1

Den foreslåede bemyndigelse kan anvendes til, gennem faglige suppleringskurser, inden for linjefagsområdet at sikre et ensartet indgangsniveau til linjefagsuddannelsen. Et sådant tilbud vil henvende sig til studerende, der ikke tidligere i deres uddannelse eller på anden vis har opnået de tilstrækkelige faglige forudsætninger.

Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger, afsnit 8.

Til nr. 2

Der er fastsat regler om lærerkvalifikationer i bekendtgørelse om lektorbedømmelse ved Centre for Videregående Uddannelse og andre Institutioner for mellemlange videregående uddannelser. Fremtidige ændringer heraf vil få hjemmel i den foreslåede bestemmelse.

Til nr. 3 og 4

Der er tale om en videreførelse af den gældende retstilstand.

Til § 10

Der er tale om en videreførelse af den gældende retstilstand.

Til § 11

Der er tale om en videreførelse af den gældende retstilstand.

Til § 12

Ministeren kan fastsætte regler om uddannelsesinstitutionens behandling af klager fra de studerende over uddannelsesinstitutionens afgørelser, herunder om klagefrist og om krav til sagsbehandlingen. Det forudsættes fastsat, at institutionen ved behandling af klager fra de studerende skal lagttage principperne for god forvaltningsskik.

Til § 13

Præciseringen af bestemmelsens formulering tilsigter ingen ændringer af den nuværende retstilstand.

Til § 14

Efter den foreslåede § 14, stk. 1, skal loven træde i kraft den 1. januar 2007. Ikrafttrædelsestidspunktet er valgt til den 1. januar 2007 af hensyn til det kommende arbejde med at udforme mål og centrale kundskabs- og færdighedsområder for uddannelsens fag og kurser og for at give uddannelsesinstitutioner og kommende studerende tid til at indrette sig på ændringerne af uddannelsen.

Den foreslåede bestemmelse i § 14, stk. 2, indebærer, at undervisningsministeren kan fastsætte særlige bestemmelser, som fraviger reglerne i denne lov, for studerende, der er begyndt på deres uddannelse før lovens ikrafttræden, i den kommende bekendtgørelse om uddannelsen.

Til § 15

Efter den foreslåede § 15, stk. 1, ophæves lov om uddannelse af lærere til folkeskolen, jf. lovbekendtgørelse nr. 981 af 1. november 2000, dog med forbehold for bestemmelsens foreslåede stk. 2.

Efter den foreslåede § 15, stk. 2, vil bestemmelserne i kapitel 2 om Institutionerne og 3 om efter- og videreuddannelse i lov om uddannelse af lærere til folkeskolen, jf. lovbekendtgørelse nr. 981 af 1. november 2000, fortsat finde anvendelse for de seminarier, der ikke indgår i CVU'er, og dermed ikke er omfattet af lov om Centre for Videregående Uddannelse og andre selvejende institutioner for videregående uddannelser m.v., og som forud for denne lovs ikrafttræden har opnået godkendelse til at udbyde læreruddannelsen.

Til § 16

Den foreslåede bestemmelse angiver, at loven ikke gælder for Færøerne og Grønland. Bestemmelsen svarer til § 21 i den nuværende lov om uddannelse af lærere til folkeskolen.

5. Aftale om udmøntning af globaliseringspuljens midler til mindst halvdelen af alle unge skal have en videregående uddannelse

Den teknologiske udvikling og globaliseringen har øget efterspørgslen efter højtuddannet arbejdskraft både i den offentlige og den private sektor. Denne udvikling vil fortsætte. Danmark skal derfor have uddannelser i verdensklasse og være et førende videnssamfund. I dag gennemfører 45 pct. af en ungdomsårgang en videregående uddannelse.

Aftalepartierne er enige om, at der er behov for en styrkelse af såvel kvaliteten som kapaciteten på de videregående uddannelser for at nå målet om, at mindst halvdelen af alle unge skal have en videregående uddannelse i 2015 samtidig med, at færdiggørelsesalderen reduceres som anført i velfærdsaftalen. Det skal ske ved en indsats på følgende områder:

- Akkrediteringsinstitution.
- Efteruddannelse.
- Styrkelse af kvaliteten på de lange videregående uddannelser.
- Styrkelse af kvalitet, faglighed og udviklingsbaseret viden på professionshøjskoler.
- Korte videregående uddannelser.
- Styrket internationalisering.
- Øget undervisningskapacitet.

Videregående uddannelser af høj international klasse forudsætter systematisk kvalitetssikring. Kvalitetssikringen på de videregående uddannelser skal derfor styrkes. Der oprettes en uafhængig akkrediteringsinstitution, der akkrediterer de videregående uddannelser efter internationalt fastsatte standarder. Kvaliteten i uddannelserne skal desuden forbedres gennem efteruddannelse af underviserne og bedre udnyttelse af den nyeste viden i undervisningen. Det kan medvirke til at fastholde flere af de studerende.

De mellemlange videregående uddannelser er i disse år præget af omstilling i form af kvalitetsløft og øget tilpasning til arbejdsmarkedets behov. Reformen af de to største uddannelser, læreruddannelsen og pædagoguddannelsen, træder i kraft august 2007, og der er derfor behov for en markant styrkelse af efteruddannelsesindsatsen på disse uddannelser. Der skal generelt tilvejebringes efteruddannelses tilbud til lærere på de mellemlange videregående uddannelser.

Flere unge vil kunne gennemføre en universitetsuddannelse af høj kvalitet, hvis den pædagogiske indsats på universiteterne styrkes. De studerende skal vejledes bedre

igennem deres studieforløb med henblik på at undgå unødigt frafald. Undervisningsformen skal tilpasses de studerendes behov og understøtte en aktiv indlæring. Der skal derfor også være en mulighed for udbud af uddannelser på eliteniveau.

For at sikre de bedst mulige rammer for undervisning og udvikling af nye mellemlange videregående uddannelser er der enighed om at samle institutioner for videregående uddannelse i flerfaglige videnbaserede professionshøjskoler for de mellemlange videregående uddannelser. Professionsbacheloruddannelserne skal styrkes gennem udvikling af faglige miljøer og styrket samarbejde med aftagere og mellem uddannelserne. Professionshøjskolerne skal øge samarbejdet med forskningsinstitutionerne med henblik på at kunne inddrage resultater fra national og international forskning, der har relevans for den enkelte uddannelses fagområde. De mellemlange videregående uddannelser skal fremover være funderet i den nyeste viden fra forskningen og de nyeste erfaringer fra professionerne.

Aftalepartierne er enige om, at der gennemføres en reform af de korte videregående uddannelser. Der skal være direkte adgang til korte videregående uddannelser fra relevante erhvervsuddannelser på tre år og derover.

Økonomiske rammer

Den samlede overordnede prioritering af globaliseringspuljens midler til, at mindst halvdelen af alle unge skal have en videregående uddannelse, fremgår af tabel 5.0.

Tabel 5.0						
Fordeling af midler fra globaliseringspuljen til mindst halvdelen af alle unge skal have en videregående uddannelse						
Mio. kr. 2007 pl.	2007	2008	2009	2010	2011	2012
I alt	200	285	537	650	1.147	1.461
Kvalitetsløft til de videregående uddannelser	200	225	340	-	-	-
5.1 Akkrediteringsinstitution	20	15	15	-	-	-
5.2 Efteruddannelse	45	40	45	-	-	-
5.2.1 Efteruddannelse af undervisere på læreruddannelsen og pædagoguddannelsen	35	20	15	-	-	-
5.2.2 Efteruddannelse af praktikvejledere	5	10	10	-	-	-
5.2.3 Efteruddannelse af lærere på øvrige mellem lange videregående uddannelser	5	10	20	-	-	-
5.3 Styrkelse af kvaliteten på de lange videregående uddannelser	70	70	90	-	-	-
5.3.1 Ændring af undervisningsformer, styrket studievejledning og efteruddannelse	69	61	75	-	-	-
5.3.2 Eliteuddannelser	1	9	15	-	-	-
5.3.3 Basismidler til IT-Universitetet¹	10	10	20	-	-	-
5.4 Styrkelse af kvalitet, faglighed og udviklingsbaseret viden på professionshøjskoler²	60	60	80	-	-	-
5.4.1 Kvalitetsløft i de mellem lange videregående uddannelser	60	60	80	-	-	-
5.4.2 Institutioner skal skabe mere systematisk viden³	-	55	70	-	-	-
5.5 Korte videregående uddannelser	-	10	55	-	-	-
5.5.1 Reform af de korte videregående uddannelser	-	10	35	-	-	-
5.5.2 Efteruddannelse af KVV-lærere	-	-	20	-	-	-
5.6 Styrket internationalisering	5	30	55	-	-	-
5.7 Øget undervisningskapacitet til opnåelse af 50 pct. målsætning	-	60	197	351	797	1.232
Reserve til senere udmøntning	-	-	-	300	350	230

1) Finansiering af initiativet sker via globaliseringspuljens forskningsmidler med 10 mio. kr. årligt i 2007 og 2008 og 20 mio. kr. i 2009, jf. initiativ 2.1.3.

2) Undervisningsministeren kan inden for ministeriets eksisterende rammer yde tilskud på op til 40 mio. kr. til fusionsomkostninger ved etablering af professionshøjskolerne fra finanslovskonto 20.86.06.

3) Der tilføres i 2008 og 2009 hhv. 55 mio. kr. og 70 mio. kr., jf. initiativ 2.3.1, til forskningstilknævning til professionshøjskolerne fra globaliseringspuljens forskningsmidler.

De enkelte elementer i aftalen er beskrevet nærmere i bilaget.

Udmøntning af de økonomiske rammer

Kvaliteten af de videregående uddannelser skal løbende overvåges og vurderes bl.a. ved hjælp af indikatorer. Kvaliteten er af afgørende betydning for, at uddannelserne er attraktive både for de studerende og for aftagerne på arbejdsmarkedet.

Alle nye initiativer evalueres i 2009 efter en skabelon, der skaber grundlag for at vurdere, om indsatsen skal fortsættes, justeres eller omprioriteres til andet.

De enkelte elementer i aftalen udmøntes ved lov og administrative forskrifter. Aftalepartierne inddrages i udmøntningen.

Undervisningsministeriets område

Aftalepartierne ønsker at fastholde institutionernes ansvar for selv at tilrettelægge en indsats på den enkelte institution, der svarer til de aktuelle lokale og regionale udfordringer.

Hovedparten af de nye midler til en styrket indsats på de korte og mellemlange uddannelser udmøntes direkte til institutionerne efter objektive fordelingsparametre. Således udmøntes 105 mio. kr. i 2007, 100 mio. kr. i 2008 og 145 mio. kr. i 2009 direkte til institutionerne efter objektive kriterier.

Der er endnu ikke taget stilling til udmøntningsformen af de resterende midler svarende til 10 mio. kr. i 2008 og 35 mio. kr. i 2009, idet disse først udmøntes, når der er taget politisk stilling til, hvordan reformen af de korte videregående uddannelser tænkes gennemført. De 20 mio. kr., der i 2009 er afsat til efteruddannelse af KVVU-lærere, udmøntes ved at skolerne får en trækingsret, som udregnes efter objektive fordelingskriterier.

Midlerne til en styrket efteruddannelsesindsats for undervisere på læreruddannelsen og pædagoguddannelsen, efteruddannelse af praktikvejledere og efteruddannelse af lærere på øvrige mellemlange videregående uddannelser, som udgør 45 mio. kr. i 2007, 40 mio. kr. i 2008 og 45 mio. kr. i 2009, udmøntes via en pulje med centralt fastsatte kriterier. Institutionerne får en trækingsret, som udregnes efter en række objektive fordelingskriterier.

Midlerne til styrkelse af kvalitet, faglighed og udviklingsbaseret viden på professionshøjskolerne, der udgør 60 mio. kr. i 2007 og 2008 og 80 mio. kr. i 2009, udmøntes efter objektive fordelingskriterier. Midlerne vil blive udmøntet i forbindelse med professionshøjskolernes udviklingskontrakter. Dog vil midlerne i 2007 blive udmøntet i forbindelse med institutionernes udviklingsplaner, der udarbejdes af de midlertidige interimbestyrelser.

Institutionerne skal i forbindelse med udviklingskontrakterne henholdsvis udviklingsplanen i 2007 opstille mål for anvendelsen af de forskellige initiativer og ved årets afslutning af rapportere den faktiske indsats og resultaterne i forhold til målene.

Videnskabsministeriets område

Midlerne til en akkrediteringsinstitution udmøntes som en institutionsbevilling.

Midlerne til ændrede undervisningsformer mv. samt efteruddannelse af universitetslærere udmøntes forholdsmæssigt mellem universiteterne på baggrund af deres uddannelsesbevillinger. Der opstilles mål for initiativerne i udviklingskontrakterne.

Midlerne til eliteuddannelse udmøntes som en særlig taxameterforøgelse.

Midlerne til stipendier til dygtige udenlandske studerende udmøntes på samme måde som de nuværende stipendiemidler.

Bilag

Elementer i aftale om mindst halvdelen af alle unge skal have en videregående uddannelse

5.1 Akkrediteringsinstitution

Kvaliteten i de videregående uddannelser skal blandt andet sikres gennem et akkrediteringssystem af international standard.

Der afsættes i alt 20 mio. kr. i 2007, 15 mio. kr. i 2008 og 15 mio. kr. i 2009 til initiativer, der har til formål at sikre et akkrediteringssystem.

Mio. kr. 2007 pl.	2007	2008	2009	2010	2011	2012
5.1 Akkrediteringsinstitution	20	15	15	-	-	-

For at sikre en høj kvalitet i de danske videregående uddannelser, og at deres indhold svarer til samfundets behov, skal der ske en systematisk kvalitetssikring af uddannelserne. Aftalepartierne er enige om, at der oprettes en uafhængig akkrediteringsinstitution, der akkrediterer de videregående uddannelser. Akkrediteringsinstitutionen skal akkreditere og godkende nye heltidsuddannelser og deltidsuddannelser samt tilbagevendende foretage en akkreditering af eksisterende uddannelser. I forhold til Kulturministeriet og Undervisningsministeriets videregående uddannelser er det fortsat ressortministeren, der godkender nye uddannelser.

Aftalepartierne drøfter den endelige udformning af Forslag til Lov om Akkrediteringsinstitutionen for videregående uddannelser.

5.2 Efteruddannelse

Kvaliteten i de videregående uddannelser skal bl.a. sikres gennem efteruddannelse af underviserne på de videregående uddannelser.

Der afsættes i alt 45 mio. kr. i 2007, 40 mio. kr. i 2008 og 45 mio. kr. i 2009 til initiativer, der har til formål at sikre efteruddannelse af undervisere ved de mellemlange videregående uddannelser samt efteruddannelse af praktikvejledere.

Mio. kr. 2007 pl.	2007	2008	2009	2010	2011	2012
I alt	45	40	45	-	-	-
5.2.1 Efteruddannelse af undervisere på læreruddannelsen og pædagoguddannelsen	35	20	15	-	-	-
5.2.2 Efteruddannelse af praktikvejledere	5	10	10	-	-	-
5.2.3 Efteruddannelse af lærere på øvrige mellemlange videregående uddannelser	5	10	20	-	-	-

5.2.1 Efteruddannelse af undervisere på læreruddannelsen og pædagoguddannelsen

Med henblik på at understøtte de vedtagne reformer af læreruddannelsen og pædagoguddannelsen afsættes midler til efteruddannelse af undervisere på de to uddannelser med særlig vægt på læreruddannelsen.

5.2.2 Efteruddannelse af praktikvejledere

Et væsentligt formål med reformen af pædagoguddannelsen er, at den studerendes udbytte af praktikuddannelsen skal styrkes. Der er derfor behov for at styrke praktikkens kvalitet gennem uddannelse af flere praktikvejledere, således at de gives en bedre baggrund for at vejlede de pædagogstuderende i praktikforløbet.

5.2.3 Efteruddannelse af lærere på øvrige mellemlange videregående uddannelser

På de mellemlange videregående uddannelser er der generelt behov for at forbedre praktikforløbenes sammenhæng med uddannelsernes teoretiske undervisning. De forudsætter bl.a., at lærernes viden om praksis styrkes.

Der igangsættes derfor et efteruddannelsesinitiativ forankret på institutionerne med henblik på at styrke og kvalificere lærernes undervisning, så den på relevant og sammenhængende måde inddrager praksis. Der foretages en vurdering af praktikvejledningen på de øvrige mellemlange videregående uddannelser.

5.3 Styrkelse af kvaliteten på de lange videregående uddannelser

Flere unge vil kunne gennemføre en universitetsuddannelse af høj kvalitet, hvis den pædagogiske indsats på universiteterne styrkes. De studerende skal vejledes bedre igennem deres studieforbud med henblik på at undgå unødigt frafald. Undervisningsformen skal tilpasses de studerendes behov og understøtte en aktiv indlæring. Der skal derfor også være en mulighed for udbud af uddannelser på eliteniveau.

Der afsættes i alt 70 mio. kr. i 2007, 70 mio. kr. i 2008 og 90 mio. kr. i 2009 til initiativer, der har til formål at få flere unge til hurtigere at gennemføre en lang videregående uddannelse.

Mio. kr. 2007 pl.	2007	2008	2009	2010	2011	2012
I alt	70	70	90	-	-	-
5.3.1 Ændring af undervisningsformer, styrket studievejledning og efteruddannelse	69	61	75	-	-	-
5.3.2 Eliteuddannelser	1	9	15	-	-	-
5.3.3 Basismidler til IT-Universitetet ¹	10	10	20			

1) Finansiering af initiativet sker via globaliseringspuljens forskningsmidler med 10 mio. kr. årligt i 2007 og 2008 og 20 mio. kr. i 2009, jf. initiativ 2.1.3.

5.3.1 Ændring af undervisningsformer, styrket studievejledning og efteruddannelse

Mange studerende oplever overgangen mellem de gymnasiale uddannelser og universitetsuddannelserne som markant.

Universitetsuddannelserne skal i højere grad indrettes, så de understøtter de studerendes muligheder for at gennemføre på normeret tid.

Det er vurderingen, at en mere overskuelig semesterstruktur og en tættere kobling af undervisning og eksamen kan mindske forsinkelser under studiet. Uddannelserne skal derfor tilrettelægges, så hvert semester er mere overskueligt for den studerende, og der skal være en tættere sammenhæng mellem undervisning og eksamen.

Der er behov for, at den studerende oplever en inspirerende og engageret introduktion til fagområdet samtidig med, at fagelementer og kursusforløb kan overskues.

Der skal endvidere være mulighed for hurtigt at gå til reeksamination, hvis de studerende ikke består eksamen umiddelbart efter afslutningen af et undervisningsforløb.

Omfanget af studievejledningen skal fremgå af universiteternes strategi for, hvordan de vil nedbringe frafald og forsinkelser på studierne.

Herunder forpligtes universiteterne til at følge op i forhold til frafaldstruede studerende, der er mere end ½ år bagud på deres studium, fx ved et tilbud om en samtale. Samtalen gøres obligatorisk, hvis forsinkelsen forøges yderligere i løbet af de næste seks måneder.

Endvidere skal studievejledningen på universiteterne styrkes generelt. Der skal gives en bedre studievejledning, der tager sigte på at afhjælpe og finde løsninger på de studerendes studiemæssige, faglige og økonomiske problemer.

Indholdet i studievejledningen skal fx omhandle effektiv studietilrettelæggelse, studerendes økonomi, job- og beskæftigelsesmuligheder og generelt styrke karrierevejledningen.

Kvaliteten af undervisningen på universiteterne skal styrkes. Det skal sikre et højt fagligt niveau, motivation og fastholdelse af de studerende samt bidrage til, at de studerende kommer hurtigere igennem studierne.

Pædagogikken og undervisningsformerne på universiteterne skal gøres endnu bedre. Det er derfor vigtigt, at det pædagogiske niveau hos universitetslærerne sikres gennem løbende pædagogisk udvikling. Derfor skal der sættes fokus på god undervisning og igangsættes en indsats for styrket pædagogisk efteruddannelse af universitetslærere. Universiteterne fastlægger og gennemfører selv den pædagogiske efteruddannelsesindsats.

5.3.2 Eliteuddannelser

De dygtigste studerende tilbydes ikke i dag en systematisk mulighed for på universiteterne at udvikle sig til det højeste internationale niveau. Der er kun få tilbud til de allerdygtigste studerende, medmindre de vælger en forskeruddannelse. Særligt udvalgte uddannelsesmiljøer skal derfor gives mulighed for at udvikle nye internationale 2-årige eliteuddannelser. Eliteuddannelserne skal indeholde mere komplicerede og omfattende problemstillinger, end der normalt arbejdes med, og være karakteriseret ved forskning på eliteniveau og med høj overgangsfrekvens til ph.d-forløb.

Udvalgte universiteter skal endvidere i samarbejde med private virksomheder etablere erhvervsorienterede eliteforløb for mindre grupper af særligt kvalificerede studerende. Forløbene skal medvirke til, at de studerende får indsigt og faglig viden om virksomhedernes behov og herigennem tilegner sig kompetencer, der efterspørges på arbejdsmarkedet.

5.4 Styrkelse af kvalitet, faglighed og udviklingsbaseret viden på professionshøjskoler

Professionsbacheloruddannelserne skal styrkes gennem udvikling af nye attraktive uddannelser, øget udviklingsarbejde og fagligt samarbejde mellem relevante uddannelser og videreudvikling af faglige miljøer, således at flere unge vælger en mellemlang videregående uddannelse, og frafaldet reduceres. Desuden skal de mellemlange videregående uddannelser fremover være funderet i den nyeste viden fra forskningen og de nyeste erfaringer fra professionerne.

Der afsættes i alt 60 mio. kr. i 2007, 60 mio. kr. i 2008 og 80 mio. kr. i 2009 til initiativer, der har til formål at styrke kvalitet og faglighed på professionshøjskoler.

Tabel 5.4						
Styrkelse af kvalitet, faglighed og udviklingsbaseret viden på professionshøjskoler						
Mio. kr. 2007 pl.	2007	2008	2009	2010	2011	2012
I alt ¹	60	60	80	-	-	-
5.4.1 Kvalitetsløft i de mellemlange videregående uddannelser	60	60	80	-	-	-
5.4.2 Institutioner skal skabe mere systematisk viden ²	-	55	70			

1) Undervisningsministeren kan inden for ministeriets eksisterende rammer yde tilskud på op til 40 mio. kr. til fusionsomkostninger ved etablering af professionshøjskolerne fra finanslovkonto 20.86.06.

2) Der tilføres i 2008 og 2009 hhv. 55 mio. kr. og 70 mio. kr., jf. initiativ 2.3.1, til forskningstilknævning til professionshøjskolerne fra globaliseringspuljens forskningsmidler.

5.4.1. Kvalitetsløft i de mellemlange videregående uddannelser

Frafaldet for professionsbachelorerne og de øvrige mellemlange videregående uddannelser ligger på 20-25 pct. Aftalepartierne er enige om, at frafaldet skal nedbringes. Mål for reduktion af frafald skal inddrages i professionshøjskolernes udviklingskontrakter. Endvidere skal der fastsættes mål for udslusning af de studerende til beskæftigelse eller anden uddannelse, således at professionshøjskolerne har et klart ansvar for at sikre, at nye uddannelser har høj kvalitet og uddanner de unge til efterfølgende beskæftigelse.

Uddannelserne skal også gøres mere relevante for aftagerne, og der skal være en bedre sammenhæng mellem teori og praktik. Evalueringer af uddannelserne skal derfor inddrage kvalitetssikring og udvikling af praktikken som et mål for uddannelsens kvalitet.

For at skabe grundlag for udvikling af de tekniske og merkantile miljøer forudsættes, at erhvervsakademier/erhvervsskoler, der i væsentligt omfang udbyder korte videregående uddannelser, kan indgå i professionshøjskoler eller etablere tæt samarbejde med disse. Der afsættes på den baggrund midler til at udvikle de tekniske og merkantile uddannelser, således at de kan akkrediteres til at udbyde nye uddannelser og øge rekrutteringen til de tekniske og merkantile professionsbacheloruddannelser.

Aftalepartierne drøfter udmøntning af et lovforslag om etablering af professionshøjskolerne. Aftalepartierne drøfter i den forbindelse hvorvidt og under hvilke betingelser erhvervsakademier/erhvervsskoler skal have mulighed for at udbyde mellemlange videregående uddannelser i tæt samarbejde med professionshøjskolerne.

Kvalitetsløftet og målet om, at flere unge påbegynder og gennemfører en mellemlang videregående uddannelse skal følges op med målbare indikatorer i professionshøjskolernes udviklingskontrakter.

5.5 Korte videregående uddannelser

De videregående uddannelser skal gøres mere attraktive, så flere unge påbegynder og gennemfører en uddannelse. De korte videregående uddannelser skal derfor i højere grad målrettes arbejdsmarkedets behov, og virksomhedspraktik skal være obligatorisk på alle korte videregående uddannelser. Endvidere skal adgangen fra relevante erhvervsuddannelser til de korte videregående uddannelser lettes ved, at krav om gymnasial supplerende afskaffes, hvis de ikke er fagligt begrundede. Endvidere skal der tilbydes supplerende undervisning målrettet de korte videregående uddannelser.

Der afsættes hertil i alt 10 mio. kr. i 2008 og 55 mio. kr. i 2009.

Mio. kr. 2007 pl.	2007	2008	2009	2010	2011	2012
I alt	-	10	55	-	-	-
5.5.1 Reform af de korte videregående uddannelser	-	10	35	-	-	-
5.5.2 Efteruddannelse af KVV-lærere	-	-	20	-	-	-

5.5.1 Reform af de korte videregående uddannelser

Aftalepartierne er enige om afsætte midler til understøttelse af en reform af de korte videregående uddannelser med henblik på at øge uddannelsernes fleksibilitet i forhold til arbejdsmarkedets behov, styrke uddannelsernes praktik samt sikre bedre mulighed for, at de korte videregående uddannelser kan suppleres med en række overbygningsmuligheder til det mellemlange videregående niveau. Derudover skal studerende, der kommer med forskellige praktiske og teoretiske forudsætninger have mulighed for at modtage særligt tilrettelagt undervisning som en del af uddannelsen med henblik på, at de studerende forbedrer deres muligheder for at gennemføre uddannelsen.

Aftalepartierne drøfter udformning af et lovforslag om reform af de korte videregående uddannelser.

5.5.2 Efteruddannelse af KVV-lærere

Med henblik på at understøtte reformen af de korte videregående uddannelser skal der iværksættes en markant efteruddannelsesindsats af underviserne.

5.6 Styrket internationalisering

Flere unge skal også have mulighed for at tage studieophold af høj kvalitet i udlandet. Tilsvarende skal det være muligt for højt kvalificerede udenlandske studerende og undervisere at komme til Danmark. Der afsættes i alt 5 mio. kr. i 2007, 30 mio. kr. i 2008 og 55 mio. kr. i 2009 til internationalisering af uddannelserne.

Mio. kr. 2007 pl.	2007	2008	2009	2010	2011	2012
I alt	5	30	55	-	-	-
5.6.1 Udlandsstipendium til studieophold i udlandet	-	12	15	-	-	-
5.6.2 Stipendier til dygtige udenlandske studerende	5	10	15	-	-	-
5.6.3 Udvikling af fællesuddannelser	-	8	25	-	-	-

5.6.1 Udlandsstipendium til studieophold i udlandet

I dag begrænses mange studerendes mulighed for at få meritgivende kortere studieophold på en udenlandsk videregående uddannelsesinstitution af kravet om ligevægt i udvekslingsordningerne. Danske studerende, som vil læse en del af deres danske uddannelse i udlandet, finansierer derfor i visse tilfælde selv deltagerbetalingen. Der etableres en ny stipendieordning til studieophold i udlandet, der er fuldt meritgivende som en del af en dansk uddannelse. Uddannelsernes kvalitet sikres ved kravet om, at studieopholdet skal forhåndsgodkendes som fuldt meritgivende af den studerendes danske uddannelsesinstitution.

Udlandsstipendiet skal gå til en hel eller delvis dækning af studieafgiften i udlandet og kan højst svare til taxametertilskuddet til samme uddannelsesforløb på en tilsvarende uddannelse i Danmark. De studerende kan samtidig få deres SU med.

For studerende på en kort videregående uddannelser (KVU) kan udlandsopholdet højst have en varighed på et år, mens en studerende på en mellemlang videregående uddannelse (MVU) kan have et ophold på en udenlandsk videregående uddannelsesinstitution af en varighed på højst to år.

For studerende på universitetsuddannelserne kan stipendiet opnås i maksimalt to år. De to år kan anvendes enten på bacheloruddannelsen eller på kandidatuddannelsen eller fordeles på de to uddannelser.

Hvis en studerende anvender de to år på at tage en kandidatuddannelse i udlandet, skal den udenlandske uddannelse være godkendt af en dansk myndighed. Udmøntning af godkendelsesproceduren drøftes med Rektorkollegiet.

Udlandsstipendieordningen evalueres efter tre år, hvorefter aftalepartierne drøfter de indvundne erfaringer. I evalueringen indgår, om uddannelsesinstitutionernes bevillinger påvirkes på en sådan måde, at det svækker kvaliteten af undervisningen.

5.6.2 Stipendier til dygtige udenlandske studerende

Udenlandske studerende, der kommer fra lande uden for EU/EØS, skal i dag betale for at studere i Danmark. Taxametertilskuddet til disse studerende overføres til en friplads- og stipendieordning, således at de videregående uddannelsesinstitutioner har

mulighed for at tilbyde friplads med et månedligt stipendium til de dygtigste udenlandske studerende fra lande uden for EU/EØS. For at tiltrække flere dygtige udenlandske studerende skal der ske en udvidelse af friplads- og stipendieordningen med 50 stipendier årligt fra 195 til 245 stipendier årligt til studerende fra lande uden for EU/EØS.

5.6.3 Udvikling af fællesuddannelser

Danske universiteter kan i dag udbyde universitetsuddannelser i samarbejde med udenlandske universiteter i form af fællesuddannelser og parallelforløb. En fællesuddannelse tager udgangspunkt i en uddannelsesaftale mellem et dansk og et eller flere udenlandske universiteter, hvor op til 2/3 af en specifik godkendt, dansk uddannelse skal gennemføres ved udenlandske universiteter. Et parallelforløb er en uddannelsesaftale mellem et dansk og et eller flere udenlandske universiteter, hvor op til 2/3 af en dansk uddannelse kan gennemføres ved udenlandske universiteter. Uddannelsesforløbet ved det eller de udenlandske universiteter skal svare til uddannelsesforløbet i Danmark. Inden for EU er der oprettet et Erasmus Mundus kandidatprogram, som på mange punkter svarer til en fællesuddannelse.

Etablering af fællesuddannelser kræver en aftale mellem flere universiteter fra flere forskellige lande om et fælles studieprogram, fælles markedsføring, fælles optag og fælles gennemførelse. I dag deltager danske universiteter derfor kun i meget begrænset omfang i fællesuddannelser.

På Undervisningsministeriets område forventes muligheden for at tilrettelægge parallel- og fællesuddannelser indført ved lov som fremlægges for Folketinget november 2006.

Aftalepartierne er derfor enig om at etablere en pulje til etablering og markedsføring af fællesuddannelser og parallelforløb. Endvidere igangsættes en gennemgang af det eksisterende regelsæt med henblik på at fjerne unødvendige barrierer, således at danske universiteter og øvrige videregående uddannelsesinstitutioner stilles bedre i mulighederne for at etablere samarbejder med gode udenlandske universiteter og øvrige videregående uddannelsesinstitutioner.

5.7 Øget undervisningskapacitet til opnåelse af 50 pct. målsætning

Højtuddannet arbejdskraft spiller en stor rolle for vækst og velstand. Det er derfor afgørende, at flere unge får en videregående uddannelse.

For at realisere målsætningen om, at mindst halvdelen af alle unge skal have en videregående uddannelse afsættes der fra globaliseringspuljen midler til at imødekomme en fremadrettet stigende uddannelsesaktivitet på såvel de korte, mellemlange og lange videregående uddannelser. Der afsættes i alt 60 mio. kr. i 2008 stigende til ca. 1,2 mia. kr. i 2012 til undervisningskapacitet, stigende SU-udgifter mv. som skyldes øget til-

gang af elever, forbedret fastholdelse af elever i de videregående uddannelser samt øget studieaktivitet pr. elev.

Tabel 5.7						
Øget undervisningskapacitet til opnåelse af 50 pct. målsætning						
Mio. kr. 2007 pl.	2007	2008	2009	2010	2011	2012
I alt¹	-	60	197	351	797	1.232
5.7.1 Øget undervisningskapacitet - de korte videregående uddannelser		4	27	40	73	108
5.7.2 Øget undervisningskapacitet - de mellemlange videregående uddannelser	-	16	57	90	200	316
5.7.3 Øget undervisningskapacitet - de lange videregående uddannelser	-	40	113	221	524	808
1)	Inkl. en skønsmæssig fordeling af midler til kapacitetsudvidelser på henholdsvis korte, mellemlange og lange videregående uddannelser.					

Mindst halvdelen af alle unge skal have en videregående uddannelse						
Mio. kr. 2007 pl.	2007	2008	2009	2010	2011	2012
I alt	200	285	537	650	1.147	1.461
Kvalitetsløft til de videregående uddannelser	200	225	340	-	-	-
5.1 Akkrediteringsinstitution	20	15	15	-	-	-
5.2 Efteruddannelse	45	40	45	-	-	-
5.2.1 Efteruddannelse af undervisere på læreruddannelsen og pædagoguddannelsen	35	20	15	-	-	-
5.2.2 Efteruddannelse af praktikvejledere	5	10	10	-	-	-
5.2.3 Efteruddannelse af lærere på øvrige mellemlange videregående uddannelser	5	10	20	-	-	-
5.3 Styrkelse af kvaliteten på de lange videregående uddannelser	70	70	90	-	-	-
5.3.1 Ændring af undervisningsformer, styrket studievejledning og efteruddannelse	69	61	75	-	-	-
5.3.2 Eliteuddannelser	1	9	15	-	-	-
5.3.3 Basismidler til IT-Universitet ¹	10	10	20	-	-	-
5.4 Styrkelse af kvalitet, faglighed og udviklingsbaseret viden på professionshøjskoler ²	60	60	80	-	-	-
5.4.1 Kvalitetsløft i de mellemlange videregående uddannelser	60	60	80	-	-	-
5.4.2 Institutioner skal skabe mere systematisk viden ³	-	55	70	-	-	-
5.5 Korte videregående uddannelser	-	10	55	-	-	-
5.5.1 Reform af de korte videregående uddannelser	-	10	35	-	-	-
5.5.2 Efteruddannelse af KVVU-lærere	-	-	20	-	-	-
5.6 Styrket internationalisering	5	30	55	-	-	-
5.6.1 Udlandsstipendium til studieophold i udlandet	-	12	15	-	-	-
5.6.2 Stipendier til dygtige udenlandske studerende	5	10	15	-	-	-
5.6.3 Udvikling af fællesuddannelser	-	8	25	-	-	-
5.7 Øget undervisningskapacitet til opnåelse af 50 pct. målsætning	-	60	197	351	797	1.232
5.7.1 Øget undervisningskapacitet - de korte videregående uddannelser	-	4	27	40	73	108
5.7.2 Øget undervisningskapacitet - de mellemlange videregående uddannelser	-	16	57	90	200	316
5.7.3 Øget undervisningskapacitet - de lange videregående uddannelser	-	40	113	221	524	808
Reserve til senere udmøntning	-	-	-	300	350	230

1) Finansiering af initiativet sker via globaliseringspuljens forskningsmidler med 10 mio. kr. årligt i 2007 og 2008 og 20 mio. kr. i 2009, jf. initiativ 2.1.3.

2) Undervisningsministeren kan inden for ministeriets eksisterende rammer yde tilskud på op til 40 mio. kr. til fusionsomkostninger ved etablering af professionshøjskolerne fra finanslovskonto 20.86.06.

3) Der tilføres i 2008 og 2009 hhv. 55 mio. kr. og 70 mio. kr., jf. initiativ 2.3.1, til forskningstilknytning til professionshøjskolerne fra globaliseringspuljens forskningsmidler.

Aftale om professionshøjskoler for videregående uddannelser

Aftalen er indgået den 2. marts 2007.

I forlængelse af aftale af 20. juni 2006 om fremtidens velstand og velfærd og investeringer i fremtiden og aftale af 2. november 2006 om udmøntning af globaliseringspuljen har regeringen (Venstre og Det Konservative Folkeparti) indgået aftale med Dansk Folkeparti, Socialdemokraterne og Det Radikale Venstre om at danne nye flerfaglige og regionale professionshøjskoler. Reformen skal træde i kraft den 1. januar 2008.

Professionshøjskolernes opgave og formål

- En professionshøjskole har til opgave at udbyde og udvikle praksisnære videregående uddannelser og efter- og videreuddannelse, der på et internationalt fagligt niveau imødekommer behovet for kvalificeret arbejdskraft i såvel den private som den offentlige sektor.
- En professionshøjskole skal sikre, at uddannelsernes videngrundlag er karakteriseret ved professions- og udviklingsbaseret, bl.a. gennem samarbejde med relevante forskningsinstitutioner.
- En professionshøjskole skal dække behovet for udbud af professionsbacheloruddannelser og efter- og videreuddannelse i tilknytning hertil i den region eller del heraf, hvor professionshøjskolen hører hjemme.
- Der skal skabes og fastholdes attraktive uddannelsesmiljøer overalt i landet, idet stærkere miljøer kan understøtte svagere udkantsmiljøer. Der kan etableres differentierede løsninger i overensstemmelse med de lokale behov.
- Professionshøjskolerne skal have pligt til at sikre uddannelsesforsyning i alle egne og skal samtidig fungere som regionale videninstitutioner, der har et tæt og stærkt samspil med regionale interessenter, herunder virksomheder, aftagere, regionale vækstfora m.v.
- En professionshøjskole skal medvirke til at opfylde de studerendes behov for et varieret udbud af uddannelses- og studiemiljøer med forskellige identiteter og profiler.
- En professionshøjskole skal udvikle eksisterende og nye professionsbacheloruddannelser og efter- og videreuddannelser i tilknytning hertil, udføre udviklingsarbejde og varetage videntcenterfunktioner.
- En professionshøjskole skal blandt andet gennem nationalt og internationalt samarbejde og viden- og kompetenceudvikling bidrage til regional og national udvikling og vækst af erhverv og professioner, herunder i udkantsområder.
- En professionshøjskole skal samarbejde strategisk og konkret med universiteter. Professionshøjskolen skal endvidere samarbejde med andre relevante forskningsmiljøer og med de erhverv og professioner, som professionshøjskolernes uddannelser retter sig mod.
- Det indgår i overvejelserne, om der skal etableres professionsmasteruddannelser som videreuddannelsesstilbud på professionshøjskolerne.
- En professionshøjskole skal i samarbejde med erhvervsakademier/erhvervsskoler bidrage til udviklingen af de tekniske og merkantile uddannelsesmiljøer.

Professionshøjskolernes styring og organisation

- Professionshøjskolerne får en enstrengt ledelsesstruktur, og bestyrelsen bliver professionshøjskolens øverste myndighed. Bestyrelsen varetager den overordnede og strategiske ledelse af professionshøjskolen og sikrer uddannelsernes kvalitet og udvikling samt en effektiv drift af institutionerne.
- Bestyrelsen kan have 10 - 15 medlemmer.
- Der skal i bestyrelsen være personer med erfaring og indsigt i professionsbacheloruddannelser rettet mod private og offentlige erhverv og professioner og med erfaring og indsigt i det private og det offentlige arbejdsmarkeds behov for uddannelserne, herunder i det regionale område. Der skal endvidere være personer med indgående erfaring i strategisk ledelse, organisation og økonomi.
- Regionsrådet og kommunalbestyrelserne i den region, hvor professionshøjskolen hører hjemme, skal i forening udpege to medlemmer til bestyrelsen.
- To medlemmer af bestyrelsen skal vælges af og blandt de studerende ved professionshøjskolen. To medlemmer af bestyrelsen skal vælges af og blandt medarbejderne ved professionshøjskolen.
- Bestyrelsen fastlægger organiseringen af professionshøjskolen. Dette skal ske under hensyn til den regionale dækning af de videregående uddannelser og skal samtidig bidrage til at sikre den regionale vækst og udvikling.
- Det kan i vedtægten bestemmes, at der nedsættes et repræsentantskab med henblik på samarbejde og åben dialog med det omgivende samfund.
- Bestyrelsen skal nedsætte uddannelsesudvalg med ekstern repræsentation. Bestyrelsen kan nedsætte rådgivende udvalg, herunder interne studieråd.
- Bestyrelsen kan efter indstilling fra rektor organisere professionshøjskolen med faglige hovedområder, fakulteter eller tilsvarende enheder og bestemme, at ledelsen af et hovedområde, fakultet eller lignende efter rektors nærmere bestemmelse varetages af en faglig områdechef, en dekan eller lignende.
- Bestyrelsen kan efter indstilling fra rektor organisere professionshøjskolen med interne studieråd for grunduddannelserne, herunder studieråd for særskilte, lokale uddannelses- og studiemiljøer for at sikre det lokale uddannelsessted mulighed for indflydelse på uddannelse og undervisning samt for at styrke mulighederne for at videreføre og udvikle en særlig identitet og kultur, der knytter sig til eksisterende eller kommende grunduddannelser. Et studieråds opgave vil bestå i at rådgive uddannelsesudvalget, rektor og bestyrelsen om, hvordan en uddannelse bedst muligt kan tilrettelægges, gennemføres og udvikles. Studierådet udarbejder forslag til studieordning og ændringer heri.
- Professionshøjskolens bestyrelse skal, inden den træffer beslutning om at nedlægge et uddannelsessted, indhente en udtalelse fra regionsrådet. Undervisningsministeren kan efter regionsrådets udtalelse pålægge bestyrelsen at undlade at nedlægge uddannelsessteder, hvis der efter ministerens skøn stadig er behov for uddannelsesstedet.

De midlertidige bestyrelser

- I overgangsperioden frem til 1. januar 2008 dannes der midlertidige bestyrelser, som skal forberede sammenlægningen af de deltagende institutioner og udarbejde en normalsammenlægningsplan, en vedtægt samt en udviklingsplan.
- De midlertidige bestyrelser sammensættes efter følgende principper:
- Et antal medlemmer, som ministeren udpeger på grundlag af indstillinger fra bestyrelserne for de nuværende institutioner (CVU'er og enkeltstående institutioner). Disse institutioner kan hver indstille et medlem til den midlertidige bestyrelse. Institutioner med over 1.500 hhv. 3000 studenterårsværk kan indstille to hhv. tre medlemmer til den midlertidige bestyrelse.
- Ministeren kan derudover udpege op til fire medlemmer uden indstilling. Disse medlemmer

udpeges efter åbent opslag, efter drøftelse med de deltagende institutioners bestyrelser og forelæggelse til orientering for velfærdsforligskredsen.

· Den midlertidige bestyrelse rummer to repræsentanter for medarbejderne og to repræsentanter for de studerende på de institutioner, som indgår i professionshøjskolen.

Oprettelsen og sammensætningen af professionshøjskolerne

· Der oprettes syv professionshøjskoler pr. 1. januar 2008, dog således at der i en overgangsperiode frem til 2012 oprettes to professionshøjskoler i det syd- og sønderjyske område. Undervisningsministeren opretter følgende professionshøjskoler:

1. En professionshøjskole i Region Nordjylland, hvori forventes at indgå CVU Nordjylland og Sundheds CVU, Aalborg.
2. En professionshøjskole i Region Midtjylland, hvori Jysk Center for Videregående Uddannelse, CVU Midt-Vest, CVU Vitus Bering Danmark, CVU Vita og CVU Alpha forventes at indgå. Herudover vil Ingeniørhøjskolen i Århus - CVU også kunne indgå.
3. En professionshøjskole i Region Syddanmark, hvori forventes at indgå CVU Lillebælt og Den Sociale Højskole i Odense.
4. To professionshøjskoler i Region Syddanmark. En, hvori CVU Vest forventes at indgå, og en anden, hvori CVU Sønderjylland og Kolding Pædagogseminarium forventes at indgå. De to professionshøjskoler sammenlægges med virkning senest fra den 1. januar 2012.
5. En professionshøjskole i Region Sjælland, hvori CVU Syd og CVU Sjælland forventes at indgå.
6. To professionshøjskoler i Region Hovedstaden. I den ene professionshøjskole forventes CVU København og Nordsjælland og CVU Storkøbenhavn at indgå. I den anden forventes CVU Øresund at indgå. Herudover vil Ingeniørhøjskolen i København - CVU også kunne indgå. De enkeltstående institutioner i hovedstadsområdet vil indtil den 1. november 2007 frit kunne vælge, hvilken af disse to professionshøjskoler, de vil indgå i.

En særlig ordning for ingeniørområdet

Ingeniørhøjskolerne står over for særlige udfordringer og har dermed et særligt behov for at blive styrket, især fordi uddannelsesområdet har vigende tilgang, navnlig fra erhvervsuddannelserne. Der er derfor enighed om at give dem mulighed for en overgangsperiode på 7 år. Derved forventes der hurtigere at kunne opnås en udvikling af uddannelsernes kvalitet og en øget tilgang til området, inden ingeniørhøjskolerne senest i 2014 skal indgå i professionshøjskolerne.

Ingeniørhøjskolerne i København og Århus tillægges følgende valgmuligheder.

1. De kan umiddelbart indgå i en professionshøjskole, jf. ovenfor.
2. De kan forblive selvstændige ingeniørhøjskoler.
3. De kan danne en ny fælles ingeniørhøjskole ved fusion.

Hvis de ikke vælger umiddelbart at indgå i professionshøjskolerne, er parterne enige om følgende:

- Bestemmelserne om professionshøjskolerens virksomhed finder i det væsentligste anvendelse på ingeniørhøjskolen/erne.

- Ingeniørhøjskolen/erne får pligt til at udarbejde udviklingsplan/er i lighed med professionshøjskolerne og til at indgå gensidigt forpligtende samarbejdsaftale/er med en eller flere professionshøjskoler om forsknings- og udviklingsarbejde m.v., der kan danne grundlag for udvikling af bl.a. faglige miljøer og nye grunduddannelser på de institutioner, der indgår i

samarbejdet. Professionshøjskolerne forpligtes til at indgå sådanne aftaler. Ingeniørhøjskolerne får andel i de midler, der i velfærdsaftalen er afsat til professionshøjskoler, når udviklingsplanen/erne er vedtaget og samarbejdsaftalen/erne er indgået.. Fra 2008 udmøntes disse midler i forbindelse med institutionernes udviklingskontrakter.

- Der udpeges ny/e bestyrelse/r for ingeniørhøjskolerne, der sammensættes af medlemmer med erfaring og indsigt i uddannelserne og kendskab til arbejdsmarkedets behov.
- Ordningen er midlertidig. Senest efter 7 år skal ingeniørhøjskolen/erne ved fusion - evt.kombineret med spaltning - indgå i en eller flere professionshøjskoler i den eller de regioner, hvor ingeniørhøjskolerne har uddannelsessteder. De pågældende professionshøjskoler har pligt til at lade ingeniørhøjskolen/erne infusionere.

Undervisningsministeriet nedsætter en følgegruppe for diplomingeniøruddannelserne i Danmark. Formålet er at understøtte og overvåge, at søgningen til diplomingeniøruddannelserne øges og at kvaliteten styrkes. Følgegruppens arbejde ledes af Undervisningsministeriet og omfatter alle diplomingeniøruddannelser i Danmark uafhængigt af, om de udbydes af ingeniørhøjskoler, professionshøjskoler eller af universiteterne.

Danmarks Journalisthøjskole, Den Grafiske Højskole og Den Frie Lærerskole i Ollerup
Det er aftalt at Danmarks Journalisthøjskole, Den Grafiske Højskole og Den Frie Lærerskole i Ollerup ikke indgår i en professionshøjskole.

Den videre proces

- Der er med denne aftale enighed om de institutionelle rammer for de professionsbacheloruddannelser.
- Parterne er enige om, at udkast til forslag til Lov om professionshøjskoler for videregående uddannelser kan sendes i offentlig høring, og at forslaget fremsættes parallelt hermed med henblik på vedtagelse i indeværende folketingssamling.
- Folketingets Uddannelsesudvalg afholder den 13. marts 2007 en høring. Parterne er enige om på baggrund af høringen at drøfte og afklare flg. forhold:
 - Etableringen af det nødvendige vækstlag for professionsbacheloruddannelser i forhold til de tekniske og merkantile områder. Det omfatter også spørgsmålet om, hvorledes erhvervsakademier/erhvervsskoler, der i væsentlig omfang udbyder korte videregående uddannelser, kan indgå i professionshøjskoler eller etablere tæt samarbejde med disse. Aftalepartierne drøfter i den forbindelse, hvorvidt og under hvilke betingelser erhvervsakademier/erhvervsskoler skal have mulighed for at udbyde mellemlange videregående uddannelser i tæt samarbejde med professionshøjskolerne.
 - Styrkelse af erhvervsakademisektoren.
 - Reform af de korte og mellemlange videregående uddannelser.
 - Udkast til forslag til Lov om ændring af lov om Danmarks Evalueringsinstitut (Akkreditering af videregående uddannelser, bestyrelse og repræsentantskab).
 - Drøftelse af udmøntningen af de midler, der er afsat i aftale om globaliseringspuljen af 2. november 2006 (60 mio. kr. i 2007, 60 mio. kr. i 2008 og 80 mio. kr. i 2009 til kvalitetsløft i de mellemlange videregående uddannelser. 55 mio. kr. i 2008 og 70 mio. kr. i 2009 til, at professionshøjskolerne skal skabe mere systematisk viden (forskningstilknytning), jf. dog ovenfor om ingeniørhøjskoler og erhvervsakademier/erhvervsskoler.). Undervisningsministeren kan inden

for ministeriets eksisterende rammer yde tilskud på op til 40 mio. kr. til fusionsomkostninger ved etablering af professionshøjskolerne.

Aftale om erhvervsakademier og etableringen af vækstlag i forhold til tekniske og merkantile professionsbacheloruddannelser

Indledning

I forlængelse af aftale af 20. juni 2006 om fremtidens velstand og velfærd og investeringer i fremtiden, aftale af 2. november 2006 om udmøntning af globaliseringspuljen og aftale af 2. marts 2007 om professionshøjskoler for videregående uddannelser har regeringen (Venstre og Det Konservative Folkeparti) indgået aftale med Dansk Folkeparti, Socialdemokraterne og Det Radikale Venstre om etableringen af erhvervsakademier og etableringen af vækstlag i forhold til de tekniske og merkantile professionsbacheloruddannelser.

Med aftalen af 2. marts 2007 blev der enighed om de institutionelle rammer for professionsbacheloruddannelser. Folketinget har den 1. juni 2007 vedtaget det forslag til lov om professionshøjskoler for videregående uddannelser (L 188), som undervisningsministeren fremsatte med henblik på udmøntning af aftalen.

Med aftalen af 2. marts 2007 blev det besluttet, at det nærmere skulle drøftes, hvordan det nødvendige vækstlag for professionsbacheloruddannelser på de tekniske og merkantile områder kan etableres, og hvordan erhvervsakademisektoren kan styrkes. Folketingets Uddannelsesudvalg afholdt den 13. marts 2007 en høring om disse spørgsmål.

Visionen

Visionen med erhvervsakademier er at styrke udviklingen af KVVU og VVVU. Desuden er det visionen, at etablere et vækstlag, som kan fremme udviklingen af tekniske og merkantile professionsbacheloruddannelser.

Med denne aftale skabes med etablering af op til 10 nye erhvervsakademier en fælles institutionel ramme for udbud af KVVU og VVVU og det nødvendige vækstlag for professionsbacheloruddannelser på de tekniske og merkantile områder.

Der sikres herved stærke faglige miljøer for udvikling og udbud af korte videregående uddannelser. Styrkelsen af de tekniske og merkantile uddannelser sker ved, at der etableres erhvervsakademier, som udbyder KVVU og VVVU. Erhvervsakademierne vil som vækstlag for tekniske og merkantile professionsbachelor- og diplomuddannelser kunne udvikle og udbyde disse uddannelser i partnerskaber med professionshøjskolerne, jf. nedenfor.

Akademiets udbud af videregående uddannelser, herunder professionsbachelor- og diplomuddannelser, vil være bundet til de akkrediterede miljøer.

Parterne er med denne aftale enige om følgende emner:

- Målene for 2015
- Akkreditering
- Vækstlag for professionsbacheloruddannelserne på de tekniske og merkantile områder
- Etablering af erhvervsakademier
- Ekstern evaluering i 2013
- Den videre proces

Overordnet er det målet, at mindst halvdelen af alle unge i 2015 gennemfører en videregående uddannelse. En forudsætning for at nå dette mål er, at de unge kan vælge mellem et bredt udbud af såvel forsknings-, som praksisbaserede uddannelser i form af korte videregående uddannelser, professionsbacheloruddannelser samt bachelor- og kandidatuddannelser.

De videregående praksisuddannelser skal matche behovene på arbejdsmarkedet og udvikles i et tæt samspil mellem aftagerne og de relevante faglige miljøer.

Målene for 2015

På baggrund af ovenstående er parterne enige om følgende mål for 2015:

1. Der er 7 flerfaglige professionshøjskoler, der forsyner både den private og den offentlige sektor med professionsbachelor. Dvs., at de tekniske og merkantile professionsbachelor- og diplomuddannelser og diplomuddannelser også udbydes af disse professionshøjskoler, jf. aftale af 2. marts 2007 om professionshøjskoler for videregående uddannelser. Dette udelukker ikke, at der kan være undtagelser i særlige tilfælde. Hertil kommer, at der i dag udbydes visse professionsbachelor- og diplomuddannelser på universiteterne. Disse udbud er ikke omfattet af denne aftale.
2. Der er en KVVU-sektor med stærke uddannelsesmiljøer, som har den nødvendige faglige tyngde og ledelsesmæssige kapacitet til at udvikle og fremtidssikre KVVU og VVVU, som har en tæt forbindelse til de erhvervsrettede ungdomsuddannelser (EUD)

typisk ved udlagt undervisning på erhvervsskolerne, og som kan have udlagt undervisning fra professionshøjskolerne af tekniske og merkantile professionsbacheloruddannelser.

3. Ungdomsuddannelserne udbydes af erhvervsskoler og gymnasier. Det udelukker ikke, at der kan være undtagelser i særlige tilfælde.

Akkreditering

Med lov om Akkrediteringsinstitutionen for videregående uddannelser samt nedsættelsen af Akkrediteringsrådet i maj 2007 er der etableret et dansk akkrediteringssystem, hvor akkreditering bliver en forudsætning for godkendelse af nye og eksisterende uddannelsesudbud.

For at sikre en høj kvalitet af de danske videregående uddannelser, og for at sikre, at deres indhold svarer til samfundets behov, skal den systematiske og effektive kvalitetssikring af uddannelserne, som det nye akkrediteringssystem indebærer, imødekomme behovet for hurtigt at kunne oprette nye uddannelser, og samtidig lukke uddannelser og udbud, der ikke har den fornødne kvalitet og relevans.

Det er ved den nye lov forudsat, at de relevante ministre som grundlag for Akkrediteringsrådets akkrediteringer fastsætter kriterier for kvalitet og relevans, og at kvalitetskriterier skal leve op til internationale standarder og samtidig afspejle den danske videregående uddannelsesstruktur.

Akkreditering af udlagt undervisning skal vedrøre det konkrete, faglige miljø på den institution, som undervisningen er udlagt til. Det vil typisk være en erhvervsskoles faglige miljø, der vil skulle akkrediteres, for at et akademi kan udbyde en KVVU og VVU. Akademiets udbud heraf vil således være bundet til de akkrediterede miljøer. Derved sikres sammenhængen mellem erhvervsskoler og erhvervsakademier. På tilsvarende måde vil det typisk være en erhvervsskoles faglige miljø, der akkrediteres for, at en professionshøjskole kan udbyde en teknisk eller merkantil professionsbachelor- og diplomuddannelse. Herved sikres sammenhængen mellem professionshøjskoler, erhvervsakademier og erhvervsskoler.

Det er ved den nye lov forudsat, at på Undervisningsministeriets område fastholdes den ministerielle godkendelse af uddannelser og udbud. Dette er begrundet i ønsket om et landsdækkende og regionalt udbud af uddannelser inden for de videregående uddannelsers område.

Vækstlag for professionsbacheloruddannelser på de tekniske og merkantile områder

Visionen med etableringen af professionshøjskolerne er at styrke de praksisorienterede uddannelser på bachelorniveau, herunder ikke mindst de tekniske og de merkantile uddannelser. Professionsbacheloruddannelserne er forankret i praksis og kendetegnes af samspillet mellem teori og praksis, der løbende skal sikre tidssvarende og relevante uddannelser af høj kvalitet. Der er således - i modsætning til universitetsuddannelserne - tale om vekseluddannelser med praktikperioder, der sikrer et nært samarbejde med aftagerne og dermed jobrelevansen for de færdiguddannede.

Professionsbacheloruddannelsernes vidensgrundlag skal være karakteriseret ved professions- og udviklingsbaseret, sådan at undervisningen er baseret på den nyeste viden i tæt samspil med forskningsmiljøer og det arbejdsmarked, uddannelserne retter sig imod. Med begrebet udviklingsbaseret menes en styrkelse af det hidtidige arbejde med forskningstilknæytning for professionsbachelor- og diplomuddannelser. Etableringen af professionshøjskolerne sker således ikke i konkurrence med universitetsuddannelserne, som er forskningsbaserede, men som en voksende praksisorienteret uddannelsessektor med sin egen selvstændige profil.

Ved etableringen af det nødvendige vækstlag for professionsbacheloruddannelser og diplomuddannelser inden for de tekniske og merkantile områder er der derfor brug for et tæt samspil mellem erhvervsakademierne og professionshøjskolerne. I dette samspil vil også skulle indgå ingeniørhøjskolerne, jf. disse samarbejde med professionshøjskolerne efter den nye lov om professionshøjskoler for videregående uddannelser.

Parterne er enige om, at etableringen af det nødvendige vækstlag for professionsbacheloruddannelser og diplomuddannelser inden for de tekniske og merkantile områder skal ske gennem:

- Fusion mellem et erhvervsakademi og en professionshøjskole i samme region eller
- Indgåelse af et partnerskab mellem et erhvervsakademi og en professionshøjskole i samme region.

Alle erhvervsakademier skal have mulighed for at indgå partnerskab med en professionshøjskole.

Erhvervsakademier, der indgår i partnerskab med en professionshøjskole, skal have ret til at udpege et medlem af professionshøjskolens bestyrelse. Det skal med henblik herpå sikres, at professionshøjskolens bestyrelse kan udvides med et medlem.

Udbudsretten til tekniske og merkantile professionsbachelor- og diplomuddannelser kan placeres i erhvervsakademier under forudsætning af, at erhvervsakademiet har indgået en partnerskabsaftale med en professionshøjskole, og at der er sket en akkreditering af det faglige miljø. I tiden frem til 2015 forudsætter placering af nye udbud af tekniske og merkantile professionsbachelor- og diplomuddannelser på en professionshøjskole beslutning herom blandt parterne i det relevante partnerskab.

Erhvervsakademierne får andel i de midler, der efter aftalen af 2. november 2006 om udmøntning af globaliseringspuljen afsættes med henblik på at udvikle de tekniske og merkantile uddannelser, jf. side 8, pkt. 4.

Erhvervsakademiet og professionshøjskolen i partnerskabet kan samarbejde med andre uddannelsesinstitutioner, herunder ingeniørhøjskoler og universiteter med tekniske eller merkantile uddannelsesmiljøer. Dette vil særlig være relevant, hvor professionshøjskolen ikke har et teknisk eller merkantilt uddannelsesmiljø. Sådanne samarbejdsspørgsmål skal indgå i ministeriets udviklingskontrakter med de relevante institutioner.

Et partnerskab er ikke en ny juridisk enhed, men et ligeværdigt, forpligtende samarbejde

I et partnerskab varetager erhvervsakademiet og professionshøjskolen bl.a. følgende opgaver sammen:

- o Udvikling af uddannelsesmiljøer, der kan opfylde kravene til akkreditering til udbud af professionsbachelor- og diplomuddannelser. Dette omfatter også de krav om professions- og udviklingsbaseret, sikring af det rette samspil mellem teori og praksis og varetagelse af videncenterfunktioner, som professionshøjskolerne skal opfylde efter den kommende lov om professionshøjskoler for videregående uddannelser.
- o Partnerskabet drøfter mindst en gang årligt udviklingen af alle professionsbachelor- og diplomuddannelser i regionen, herunder spørgsmål vedrørende rekruttering, den regionale uddannelsesdækning, arbejdsmarkedets behov m.v.
- o Tilvejebringe forudsætninger for positive akkrediteringer og godkendelser af erhvervsakademiets udbud af tekniske og merkantile professionsbachelor- og diplomuddannelser.

Et partnerskab omfatter ikke akademiets udbud af KVU og VVU.

Den 1. januar 2015 skal et erhvervsakademi have taget stilling til, om det vil fusionere med en professionshøjskole i den region, hvor det ligger, eller det vil fortsætte som en selvstændig institution. Er parterne enige herom, kan fusion ske før 1. januar 2015.

Beslutter erhvervsakademiet sig for at fortsætte som en selvstændig institution, overgår MVU-aktiviteten til professionshøjskolen.

Institutioner, som ikke er professionshøjskoler, skal også efter akkreditering fremover i særlige undtagelsestilfælde kunne udbyde professionsbachelor- og diplomuddannelser fra 2015.

Parterne er enige om, at der er behov for særlige løsninger for at understøtte muligheden for udbud efter akkreditering i henhold de kommende almindelige regler herom af videregående uddannelser på Bornholm.

Etablering af erhvervsakademier

Parterne er enige om, at der i stedet for de nuværende erhvervsakademisamarbejder mellem erhvervsskoler skal etableres op til 10 erhvervsakademier.

Hermed skabes en ensartet fælles struktur med ligestilling af alle erhvervsskoler med KVU/VVU. Der sikres endvidere en entydig forankring af ansvaret for de tekniske og merkantile videregående uddannelser, henholdsvis EUD, og den økonomi, der hører til hver af de to uddannelsesformer.

Sammenhængen mellem erhvervsskoler og erhvervsakademier sikres ved at tillægge erhvervsskolerne bestemmende indflydelse i erhvervsakademierne, jf. nedenfor.

Processen for etablering af erhvervsakademierne sker i dialog med erhvervsskolerne. Denne dialogproces igangsættes umiddelbart efter aftalens indgåelse af Undervisningsministeriet.

De nye erhvervsakademier etableres i første halvår af 2008 med henblik på at påbegynde deres virksomhed pr. 1. august 2008.

Formål og opgaver

- De af erhvervsakademierne udbudte uddannelser skal på et internationalt fagligt niveau imødekomme behovet for kvalificeret arbejdskraft og de studerendes behov for varierede og attraktive uddannelsesmiljøer.
- Et erhvervsakademi skal sikre, at uddannelsernes vidensgrundlag er karakteriseret ved professions- og udviklingsbaseret bl.a. gennem praktik og samarbejde med erhverv og professioner samt øvrige relevante videninstitutioner.
- Erhvervsakademierne skal sikre forsyningen af videregående uddannelser og efter- og videreuddannelse i tilknytning hertil i den region eller del heraf, hvor erhvervsakademiet hører hjemme. Undervisningsministeren kan dog bestemme, at flere erhvervsakademier sammen skal dække regionens eller et geografisk områdes behov for en eller flere uddannelser, eller at erhvervsakademiet skal dække behovet i hele landet for en eller flere uddannelser. Der skal skabes og fastholdes attraktive uddannelsesmiljøer overalt i landet.
- Erhvervsakademierne skal fungere som regionale videninstitutioner, der har et tæt og stærkt samspil med regionale interessenter, herunder virksomheder og andre aftagere, professionshøjskoler, erhvervsskoler, regionale vækstfora m.v. Et erhvervs-

akademi skal således samarbejde med de erhverv og professioner, som erhvervsakademiets uddannelser retter sig mod.

- Erhvervsakademierne skal udføre udviklingsopgaver og varetage videncenterfunktioner i tilknytning til de udbudte uddannelser.
- Et erhvervsakademi skal blandt andet gennem nationalt og internationalt samarbejde og viden- og kompetenceudvikling bidrage til regional og national udvikling og vækst af erhverv og professioner, herunder i udkantsområder.
- Et erhvervsakademi skal - for i perioden frem til 2015 at kunne udbyde tekniske og merkantile professionsbacheloruddannelser - gennem fusion eller partnerskab med en professionshøjskole sikre, at disse uddannelsers vidensgrundlag er karakteriseret ved professions- og udviklingbaseret, jf. lov om professionshøjskoler for videregående uddannelser
- Et erhvervsakademi kan samarbejde med andre uddannelsesinstitutioner, herunder ingeniørhøjskoler og universiteter.
- Et erhvervsakademi skal have et system til behandling af sager om merit og realkompetencevurdering, som er gennemskueligt, sammenhængende og giver de studerende en ensartet og hurtig behandling af ansøgninger på området.

Etablering

- De nye erhvervsakademier organiseres som institutioner inden for den offentlige forvaltning. Det betyder, at erhvervsakademierne vil være omfattet af den generelle offentligretlige lovgivning, herunder forvaltningsloven, offentlighedsloven, ombudsmandsloven m.v. Erhvervsakademierne vil som et særligt forvaltningssubjekt ikke være underlagt undervisningsministerens instruktionsbeføjelse.
- Alle erhvervsskoler, der har udbud af KVU eller VVU, skal deltage i etableringen af et erhvervsakademi. KVU- og VVU-aktiviteten samt den tilhørende videncenterfunktion overføres til erhvervsakademierne. Vælger en erhvervsskole med et udbud af KVU eller VVU ikke at deltage, bortfalder erhvervsskolens udbudsret til KVU eller VVU. Erhvervsskolernes eksisterende samarbejder om andre uddannelser fx AMU berøres ikke af etableringen af de nye erhvervsakademier.

Styrelse

Erhvervsakademierne skal ledes af bestyrelser med selvstændig beslutningskompetence.

- Bestyrelsen sammensættes af personer, som bliver udpeget af:
 - o Erhvervsskoler i akademiets geografiske område, der gennemfører akademiets KVU- eller VVU-undervisning.
 - o Professionshøjskolen/rne i regionen (min.1)
 - o Ingeniørhøjskolen/rne med udbud i regionen
 - o Kommuner og regionsrådet i akademiets geografiske område (2 i forening)
 - o Medarbejdere og studerende på akademiets uddannelser på de udførende Institutioner (2 hver).

De nærmere regler om bestyrelsessammensætningen, herunder antallet af medlemmer udpeget af erhvervsskoler, vil blive fastsat i en kommende lov om erhvervsakademier, jf. afsnittet nedenfor om den videre proces.

- De af erhvervsskolerne udpegede bestyrelsesmedlemmer skal udgøre flertallet af erhvervsakademiets bestyrelse. De udførende institutioners repræsentanter skal bl.a. fungere som formidlere af erhvervsskolernes synspunkter og behov.
- En erhvervsskole, som får en positiv akkreditering af et KVU- eller et VVU-uddannelsesmiljø på skolen, vil umiddelbart få udpegningsret og - pligt til akademiets bestyrelse.
- En erhvervsskole kan miste sin udpegningsret ved:
 1. Negativ akkreditering. Allerede udpegede bestyrelsesmedlemmer vil skulle udtræde umiddelbart af bestyrelsen.
 2. Lukning af udbud. Akademiets bestyrelse træffer i så fald beslutning om bortfald af udpegningsretten med kvalificeret (dvs. 2/3) flertal. Af hensyn til sikring af kontinuitet og for at modvirke, at en bestyrelse træffer beslutning om udbudsplacering på et usagligt grundlag, kan allerede udpegede bestyrelsesmedlemmer forblive i bestyrelsen, indtil funktionsperioden udløber.
 3. Vælger en erhvervsskole med et udbud af KVU eller VVU ikke at deltage, bortfalder erhvervsskolens udbud heraf.

Da baggrunden for erhvervsskolernes udpegningsret er at sikre varetagelse af erhvervsskolernes Interesser i tilknytning til de udbud, som den udpegede erhvervsskole udskiller til erhvervsakademiet, vil erhvervsskolernes og erhvervsakademiernes interesser være sammenfaldende. De af erhvervsskolerne udpegede bestyrelsesmedlemmer vil derfor som udgangspunkt ikke være inhabile ved behandling af sager vedr. den erhvervsskole, der har udpeget dem. Dette skal klart fremgå af det kommende lovgrundlag. På dette punkt vil disse bestyrelsesmedlemmers situation adskille sig fra det uafhængighedskrav, der på Undervisningsministeriets selvejende område generelt gælder for bestyrelsesmedlemmer.

Evaluering

Der foretages i 2013 en ekstern evaluering af erhvervsakademierne og deres funktion som vækstlag og deres udvikling af tekniske og merkantile videregående uddannelser.

I evalueringen skal indgå:

- Erhvervsakademiernes samspil med professionshøjskoler, ingeniørhøjskoler og universiteter.
- En vurdering af konsekvenserne for erhvervsskolesektoren og erhvervsuddannelserne mv. af etableringen af selvstændige erhvervsakademier.
- Hensigtsmæssigheden og bæredygtigheden af de opnåede resultater

Evalueringen skal danne grundlag for yderligere udvikling af institutionerne med henblik på realiseringen af de ovenfor nævnte målsætninger, 50 pct.-målsætningen og målsætningen om flere og bedre videregående uddannelser på de tekniske og merkantile områder og om etableringen af et tæt samspil mellem erhvervsuddannelserne og de tekniske og merkantile videregående uddannelser.

Evalueringen skal således bl.a. belyse, i hvilket omfang der er:

- Etableret en styrket KVU-sektor.

- Udviklet og udbudt nye professionsbachelor- og diplomuddannelser på de tekniske og merkantile områder.
- Opnået en bedre søgning til de tekniske og merkantile KVVU'er/VVVU'er fra EUD og andre ungdomsuddannelser.
- Skabt bedre overgange fra KVVU til MVU.

Parterne drøfter evalueringen med henblik på den videre udvikling af de tekniske og merkantile professionsbachelor- og diplomuddannelser for at realisere de ovenfor fastsatte mål for 2015.

Den videre proces

Der er med denne aftale enighed om både de institutionelle ramme for KVVU og VVVU og organisationsstrukturen for disse uddannelser og etableringen af det nødvendige vækstlag for professionsbachelor- og diplomuddannelser i forhold til de tekniske og merkantile områder.

Undervisningsministeren udarbejder på grundlag af denne aftale et udkast til forslag til lov om erhvervsakademier med henblik på fremsættelse i begyndelsen af det kommende folketingsår. Lovudkastet drøftes forinden mellem parterne.

Parterne er endvidere enige om, at der herefter udestår en drøftelse og afklaring af følgende forhold:

1. Reform af de korte og mellemlange videregående uddannelser. I aftale af 2. november 2006 om udmøntning af globaliseringspuljen er til reformen af de korte videregående uddannelser afsat i alt 10. mio.kr. i 2008 og 55 mio.kr. i 2009 inkl. 20 mio.kr. til efteruddannelse af KVVU-lærere, jf. bilaget.
2. Udkast til forslag til Lov om ændring af Danmarks Evalueringsinstitut (Akkreditering af videregående uddannelser, bestyrelse og repræsentantskab).
3. Udkast til et nyt lovgrundlag for den nye institution, der forventes etableret som et resultat af en sammenlægning mellem Danmarks Journalisthøjskole og Den Grafiske Højskole, jf. bemærkninger til L 188.
4. Drøftelse af udmøntningen af de midler, der er afsat i aftale om globaliseringspuljen af 2. november 2006 (60 mio.kr. i 2007, 60 mio.kr. i 2008 og 80 mio.kr. i 2009 til kvalitetsløft i de mellemlange videregående uddannelser. 55 mio.kr. i 2008 og 70 mio.kr. i 2009 til, at professionshøjskolerne skal skabe mere systematisk viden (forskningstilknytning). Med hensyn til de afsatte midler til kvalitetsløft i de mellemlange videregående uddannelser fremgår bl.a. følgende af aftale af 2. november 2006: "For at skabe grundlag for udvikling af de tekniske og merkantile miljøer forudsættes, at erhvervsakademier/erhvervsskoler, der i væsentligt omfang udbyder korte videregående uddannelser, kan indgå i professionshøjskoler eller etablere tæt samarbejde med disse. Der afsættes på den baggrund midler til at udvikle de tekniske og merkantile uddannelser, således at de kan akkrediteres til at udbyde nye uddannelser og øge rekrutteringen til de tekniske og merkantile professionsbacheloruddannelser." Parterne vil afklare, hvilke beløb der i de enkelte år skal afsættes til udvikling af tekniske og merkantile uddannelser.
5. Drøftelse af objektive kriterier for fastlæggelse af institutionstilskud.

På baggrund af aftalen og den påtænkte reform af de korte og mellemlange videregående uddannelser gennemfører undervisningsministeren takstanalyse af KVVU og VVVU senest i 2014. Parterne følger i øvrigt løbende udviklingen.

Denne aftale gælder frem til realiseringen i 2015 af de ovenfor nævnte målsætninger.

9. Aftale om kapitalindskud i Danmarks Grundforskningsfond

Aftale om kapitalindskud i Danmarks Grundforskningsfond

Regeringen, Dansk Folkeparti og Ny Alliance er enige om at indskyde kapital til sikring af videreførelse af Danmarks Grundforskningsfond.

Med aftalen sikres fonden et langsigtet og stabilt arbejdsgrundlag, og fonden bevarer sin uafhængighed. Endvidere kan fonden fortsætte den fleksible uddeling af støtte, således at alle de bedste, og kun de bedste ansøgninger imødekommes. Endelig forenkles fondens finansiering, idet den fremover udelukkende vil finansiere sine aktiviteter med midler fra grundkapitalen.

Grundforskningsfonden blev oprettet ved lov i 1991 og blev etableret som en selvejende fond med en grundkapital på 2 mia. kr. Fondens hovedaktivitet er at oprette og finansiere grundforskningscentre. Uden tilførsel af ny kapital vil Grundforskningsfonden have opbrugt sine midler med udgangen af 2013, men allerede fra 2009 kan fonden ikke længere igangsætte nye aktiviteter, fordi kapitalen er bundet til finansiering af igangværende aktiviteter.

Med aftalen sikres fondens videreførelse i de næste 25 år gennem indskud af ny kapital på 3 mia. kr. i 2008.

Indskuddet finansieres delvist med det beløb, der i dag står i Finansieringsfonden på finansloven (ca. 1,6 mia. kr.). Dette indebærer, at den eksisterende finanslovsbevilling på 65 mio. kr. årligt, som er det beregnede afkast fra Finansieringsfonden, vil udgå af finansloven og fremover vil være en del af fondens egen økonomi. Herudover finansieres 0,4 mia. kr. ved ekstraordinære udlodninger fra IØ (0,2 mia. kr.) og IFU (0,2 mia. kr.). Den resterende finansiering på ca. 1,0 mia. kr. dækkes ind af salg og/eller omlægning af statslige aktiver.

For 2009 er der aftalt et uddelingsniveau for fonden på 275 mio. kr. I de følgende år giver kapitalindskuddet mulighed for et årligt uddelingsniveau på ca. 300 mio. kr.

Aftaleparterne er enige om at revidere loven om Danmarks Grundforskningsfond på dette økonomiske grundlag i indeværende folketingssamling.

Den 26. juni 2009

AFTALE

mellem regeringen (Venstre og Det Konservative Folkeparti) og Socialdemokraterne om fremtidig regulering og finansiering af Erasmus Mundus uddannelser, der udbydes som kandidatuddannelser i Danmark

Følgende ramme skal fremover gælde for danske universiteters deltagelse i og udbud af Erasmus Mundus uddannelser:

- De danske universiteter kan i samarbejde med udenlandske universiteter udbyde Erasmus Mundus uddannelser, hvis uddannelsen bliver akkrediteret positivt og godkendt.
- Der ydes taxametertilskud til EU/EØS-studerende for de dele af en Erasmus Mundus uddannelse, der gennemføres ved et dansk universitet.
- Studerende, der er berettiget til dansk SU, kan finansiere eventuelle studieafgifter ved studieophold i udlandet med udlandsstipendier. Dette gælder, selv om de derved opnår udlandsstipendium i mere end to år.
- Universiteterne må ikke indgå aftaler om Erasmus Mundus uddannelser med universiteter, som opkræver studieafgifter, der overstiger det danske udlandsstipendium.
- Der fastsættes nærmere regler for uddannelsen i Danmark, herunder vedrørende adgang, optag, udstedelse af eksamensbevis mv.
- Det skal fremgå af universitetets Erasmus Mundus aftale, at de studerende, der går på uddannelsen, skal være optaget på ét af de universiteter, hvor uddannelsen gennemføres. Det er det optagende universitets ansvar, at de studerende orienteres om deres rettigheder og de vilkår, der gælder for uddannelsen, herunder under studieophold i udlandet. Det er endvidere det optagende universitets ansvar at sikre, at den studerende kan gennemføre hele uddannelsen, og at der efter afsluttet uddannelse bliver udstedt et gyldigt eksamensbevis.

Den aftalte ramme forudsætter en ændring af Universitetsloven og loven om Statens Uddannelsesstøtte (udlandsstipendier).

Den overordnede ramme skal være enkel at administrere for universiteterne, sikre de studerendes retssikkerhed og gøre det attraktivt for danske statsborgere at deltage i Erasmus Mundus uddannelser.

For at vurdere om de fastsatte regler lever op hertil, gør universitets-forligspartierne efter ét år status for udviklingen i dansk deltagelse i Erasmus Mundus uddannelser.

Baggrund for aftalen

Aftalepartierne er enige om, at danske statsborgeres adgang til gratis videregående uddannelser er et afgørende princip for det danske uddannelsessystem.

Med den indgående aftale er det derfor forventningen, at alle kvalificerede danske statsborgere, der ønsker at blive optaget på et dansk universitet for at gennemføre en Erasmus Mundus uddannelse, vil kunne få finansieret eventuelle studieudgifter ved studieophold i udlandet med udlandsstipendier eller på anden måde.

Aftalepartierne vil være meget opmærksomme på, at gratisprincippet også kan efterleves med den valgte model og vil tage spørgsmålet op løbende, hvis det skulle vise sig ikke at være tilfældet.

Betaling for videregående uddannelse varierer meget fra EU-land til EU-land, hvilket har vanskeliggjort gennemførelsen af Erasmus Mundus uddannelserne. Danmark vil derfor arbejde for, at Erasmus Mundus uddannelserne for EU/EØS-borgere fremover i stedet bliver baseret på gensidig udveksling gratis for den enkelte, som også i forvejen er et bærende princip for internationalt uddannelsessamarbejde i Europa.

Danmark skal deltage aktivt i internationalt samarbejde på uddannelsesområdet, og danske studerendes internationale mobilitet skal fremmes.

Derfor skal danske universiteter kunne indgå i samarbejde med andre europæiske universiteter om at udvikle og udbyde Erasmus Mundus uddannelser, og det skal være attraktivt for danske statsborgere at deltage i Erasmus Mundus uddannelser.

Udlandsstipendieordningen er indført for at give flere danske studerende adgang til hel eller delvis gratis uddannelse i udlandet.

Erfaringerne fra den første runde af Erasmus Mundus uddannelser 2004-2008 viser, at det er vanskeligt for danske universiteter under de gældende danske regler om parallelforløb og fællesuddannelse at indgå i Erasmus Mundus samarbejdet. Årsagen hertil har været EU-kravet om fælles studieafgift og den danske regel om, at uddannelsen skal tilrettelægges efter princippet om gensidig udveksling af studerende.

I det nye Erasmus Mundus program for 2009-2013 er der ikke krav om en fælles studieafgift for studerende, der er optaget på en given Erasmus Mundus uddannelse. Det er op til de deltagende universiteter i samarbejdet at fastsætte eventuelle studieafgifter i overensstemmelse med de nationale regler på området.

Det følger af, at EU på uddannelsesområdet ikke har kompetence til at fastsætte regler med forrang for national lovgivning.

30. juni 2009

AFTALE

mellem regeringen (Venstre og Det Konservative Folkeparti), Socialdemokraterne, Dansk Folkeparti og Det Radikale Venstre om ny model for fordeling af basismidler til universiteterne

I aftalen om fordeling af globaliseringsmidlerne til forskning og udvikling af 5. november 2008 fremgår det:

"Der er enighed om, at tilvæksten i basismidler til universiteterne i 2009 fordeles efter den kendte fordelingsnøgle 50-40-10. Partierne noterer sig, at regeringen vil fremlægge et forslag til en ny fordelingsnøgle fra 2010. Dette forslag er udgangspunktet for de drøftelser med partierne bag globaliseringsaftalen, der indledes i foråret 2009, når den bibliometriske indikator foreligger".

Partierne er enige i de hensigter med introduktion af en ny model, som er beskrevet i "politikpapir om model for fordeling af basismidler" fra Danske Universiteter fra april 2009.

Den nye model vil være en modificering af 50-40-10 modellen. Ændringen består i at tilføje den bibliometriske forskningsindikator. 50-40-10-modellen består af tre indikatorer med hver sin vægtning:

- Universiteternes indtjente uddannelsesbevilling (vægter 50 pct.)
- Universiteternes forskningsvirksomhed finansieret af eksterne midler (vægter 40 pct.)
- Universiteternes antal af færdiguddannede ph.d.'ere (vægter 10 pct.)

Følgende nye fordelingsmodel indføres i perioden 2010-2012:

- Universiteternes indtjente uddannelsesbevilling - vægter 45 pct.
- Universiteternes forskningsvirksomhed finansieret af eksterne midler - vægter 20 pct.
- Universiteternes forskningsvirksomhed målt ved publicering (den bibliometriske forskningsindikator) – vægter 25 pct.
- Universiteternes antal af færdiguddannede ph.d.'ere - vægter 10 pct.

Den nye model indføres som følger:

- I 2010: 45-35-10-10
- I 2011: 45-30-15-10
- I 2012: 45-20-25-10

1. Den bibliometriske forskningsindikator skal baseres på Forsknings- og Innovationsstyrelsens optælling af fagfællebedømte forskningspublikationer. Optællingen foretages på baggrund af faggruppernes indmelding og niveauinddeling af fagfællebedømte forskningspublikationer. I tvivltilfælde godkendes niveauinddelingen af forskningspublikationerne af et særligt nedsat fagligt udvalg, der består af en formand og anerkendte forskere, der dækker de videnskabelige hovedområder. For at sikre at indikatoren er dynamisk og løbende tilpasses udviklingen i forskningsverdenen forudsætter partierne, at listerne over tidsskrifter og forlag løbende opdateres. Aftalen forudsætter endvidere, at danske og udenlandske bogudgivelser gives de samme vilkår i forbindelse med niveauplaceringen.
2. Modellen skal fordele nye midler – første gang – fra efterårets globaliseringsforhandlinger og omstillingsreserven.
3. Modellen skal være gennemskuelig og logisk, så ethvert universitet kan beregne, hvilket beløb modellen vil give.
4. Den nye model tages i brug ved udarbejdelse af finanslov 2010.

Partierne er enige om, at modellen evalueres efter 3 fulde år med henblik på en politisk drøftelse af behovet for revision af modellen i 2013.

Endeligt er det aftalt, at erfaringerne med modellen drøftes årligt partierne imellem i forbindelse med, at de årlige opgørelser over publikationspoint foreligger.

Udmøntning af midler til de videregående uddannelser 2010-2012

Aftale mellem Regeringen (Venstre og Konservative), Socialdemokraterne, Dansk Folkeparti og Radikale Venstre om udmøntning af midler til de videregående uddannelser 2010-2012.

Den teknologiske udvikling og globaliseringen skærper fortsat kravene om højtuddannet arbejdskraft både i den offentlige og den private sektor. Danmark har derfor behov for uddannelser i verdensklasse og for at være et førende vidensamfund.

Aftaleparterne er enige om, at der fortsat er behov for at udvikle og styrke kvaliteten på de videregående uddannelser for at nå målet om, at mindst halvdelen af alle unge skal have en videregående uddannelse i 2015 samtidig med, at færdiggørelsesalderen reduceres.

Aftaleparterne er enige om at prioritere følgende temaer indenfor de videregående uddannelser:

- Akkreditering af de videregående uddannelser
- Styrkelse af kvaliteten på de lange videregående uddannelser
- Styrket internationalisering
- Styrkelse af kvalitet, faglighed og sammenhæng mellem teori og praksis på erhvervsakademier, professionshøjskolerne og ingeniørhøjskolerne
- Initiativer rettet mod styrkelse af det pædagogiske område

Med nærværende aftale udmøntes i ca. 960 mio. kr. i perioden 2010-2012, som fordeles med godt 320 mio. kr. i hvert af årene 2010-2012.

Desuden udmøntes i alt 200 mio. kr. i perioden 2010-2012 til initiativer rettet mod det pædagogiske område samt styrkelse af praksisviden på professionshøjskolerne og styrkede studiestartsforløb på professionsbacheloruddannelserne. Initiativerne finansieres af midler oprindeligt afsat til omlægning af pædagoguddannelsens praktikperioder fra lønnet praktik til SU-finansieret praktik.

Hertil kommer yderligere 20,8 mio. kr. i 2009 samt 41,5 mio. kr. i 2010 til øvrige initiativer til kvalitetsløft på professionshøjskolerne og ingeniørhøjskolerne, reduceret frafald og udviklingsbaseret.

Endvidere prioriteres der af midlerne til forskning og udvikling 65 mio. kr. årligt i 2010-11 til konsolidering af produktion af viden i professionsbacheloruddannelserne jf. tabel 1.

Den samlede prioritering fremgår af tabel 1 nedenfor.

Tabell 1. Udmøntning af midler til de videregående uddannelser 2010-2012

Mio. kr., PL10	2009	2010	2011	2012
Til udmøntning i alt(4)	-	386,3	386,3	387,3
- Heraf fra globaliseringsreserven til de videregående uddannelser		319,3	320,3	320,3
- Heraf fra midler afsat til trepart(2)		67,0	66,0	67,0
1. Akkreditering				
1.1. Videreforelse af akkrediteringsinstitutionen(1)	-	24,0	24,0	24,0
1.2. Bevilling til akkreditering. Danmarks Evalueringsinstitut(1)	-	10,0	10,0	10,0
2. Styrkelse af kvaliteten på de lange videregående uddannelser				
2.1. Videreforelse af eliteuddannelser(1)	-	24,0	24,0	24,0
3. Styrket internationalisering				
3.1 Videreforelse og administration af udlandsstipendieordningen(1)	-	10,0	10,0	10,0
3.2. Videreførelse af stipendier til dygtige udenlandske studerende(1)	-	16,0	16,0	16,0
3.3. Servicepakke til styrkelse af modtagelse af udenlandske studerende(1)	-	10,0	10,0	10,0
4. Styrkelse af kvalitet faglighed og sammenhæng ml. teori og praksis på erhvervsakademierne, professionshøjskolerne mv. og ingeniørhøjskolerne				
4.1. Kvalitetsløft og styrket sammenhæng mellem teori og praksis på erhvervsakademierne, professionshøjskolerne mv. og ingeniørhøjskolerne(1)	-	225,3	226,3	226,3
4.2. Styrkelse af praksisviden på professionshøjskolerne mv. samt styrkede studiestartsforløb på professionsbacheloruddannelserne(2)	-	33,0	33,0	34,0
5. Initiativer rettet mod det pædagogiske område				
5.1. Uddannelse af praktikvejledere på pædagoguddannelsen(2)	-	12,0	12,0	12,0
5.2. Efteruddannelse i arbejdet med udsatte børn og unge(2)	-	11,0	11,0	11,0
5.3. Etablering af videnscenter for udsatte børn og unge(2)	-	3,0	3,0	3,0
5.4. Etablering af praktikpladser for pædagogstuderende(2)	-	8,0	7,0	7,0
Konsolidering af produktion af viden i professionsbacheloruddannelserne(8)	76,3	65,0	65,0	65,0
Fordeling af midler på institutionstyper i forhold til 2009(5):				
Universiteter	98,1	24,0	24,0	24,0
Professionshøjskoler mv.(6)	148,6*	221,2	220,2	220,2
Ingeniørhøjskoler(6)	4,0*	11,1	13,1	13,1
Erhvervsakademier(7)	28,9*	29,0	29,0	29,0

Note 1: Finansieret ved ufordelt reserve fra Aftale om udmøntning af globaliseringspuljen

Note 2: Finansieret ved midler, oprindeligt afsat til omlægning af pædagoguddannelsens praktikperioder fra lønnet praktik til SU-finansieret praktik

Note 4: Hertil kommer 20,8 mio. kr., som udmøntes i 2009 til allerede planlagte efteruddannelsesaktiviteter i 2009.

Note 5: Ekskl. midler til initiativerne under 1., 3. og 5., som ikke udmøntes til institutionerne. Initiativ 5.3 udmøntes dog til professionshøjskolerne.

Note 6: Opgørelsen er ekskl. midler afsat i forbindelse med udmøntning af globaliseringspuljens midler til forskning og udvikling.

Note 7: Det skal bemærkes, at der i 2009 er medtaget 21,8 mio. kr. til erhvervsakademierne, som er afsat som et engangstilskud til efteruddannelse af lærere ifbm. KVVU-reformen.

Note 8: Finansieret af puljen til forskning og udvikling. Midlerne er ikke medtaget i fordelingen på institutionstyper, men forventes at tilgå ingeniørhøjskolerne og professionshøjskolerne mv.

* Hertil kommer 6,2 mio. kr. i 2009 til ingeniørhøjskolerne, 4,3 mio. kr. til Professionshøjskolen VIA og 20,8 mio. kr. i 2009 til erhvervsakademierne til udvikling af tekniske og merkantile uddannelser jf. Aftale om finansloven for 2008 samt 35,5 mio. kr. i 2009 til professionshøjskolerne og 2,5 mio. kr. i 2009 til ingeniørhøjskolerne til en styrket indsats mod frafald jf. Aftale om udmøntning af uforbrugte midler fra globaliseringspuljen i 2007.

1. Akkreditering

1. Akkreditering

I forbindelse med Aftale om udmøntning af globaliseringspuljen (2. november 2006) blev det besluttet at iværksætte akkreditering af de videregående uddannelser for at sikre en høj kvalitet i uddannelserne, samt at uddannelsernes indhold svarer til samfundets behov. Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) foretager akkrediteringsvurderinger af videregående uddannelser på Undervisningsministeriets område.

Akkrediteringsinstitutionen er blevet indfaset over en periode. Budgettet for institutionen er blevet revurderet på baggrund af de første to års virksomhed. Aftaleparterne er enige om, at der afsættes 34 mio. kr. årligt i perioden 2010 til 2012 til akkreditering, som fordeles med 10 mio. kr. til Danmarks Evalueringsinstitut og 24 mio. kr. til Akkrediteringsinstitutionen.

2. Styrkelse af kvaliteten på de lange videregående uddannelser

2.1 Videreførelse og styrkelse af eliteuddannelser

Med henblik på fortsat at sikre de dygtigste studerende muligheden for at udvikle sig på højeste internationale niveau er aftaleparterne enige om en videreførelse og styrkelse af initiativet vedrørende eliteuddannelser.

3. Styrket internationalisering

3.1. Videreførelse og administration af udlandsstipendieordningen

Aftaleparterne er enige om at afsætte 10 mio. kr. årligt i perioden 2010-2012 til udlandsstipendieordningen, som giver unge mulighed for at tage studieophold af høj kvalitet i udlandet. Aktiviteten i udlandsstipendieordningen er stigende. Midlerne afsættes til videreførelse og administration af udlandsstipendieordningen på universiteterne, professions- og ingeniørhøjskolerne, erhvervsakademierne mv. og i SU-styrelsen.

3.2. Videreførelse af stipendier til dygtige udenlandske studerende

Der afsættes 16 mio. kr. årligt til en videreførelse af stipendier til dygtige udenlandske studerende. Dette svarer til ca. 40 heltidspladser på universiteterne og 10 heltidspladser ved institutioner under Undervisningsministeriet.

3.3. Servicepakke til styrkelse af modtagelse af udenlandske studerende

Aftaleparterne er enige om at afsætte 10 mio. kr. om året til oprettelsen af en koordinerende funktion, der skal sikre en bedre og mere ensartet modtagelse og fastholdelse af udenlandske studerende i Danmark. Denne tværgående funktion skal blandt andet sørge for informationsflow mellem institutioner i forhold til regler og best practice relateret til håndtering af udenlandske studerende, styrke eksponering af Danmark som uddannelsesland og medvirke til at omstille uddannelsesinstitutionerne til et globalt uddannelsesmarked.

4. Styrkelse af kvalitet, faglighed og sammenhæng mellem teori og praksis på professionshøjskolerne, ingeniørhøjskolerne og erhvervsakademierne

4.1. Kvalitetsløft og styrket sammenhæng mellem teori og praksis på erhvervsakademierne, professionshøjskolerne og ingeniørhøjskolerne

Aftalepartierne er enige om at afsætte 225,3 mio. kr. i 2010 og 226,3 mio. kr. i hvert af årene 2011 og 2012 til Kvalitetsløft og styrket sammenhæng mellem teori og praksis på erhvervsakademierne, professionshøjskolerne og ingeniørhøjskolerne samt styrket internationalisering og til formidling af uddannelserne. Midlerne fordeles med 29 mio. kr. til erhvervsakademierne, 185,2 mio. kr. til professionshøjskolerne i 2010 og 184,1 mio. kr. i 2011 og 11,1 mio. kr. ingeniørhøjskolerne i 2010 og 13,1 mio. kr. årligt i 2011-12.

4.2. Styrkelse af professionshøjskolernes praksisviden samt styrkede studiestartsforløb på professionsbacheloruddannelserne

Der afsættes 33 mio. kr. årligt i 2010-11 og 34 mio. kr. i 2012 til en generel styrkelse af professionshøjskolernes sundhedsfaglige og pædagogiske uddannelsers fundering i praksisviden. Midlerne udmøntes som udviklingsmidler til de 7 professionshøjskoler til anvendelse til medfinansiering af udviklingsprojekter, der fx vedrører professionerne i velfærdsuddannelserne, hvor der stilles krav om, at projekterne skal gennemføres i samarbejde med kommuner og regioner. Samspillet med kommuner, regioner og forsknings- og udviklingsinstitutioner er afgørende for professionsuddannelsernes mulighed for at udvikle, kvalificere og implementere den nyeste praksisviden i de enkelte professioner og erhverv. Endvidere anvendes

midlerne til øget fokus på at mindske frafaldet ved at få bedre og flere uddannede vejledere og styrkede studiemiljøer på uddannelsesstederne. Anvendelsen kan være en styrket studievejledning på første studieår samt afvikling af "brush-up kurser" for studerende, hvis adgangsgivende uddannelser er taget flere år tidligere. Alle midlerne tilgår professionshøjskolerne.

5. Initiativer rettet mod det pædagogiske område

5.1. Uddannelse af praktikvejledere på pædagoguddannelsen

Aftalepartierne er enige om at videreføre muligheden for at uddanne flere praktikvejledere på pædagoguddannelsen. Der afsættes 12 mio. kr. årligt i perioden 2010-2012 hertil.

5.2. Efteruddannelse i arbejdet med udsatte børn og unge

Med henblik på at sikre en sammenhængende og forebyggende indsats i forhold til udsatte børn og unge og uddannelse af pædagoger inden for området udsatte børn er aftalepartierne enige om, at der oprettes en ordning på vilkår, der ligner ordningen for praktikvejledere, til uddannelse på moduler på den pædagogiske diplomuddannelse i socialpædagogik. Der afsættes 11 mio. kr. årligt i årene 2010 til 2012.

5.3. Etablering af videncenter for udsatte børn og unge

Der afsættes 3 mio. kr. årligt i perioden 2010-2012 til udvikling og etablering af et videncenter, der bidrager til forskning og udvikling vedrørende udsatte børn og unge. Videncentret skal forankres på en eller flere af professionshøjskolerne og have til formål at skabe og formidle systematisk viden på centrale områder, der vedrører udsatte børn og unge.

5.4. Etablering af praktikpladser for pædagogstuderende

I dag optager folkeskolerne stort set kun lærerstuderende i praktik, da disse i modsætning til pædagogstuderende modtager SU samt et refusionstaxameter, og derfor ikke skal aflønnes. En særlig pulje målrettet praktikpladser for pædagogstuderende i folkeskoler vil kunne afhjælpe denne skævhed.

Der afsættes som en forsøgsordning midler til en pulje til betaling af folkeskoler til etablering af praktikforløb for pædagogstuderende i børnehaveklasse og SFO.

Pædagoguddannelsen har en stor udfordring i at skaffe et tilstrækkeligt antal praktikpladser til at opfylde uddannelsens øgede specialiseringskrav. Da praktikpladser som regel forudsætter institutioner med et vist lønbudget, er det særligt vanskeligt at skaffe praktikpladser indenfor mindre, specialiserede områder. Der etableres derfor ligeledes en pulje til etablering af praktikpladser i små specialiserede kommunale projekter vedrørende fx socialt udsatte.

Aftaleparterne har drøftet professionshøjskolernes forpligtelse til at sikre den regionale uddannelsesdækning og er enige om, at det i de kommende udviklingskontrakter skal indgå, at hver professionshøjskole i 2010 skal fremlægge en strategi for, hvorledes institutionen vil leve op til denne forpligtelse.

I tillæg til Aftale om udmøntning af midler til de videregående uddannelser 2010-12 (2. november 2009) har aftaleparterne drøftet udmøntningen af de afsatte midler i 2009 (inklusive videreførte midler) til efteruddannelse af lærere undervisere på læreruddannelsen og pædagoguddannelsen svarende til i alt 62,3 mio. kr. (2010-priser).

Parterne er enige om, at en tredjedel af midlerne, svarende til 20,8 mio. kr. afsættes til allerede planlagte efteruddannelsesaktiviteter i 2009. Disse midler udmøntes allerede i 2009, mens de resterende 41,5 mio. kr. (2010-priser) udmøntes i 2010. Midlerne i 2010 udmøntes gennem uddannelsesinstitutionernes udviklingskontrakter med henblik på reduceret frafald og fortsat udviklingsbaseret. Midlerne foreslås fordelt med 2 mio. kr. til ingeniørhøjskolerne og 39,5 mio. kr. til professionshøjskolerne.

I forlængelse heraf er aftaleparterne enige om, at udmøntningen af de udmøntede midler på knap 22 mio. kr. i 2009 til efteruddannelse af KVVU-lærere drøftes og efterfølgende udmeldes i begyndelsen af 2010.

Der udmøntes i alt 200 mio. kr. i perioden 2010-2012 til initiativer rettet mod det pædagogiske område samt styrkelse af praksisviden på professionshøjskolerne og styrkede studiestartsforløb på professionsbacheloruddannelserne. Regeringen tilvejebringer finansiering hertil fra midlerne, der oprindeligt blev afsat til initiativet i trepartsaftalen af 1. juli 2007 mellem regeringen, KL, Danske Regioner og FTF om omlægning af pædagoguddannelsens praktikperioder til SU-finansiering.

**Aftale om fordeling af UMTS-midlerne til
forskning, IKT og innovation 2010-2012**

5. november 2009

Aftale om fordeling af UMTS-midlerne til forskning, IKT og innovation 2010-2012

Der er indgået en aftale mellem regeringen (Venstre og Konservative) og Socialdemokraterne, Det Radikale Venstre samt Socialistisk Folkeparti om udmøntning af UMTS-provenuet 2010-2012.

Den tilbageværende UMTS-reserve er 1.104 mio. kr. jævnt fordelt i perioden 2010-2015 med 184 mio. kr. om året. UMTS-provenuet for 2010-2012 er 552 mio. kr.

Tabel 1. Udmøntning af UMTS-provenuet, aftale af 5. november 2009

Mio. kr. (2010-priser)	2010	2011	2012
Forskning	62	69	70
1. IKT-forskning	45	40	40
2. Forskningsportalen	2	2	2
3. Eliteforsk	-	12	12
4. Dansk Center for Havforskning	3	3	4
5. Arktisk Universitet	3	3	3
6. Digitalisering af kulturarv	7	7	7
7. Forskning i arkitektur og design	2	2	2
Innovation	82	75	74
8. Innovationsmiljø	72	68	67
9. Videnpiloter	10	7	7
IKT	40	40	40
10. Åbne standarder og open source	10	10	10
11. IT færdigheder	12	12	12
12. IT sikkerhed	10	10	10
13. Grøn IT	8	8	8
Total	184	184	184

Forskning

1. IKT-forskning

Der afsættes 45 mio. kr. i 2010 og 40 mio. kr. i 2011-2012 til IKT-forskning. Midlerne udmøntes via Det Strategiske Forskningsråds program om intelligente samfundsløsninger. IKT kan medvirke til en mere effektiv udnyttelse af ressourcer, både de materielle og menneskelige. Styrkelsen af IKT-forskningen skal bidrage til udvikling af nye løsninger inden for offentlig service og velfærdsområderne. F.eks. kan løsninger inden for social- og sundhedsområdet øge kvaliteten af den offentlige service, udbygge mulighederne for behandling i eget hjem og bidrage til at frigøre arbejdskraft til pleje og behandling. Endvidere skal forskning inden for grøn it og cloud computing styrkes. Forskningen kan f.eks. ske inden for energi, miljø, transport og sundhedsområdet, hvor intelligent styring kan være med til at reducere ressourceforbruget. I relation til cloud computing skal der særligt

fokuseres på forretnings- og sikkerhedsmodeller.

Forskning i intelligente samfundsløsninger er problemorienteret forskning og vil derfor typisk foregå i tværfaglige projekter med inddragelse af IKT-forskning i et tæt samspil med forskere inden for andre områder, f.eks. sundhed, energi, socialområdet, uddannelse og transport. Et andet relevant område er den finansielle sektor. Den finansielle sektor er storforbruger af digitale løsninger, og denne sektor er derfor også aktuel at inddrage. Partierne lægger vægt på, at relevante aktører inddrages i projekterne for efterfølgende at sikre den bedst mulige anvendelse af resultaterne.

Midlerne skal udmøntes som større og længerevarende bevillinger, hvor forskeruddannelse og opbygning af forskningskapacitet indgår som et væsentligt element – herunder skal senior-niveauet i dansk IKT-forskning udvides og styrkes.

2. Forskningsportalen

Der afsættes 2 mio. kr. årligt i 2010-2012 til forskningsportalen. Forskningsportalen videnskab.dk blev lanceret i april 2008. Formålet med portalen er at formidle forskning til hele befolkningen og særligt at skabe interesse for videnskab blandt de 15-24 årige. Bevillingen skal bl.a. bruges på teknisk udvikling af websitet samt udvikling af nye, innovative formidlingsformer og undervisningsmateriale.

3. EliteForsk

Der afsættes 12 mio. kr. årligt i 2011-2012 til EliteForsk-initiativet. EliteForsk synliggør og belønner de bedste yngre forskningstalenter i Danmark via priser og informationsindsats ved en årlig konference og tilhørende hjemmeside. Priserne uddeles til yngre forskere i den absolutte verdensklasse og består af en personlig hæderspris på 200.000 kr. samt et forskningstilskud på 1 mio. kr. Alle forslag til prismodtagere bedømmes af Det Frie Forskningsråds bestyrelse, der ud fra en forskningsfaglig vurdering udvælger og indstiller de fem personer til videnskabsministeren.

4. Dansk Center for Havforskning

Der afsættes 3 mio. kr. årligt i 2010-2011 og 4 mio. kr. i 2012 til omkostninger i forbindelse med chartring af danske og udenlandske skibe til havforskningsformål. Hovedaktiviteten for det kommende Dansk Center for Havforskning vil netop være at bevilge midler til chartring af skibstid for gennemførelse af forsknings- og undervisningsaktiviteter på danske eller udenlandske skibe. Centeret skal være garanten for en optimal økonomisk og forskningsmæssig udnyttelse af den eksisterende og fremtidige danske skibs- og udstyrskapacitet. Midlerne til centeret skal overordnet fordeles til en pulje af skibschartningsmidler, til udviklingsopgaver og til drift af sekretariatsfunktionerne.

5. Arktisk Universitet

Der afsættes 3 mio. kr. årligt i 2010-2012. University of the Arctic (UArctic) er et samarbejde mellem universiteter, lærestalter og fagskoler med interesser i Arktis om uddannelse over gymnasieniveau af relevans for studerende fra de nordlige områder. I øjeblikket er 121 medlemsinstitutioner fra de otte arktiske lande med i samarbejdet. Det er universiteterne og

forskningsinstitutionerne, der danner institutionen. UArctic har fokus på at integrere perspektiverne omkring oprindelige befolkningsgrupper i alle aktiviteterne.

6. Digitalisering af kulturarv

Der afsættes 7 mio. kr. årligt i 2010-2012. Kulturarven er fundamentet for Danmarks identitet som et vidensamfund og et helt centralt råstof i fremtidens videnskøkonomi. Kulturarvens digitale tilstedeværelse er en afgørende forudsætning for, at kulturarven også i fremtiden kan være synlig, levende og brugbar – i forskningen, undervisningen, oplevelsesøkonomien og for den almindelige borger. Det vil være en finansieringsmæssig fordel at få igangsat flere indsatser, da dette øger chancen for, at der senere kan skaffes forskellige former for ikke-statslig finansiering i form af sponsorering, offentlig-private partnerskaber eller lignende. Midlerne kan fungere som en opstartsstøtte til digitalisering på de mest centrale og i visse tilfælde mest bevaringsmæssigt udsatte dele af en række samlinger.

Bevillingen kan f.eks. anvendes til at påbegynde eller styrke digitaliseringen af følgende samlinger:

- Det Danske Filminstituts samling af kort- og dokumentarfilm på videomasters – en værdifuld kilde til nyere dansk historie, der yderligere er bevaringsmæssigt udsatte, da video er et meget lidt fysisk holdbart format.
- Danske reklamefilm fra 1900-55 – en meget væsentlig samling for enhver kulturhistorisk interesseret, og en potentielt vigtig inspirationskilde for moderne medier, men i øjeblikket meget vanskeligt tilgængelig og bevaringsmæssigt udsat.
- Dansk indspillet musik fra 1903-60 – meget væsentlige samlinger for enhver historieinteresseret eller musikinteresseret, der imidlertid af bevaringsmæssige hensyn er stort set utilgængelige.
- Topografiske og fotografiske samlinger på Det Kongelige Bibliotek – bl.a. Sylvest Jensens Samling, en samling af flere mio. luftfotos fra 1936 og helt frem til 90'erne, meget brugt af forskere, forlag og almindeligt interesserede borgere, men KB ligger også inde med samlinger af postkort, portrætfotos, kort mv.
- Kobberstikksamlingen på Statens Museum for Kunst – en internationalt meget vigtig samling, som i digital form kan være et vigtigt aktiv for Danmark som center for kunsthistorisk forskning, og dermed et bidrag til det vigtige forsknings- og uddannelsesmiljø på det kreative område.

Udvælgelse af initiativer og udmøntningen af bevillingen vil ske i et samarbejde mellem Videnskabsministeriet og Kulturministeriet.

7. Forskning i arkitektur og design

Der afsættes 2 mio. kr. årligt i 2010-2012 til forskning i arkitektur og design. Midlerne udmøntes til Kulturministeriet som basismidler øremærket til forskning. Både arkitektur og design er udpeget som væsentlige videnskønomiske satsningsområder for Danmark. Ligeledes vil begge områder naturligt indgå i håndteringen af nogle af de udfordringer, det

danske samfund står overfor.

Innovation

8. Innovationsmiljø

Der afsættes 72 mio. kr. i 2010, 68 mio. kr. i 2011 og 67 mio. kr. i 2012 til innovationsmiljøerne. Den finansielle krise gør det vanskeligt for videnbaserede iværksættervirksomheder at tiltrække privat risikovillig kapital til at kommercialisere og modne forretningsidéer og forskningsresultater. Der er derfor behov for, at innovationsmiljøerne i højere grad kan bistå iværksættervirksomhederne med kapital, sparring og hjælp til at finde private investorer, herunder også i forbindelse med genanvendelse af offentlige data. Midlerne anvendes i den helt tidlige fase af virksomhedens udvikling, hvor risikoen er størst og betingelserne for at tiltrække privat kapital vanskeligst. Midlerne udmøntes af videnskabsministeren på baggrund af en indstilling fra Rådet for Teknologi og Innovation.

Det er afgørende, at den samlede finansieringskæde hænger fornuftigt sammen lige fra de tidlige faser i Innovationsmiljøerne og til virksomhederne kan bringes videre med finansiering fra enten Vækstfonden eller den private venturebranche. Det er både helt generelt og ikke mindst i lyset af den aktuelle finansielle krise vigtigt, at der ikke opstår ubalance mellem antallet af projekter, der igangsættes og de muligheder, der er for at bringe virksomhederne videre i de næste faser af deres udvikling.

9. Videnpiloter

Der afsættes 10 mio. kr. i 2010, 7 mio. kr. årligt i 2011-2012. Efter en periode med dalende interesse for videnpilotordningen, har den finansielle krise medført øget interesse for ordningen. Det forventes, at der på grund af krisen i en periode vil være en stigende interesse for ordningen. Der afsættes derfor midler til supplement af den ordinære finanslovsbevilling med henblik på at kunne igangsætte et større antal videnpilotprojekter.

IKT

10. Åbne standarder og open source

Der afsættes 10 mio. kr. årligt i 2010-2012 til et videncenter for open source og åbne standarder. For at fremme et konkurrencepræget marked med leverandøruafhængighed afsættes der midler til at styrke arbejdet med åbne standarder og open source i det offentlige. Af de 10 mio. kr. forudses 7 mio. kr. årligt anvendt til åbne standarder og 3 mio. kr. til open source. Midlerne skal anvendes til datastandardisering, herunder rådgivning og udvikling af værktøjer, der gør det nemmere for myndigheder at gøre brug af standarderne. Herudover anvendes midler til udvikling af snitflader mellem fagsystemer og elektroniske dokumenthåndteringssystemer og deltagelse i internationalt standardiseringsarbejde, herunder i forhold til udvikling af ISO-dokumentstandarderne ODF IS26300 og OOXML IS29500 med henblik på at sikre, at de kommende versioner af standarder modnes i henhold til danske interesser.

11. It-færdigheder

Der afsættes 12 mio. kr. årligt i 2010-2012. Det er en forudsætning for

digitaliseringen af Danmark, at den enkelte dansker har de basale færdigheder til at udnytte de nye digitale muligheder. Der afsættes derfor midler til at opprioritere danskernes digitale dannelse.

6 mio. kr. afsættes til udviklingsaktiviteter som et supplement til de midler, der allerede findes på særligt undervisnings- og beskæftigelsesområdet. Midlerne udmøntes i et samarbejde med arbejdsmarkedets parter og skal blandt andet anvendes til at kortlægge og analysere udviklingen på området og til at igangsætte en opfølgende indsats heraf. Dertil afsættes 4 mio. kr. til at sikre, at de offentlige tilbud udvikles med alle borgernes deltagelse for øje, så eksempelvis også personer med handicap og socialt udsatte kan få glæde af den øgede digitalisering. Dette skal bl.a. ske gennem målrettede pilotprojekter og udvikling af e-læringsværktøjer. Derudover oprettes der en særlig pulje på 2 mio. kr., der anvendes til forsøg med it i undervisningen, digitalt undervisningsmateriale, digital kommunikation med de studerende og digitalisering af eksamener og forelæsninger.

12. It-sikkerhed

Der afsættes 10 mio. kr. årligt i 2010-2012. Opretholdelse af tilliden og trygheden ved digitale tjenester er i dag udfordret af nye og avancerede trusler fra hackere og it-kriminelle f.eks. phishing. Det er afgørende for den fortsatte digitalisering af samfundet, at vi kan bevare et tilstrækkeligt højt sikkerhedsniveau, og at danskerne er trygge ved at anvende digitale løsninger. Der afsættes derfor midler til en fortsat styrkelse af it-sikkerhedsområdet.

6 mio. kr. afsættes til en udvidelse af den nuværende GovCERT's dækningsområde. Midlerne skal anvendes til at styrke overvågningen af trusler mod kritisk infrastruktur på internettet og informere om truslerne.

2 mio. kr. afsættes til at udvikle løsninger, der gør den digitale signatur anvendelig for nye målgrupper som udenlandske borgere og virksomheder, der har behov for at tilgå danske selvbetjeningsløsninger.

Endelig afsættes 2 mio. kr. til en styrkelse af arbejdet med privacy.

13. Grøn it

Der afsættes 8 mio. kr. årligt i 2010-2012 til et videncenter for grøn it. It står for to procent af verdens samlede CO²-udledning. Samtidig indeholder it nøglen til at kunne reducere de resterende 98 procent af CO²-udledningen ved eksempelvis intelligent brug af it. Danmark har været blandt de første lande i verden til at sætte grøn it på den politiske dagsorden. Denne position skal Danmark bevare. Centeret har blandt andet til formål at fremme offentlige myndigheders anvendelse af it til at sænke klimabelastningen, øge it-løsningers grønne-kvalitet og fremme anvendelsen af grønne it-løsninger gennem informationstiltag. De relevante organisationer inddrages i forbindelse med udvælgelsen af initiativer.

Partierne er enige om, at der årligt gives en skriftlig redegørelse til telefonisk kredsen om fremdriften i initiativerne afsat til IKT (initiativ 10-13).

Aftale for de videregående uddannelser under Kulturministeriet 2011-2014

27. oktober 2010

Kulturministeriets videregående uddannelser har med afsæt i de to seneste politiske fireårige aftaler – dækkende perioderne 2003-2006 samt 2007-2010 – været inde i en meget gunstig udvikling. Der er i perioden sket en nødvendig modernisering af uddannelserne samt en løbende tilpasning af en række af uddannelserne til de europæiske aftaler om uddannelsesstruktur og -udvikling (Bolognaaftalen). Dette er sket i lighed med de øvrige videregående uddannelser i Danmark.

På den baggrund ønsker Regeringen (Venstre og Det Konservative Folkeparti), Dansk Folkeparti, Socialdemokraterne, SF, Radikale Venstre, Liberal Alliance og Kristendemokraterne med flerårsaftalen for Kulturministeriets videregående uddannelser 2011-2014, at skabe en ramme, der både økonomisk og indholdsmæssigt sikrer stabilitet og forsat udvikling af uddannelserne.

Udviklingen af Kulturministeriets uddannelser skal ske i overensstemmelse med regeringens ambition om, at de danske videregående uddannelser skal være i verdensklasse og kunne leve op til internationale standarder på de fagområder, uddannelserne dækker.

Uddannelsesinstitutionernes uddannelsesstilbud, forskningen, det kunstneriske udviklingsarbejde men også den kunstneriske profil er blevet et konkurrenceparameter, hvor der måles efter internationale standarder. Den internationale kvalitet og en fortsat øget omverdensopmærksomhed skal således sikres på alle uddannelsesinstitutionernes aktivitetsområder.

Den politiske aftale udmøntes i rammeaftaler mellem Kulturministeriet og uddannelsesinstitutionerne. Aftalerne vil have fokus på institutionernes samfundsmæssige mål og effekter og vil sikre ledelsen store frihedsgrader i valget af de strategier og handlingsplaner, der på den enkelte institution lægges til grund for at opnå de udpegede mål og effekter.

Aftalen indeholder følgende indsatsområder:

1. Bæredygtige uddannelsesmiljøer
2. Uddannelse i verdensklasse
3. Forskning, innovation og kunstnerisk udvikling
4. Arbejdsmarked og beskæftigelse

1. Bæredygtige uddannelsesmiljøer

Med aftale af 12. maj 2009 besluttede partierne bag flerårsaftalen 2007-10 at fusionere blandt andet en række konservatorier samt at iværksætte en samlokalisering af Danmarks Designskole og Kunstakademiets Arkitektskole på Holmen. Samlokaliseringen forventes endeligt implementeret primo 2011.

I forlængelse heraf iværksættes en fusion af Danmarks Designskole og Kunstakademiets Arkitektskole. Det forudsættes, at den fusionerede institution fortsat udbyder såvel arkitektuddannelse som designuddannelse.

Den fusionerede institution – der senest etableres pr. 1. januar 2012 – ledes af en bestyrelse udpeget af kulturministeren. Bestyrelsen ansætter rektor.

For at skabe ensartede ledelsesforhold på alle arkitekt- og designskoler under Kulturministeriet etableres der tilsvarende en bestyrelse til at lede Arkitektskolen Aarhus. Bestyrelsen udpeges af kulturministeren og bestyrelsen ansætter rektor. Ministeren drøfter sammensætningen af bestyrelserne med aftaleparterne.

Kulturministeren udarbejder regler, der sikrer, at bestyrelsens sammensætning afspejler institutionens samlede opgaver. Bestyrelsen sammensættes af et flertal af udefrakommende medlemmer samt af repræsentanter for ansatte og studerende.

Bestyrelsen skal fremme institutionens strategiske virke og have indsigt i uddannelse, forskning, videnformidling samt de ansættelsesområder og erhverv, som institutionen uddanner til. De udefrakommende medlemmer skal desuden tilsammen repræsentere erfaring med ledelse, organisation og økonomi.

Styrelsesreglerne på Kunstakademiets Billedkunstskeoler og Kunstakademiets Konservatorskole, hvorefter rektor som hovedregel vælges kollegialt, ændres, så rektor fremover ansættes af kulturministeren.

På de to institutioner justeres skolerådenes beføjelser svarende til de regler, der er gældende på øvrige uddannelsesinstitutioner, hvor rektor ansættes af kulturministeren.

Alle ændringer af styrelsesreglerne gennemføres senest pr. 1. januar 2012, idet der etableres overgangsordninger for rektorer ansat eller valgt under de eksisterende styrelsesregler.

2. Uddannelser i verdensklasse

Akkrediteringen af uddannelserne på de første 6 af Kulturministeriets videregående uddannelsesinstitutioner er gennemført i 2009-10. Akkrediteringen af de øvrige uddannelser gennemføres inden udgangen af 2014.

Akkrediteringen udgør en grundlæggende kvalitetssikring af uddannelserne efter internationale standarder. Parallelt med akkrediteringerne skal uddannelsesinstitutionerne fortsat udvikle interne – og fælles – kvalitetssikringssystemer, der fastholder de

enkelte fagområders fokus på kvalitetsudvikling på internationalt niveau af uddannelsesudbuddet, forskning og kunstnerisk udviklingsvirksomhed.

Indplaceringen i den nationale kvalifikationsramme af en række af de mindre uddannelsesområder inden for musik, scenekunst, film, kunsthåndværk og forfatteruddannelsen udestår og skal derfor afklares i aftaleperioden.

Der iværksættes som opfølgning på teaterudvalgets rapport en udredning af uddannelsesstrukturen og arbejdsdelingen mellem uddannelsesinstitutionerne på hele det scenekunstneriske uddannelsesområde. Følgende institutioner og uddannelser vil indgå i udredningen: Statens Teaterskole, Syddansk Musikkonservatorium og Skuespillerskole, Skuespillerskolen ved Aarhus Teater, Dramatikeruddannelsen ved Aarhus Teater, Det Danske Musicalakademi i Fredericia samt Odsherred Teaterskole. Udvalget skal i udredningen inddrage nationale og internationale erfaringer med alternative scene-kunstudannelser – eksempelvis med vægt på mere fysiske eller tværkunstneriske former for teaterudtryk, herunder artistområdet.

Udredningen udarbejdes af et af kulturministeren nedsat udvalg, der skal give anbefalinger om fremtidig organisering af området – herunder en struktur for efter- og videreuddannelsen – til gavn for beskæftigelsen, bredden i uddannelsesudbuddet og den faglige udvikling af scenekunsten.

På baggrund af udredningen tager kulturministeren, efter drøftelse med aftaleparterne, stilling til en hensigtsmæssig samlet uddannelsesstruktur og dimensionering på scenekunstmrådet.

Udredningen om det scenekunstneriske uddannelsesområde forventes afsluttet april 2012.

Odsherred Teaterskole vil i perioden modtage et statstilskud til efteruddannelse inden for børne- og ungdomsteater, som svarer til det tilskud, som skolen hidtil har fået af Kulturministeriet.

3. Forskning, kunstnerisk udvikling og innovation

Der skal i løbet af aftaleperioden skabes tværgående strukturer for forskeruddannelse og forskningsmiljøer, der sikrer, at de mindre forskningsmiljøer støttes i deres forskningsaktiviteter. Ligeledes skal der udvikles strukturer, der sikrer tværfagligt samarbejde inden for kunstnerisk udvikling og forskning, specielt hvor dette styrker institutionernes interaktion med erhvervet.

Kulturministeriet færdiggør i 2011 en redegørelse om kunstnerisk udviklingsvirksomhed, der skal belyse status og pege på fremadrettede strategier for dette særlige vidensfelt på de kunstneriske uddannelser. Resultaterne af udredningsarbejdet indarbejdes i relevant omfang i regelsæt og rammeaftaler med uddannelsesinstitutionerne.

Dimittendernes kompetencer inden for innovation og entreprenørskab skal afdækkes og styrkes. Hensigten er, at disse uddannelses kompetencer skal inddrages i uddannelsernes udviklingsstrategier og aktiveres over for erhvervene.

4. Arbejdsmarkedet og beskæftigelse

Beskæftigelsessituationen på Kulturministeriets videregående uddannelser skal forsat følges tæt, med henblik på at uddannelser samt efter- og videreuddannelse tilpasses samfundets behov.

Institutionerne skal løbende tilpasse sig ændrede forhold på arbejdsmarkedet og bringe kunstneriske kompetencer i spil i nye erhvervssammenhænge. Derfor skal der skabes mere fleksible rammer for efter- og videreuddannelsesmuligheder på den enkelte institution samt koordinering af fælles udbud på tværs af uddannelsesinstitutionerne. Strukturere og indsatsen på området skal udvikles med respekt for den type arbejdsmarked, som Kulturministeriets uddannelser sigter mod.

Uddannelsesinstitutionerne skal søge at etablere nye alliancer med andre videnproducerende institutioner på tværs af ministerområderne. Institutionerne skal afsøge muligheder for udvidede samarbejder med universiteterne og det private erhvervsliv for at optimere uddannelsesudbuddet og muligheden for afsætning af færdiguddannede. Aftaleparterne lægger desuden vægt på, at samarbejdet mellem The Animation Workshop i Viborg og Kulturministeriets uddannelser forsat udvikles.

Den økonomiske ramme

Den samlede økonomiske ramme for Kulturministeriets uddannelser for perioden 2011-2014 fremgår af FFL2011 og forudsættes at finansiere et aktivitetsniveau – antal finansårsstuderende – pr. år i aftaleperioden, svarende til niveauet i 2010.

Kulturministeriet vil iværksætte udviklingen af forslag til en transparent takstmodel, der i vid udstrækning vil være sammenlignelig med – og hvile på samme indbyggede hensyn som – Undervisningsministeriet og Videnskabsministeriets bevillingsmodeller. Takstmodellen vil tage hensyn til institutionernes særlige huslejeudgifter. I forbindelse med arbejdet belyses fordele og ulemper ved evt. overgang til selveje, samt hvorvidt Kulturministeriets uddannelsesinstitutioner skal kunne hjemtage patenter i lighed med universiteterne.

Udredningsarbejdet afsluttes 1. juli 2011.

Der foretages i aftaleperioden en udligning af økonomien vedrørende uddannelse og forskning mellem Danmarks Designskole og Designskolen Kolding samt mellem Kunstakademiets Arkitektskole og Arkitektskolen Aarhus.

Designskolen Kolding vil gradvist i aftaleperioden blive kompenseret for den årlige momsudgift på 2,6 mio. kr.

Danmarks Designskole og Designskolen Kolding tilføres hvert år i aftaleperioden et løb svarende til en bevillingsforøgelse på 1.000 kr. pr. finansårsstuderende. Dermed løf-

tes designuddannelsernes bevilling med i alt 4.000 kr. pr. finansårsstuderende i aftaleperioden. Bevillingsforøgelserne sker inden for den samlede afsatte økonomiske ramme.

Aftalen udmøntes i rammeaftaler mellem Kulturministeriet og uddannelsesinstitutionerne.

Området vil være omfattet af generelle tværgående effektiviseringsinitiativer, besparelser og lignende.

S, SF og R indgår aftalen inden for den anførte økonomiske ramme, men bemærker, at partierne ikke kan tilslutte sig regeringens generelle økonomiske politik.